

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA PLÁNOVÁNÍ KRAJINY A SÍDEL

Aktualizace vymezení Specifické oblasti Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Vojtěch Novotný, Ph.D.

Diplomant: Bc. Pavla Hofmanová, DiS.

2022

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Pavla Hofmanová, DiS.

Regionální environmentální správa

Název práce

Aktualizace vymezení specifické oblasti Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje

Název anglicky

Updating of the Specific area Krkonoše – Jizerské hory in the teritoty of the Královéhradecký region

Cíle práce

Cílem práce je navrhnout změny SOB7 – Krkonoše – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje.

Metodika

Autorka zpracuje literární rešerši zaměřenou především na systém územního plánování v České republice a vzájemné vazby jeho jednotlivých nástrojů, a na teoretická východiska regionálního plánování a udržitelného rozvoje. Na základě poznatků z literární rešerše zpracuje průzkumy a rozborů území, se zvláštním důrazem na vývoj cílů a řešení dobových územně plánovacích dokumentací a vyhodnocení uplatňování soudobých územně plánovacích dokumentací (tj. zejména Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje a územních plánů dotčených obcí). Výsledky analýz využije pro vyhodnocení vývoje řešeného území, uplatňování požadavků výroku Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje a identifikaci důvodů pro obtíže při jejich uplatňování jak v územně plánovací činnosti obcí, tak při rozhodování v území. Na jejich základě pak navrhne aktualizaci prostorového vymezení specifické oblasti, ustanovení výroku zásad územního rozvoje pro SOB07 a jejich odůvodnění. Diskusi práce věnuje zejména omezením nástrojů územního plánování při řešení identifikovaných problémů území a vztahu mezi určitostí ustanovení územně plánovací dokumentace a potřebě flexibility jejího výkladu.

Doporučený rozsah práce

do 100 stran textu, schémata a kartogramy, výkres pozitiv a negativ a hlavní výkres v měř. 1:100.000

Klíčová slova

specifická oblast, Krkonoše, nástroje územního plánování, cíle a úkoly územního plánování

Doporučené zdroje informací

HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. Opatření obecné povahy v teorii a praxi. Praha: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-276-2
LOKVENC, T. Toulky krkonošskou minulostí. Hradec Králové: Kruh, 1978. bez ISBN
MAIER, K., ČTYROKÝ, J. Ekonomika územního rozvoje. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-644-7.
MAIER, K. *Územní plánování*. Praha: ČVUT, 1993. ISBN 80-01-01012-0.
ZAHUMENSKÁ, V., BENÁK, J. Územní plány před Nejvyšším správním soudem se zaměřením na otázky aktivní legitimace. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-404-1
zák. 114/1992 Sb. Zákon o ochraně přírody a krajiny
zák. 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu
zák. 283/2021 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu
zák. 500/2004 Sb. Správní řád
ZELENKA, J. Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN : 978-80-7435-244-7

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – FZP

Vedoucí práce

Ing. Vojtěch Novotný, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 21. 2. 2022

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 2. 2022

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 22. 02. 2022

Prohlášení autorky diplomové práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Aktualizace vymezení Specifické oblasti Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze, dne 28. března 2022

.....
Pavla Hofmanová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Ing. Vojtěchovi Novotnému, Ph.D. za pomoc při vedení práce, vstřícnost a odborné rady, díky kterým jsem diplomovou práci kompletovala. Dále děkuji svému zaměstnavateli a Správě KRNAP za poskytnutá data a podklady.

Abstrakt

Práce se zaměřuje na vyhodnocení uplatňování ZÚR Královéhradeckého kraje v části vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje, vyplývající z PÚR ČR. Na základě analýzy řešeného území v podobě průzkumů a rozborů, jsou formulovány návrhy na aktualizaci ZÚR Královéhradeckého kraje, a to jak z hlediska územního vymezení předmětné specifické oblasti v ZÚR, tak i z hlediska stanovených úkolů územního plánování obsažených ve výrokové části ZÚR. V rámci analýzy řešeného území je v měřítku a podrobnosti ZÚR hodnocen vývoj a stav řešeného území, jsou identifikovány limity využití a hodnoty území na úseku ochrany přírody a krajiny a problémy v území. Výsledné návrhy na změny územního vymezení a na změny úkolů územního plánování mohou být využity v rámci pravidelné aktualizace ZÚR Královéhradeckého kraje.

Klíčová slova:

specifická oblast, Krkonoše, nástroje územního plánování, cíle a úkoly územního plánování

Abstract

The work focuses on the evaluation of the application of the Development Principles of the Hradec Králové Region in the part of the definition of the Specific Area SOB7 Krkonoše - Jizera Mountains in the Hradec Králové Region, resulting from the Development Policy of the Czech Republic. Proposals are formulated for updating the Development Principles of the Hradec Králové Region based on the analysis of the solved area in the form of surveys and analyzes both in terms of territorial delimitation of the specific area in the development principles and in terms of set tasks of spatial planning contained in the statement part development principles. The development and condition area are evaluated in the scale and details of the development principles. Within the analysis of the solved area, of the solved the limits of use and values of the area and the problems in the area are identified. The resulting proposals for changes in the territorial delimitation and for changes in the tasks of spatial planning can be used within the regular update of the Development Principles of the Hradec Králové Region.

Key words:

Specific area, Krkonoše, spatial planning tools, spatial planning goals and tasks

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíle diplomové práce	2
3	Metodika	3
	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	5
4	Právní úprava v oblasti územního plánování, základní přehled jejího vývoje.....	5
4.1	Principy územního plánování – cíle a úkoly územního plánování.....	7
4.2	Opatření obecné povahy	8
4.3	Nástroje územního plánování a principy jejich uplatňování	9
4.4	Měřítko a podrobnost vybraných nástrojů územního plánování – PÚR a ZÚR	12
4.5	Požadavky a podmínky pro navrhovaná řešení a regulaci v ZÚR	12
4.6	Vyhodnocování aktuálnosti nástrojů územního plánování na úrovni krajů a obcí a potřeb jejich změn.....	14
5	Specifická oblast, její hodnoty a limity využití území, udržitelný rozvoj	16
5.1	Specifická oblast	16
5.2	Možnosti ochrany a územního rozvoje specifického území na příkladu ze zahraničí	17
5.3	Hodnoty území a limity využití území	19
5.4	Udržitelný rozvoj území.....	20
	ANALYTICKÁ ČÁST – PRŮZKUMY A ROZBORY	23
6	Území Krkonoš z pohledu územního plánování – historie	23
6.1	Územní plán rajonu Krkonoš	23
6.2	Územní plán oblasti Krkonoš – Krkonoše – hory pracujících	25
6.3	ÚPVÚC Krkonoše.....	28
7	Území Krkonoš z pohledu územního plánování – dnes.....	31
8	Specifické hodnoty a problémy Krkonoš.....	37
8.1	Krkonoše z pohledu ochrany přírody a krajiny	37
8.2	Krkonoše z pohledu cestovního ruchu	43
8.3	Overturismus	51
8.4	Druhé bydlení – apartmánové byty jako zázemí pro rekreaci.....	52
9	Vymezení a popis řešeného území pro účely analýzy	58

10	Specifická oblast – principy a kritéria pro její upřesnění.....	60
10.1	Stanovení indikátorů pro zařazení obcí do specifické oblasti	60
10.2	Rozvojové plochy v ÚPD obcí a požadavky obcí na rozvoj území – indikátor č. 1	60
10.3	Požadavky na změny ÚPD, obsažené ve zprávách o uplatňování ÚPD obcí, vyhodnocení požadavků na změny ÚPD z ÚAP ORP – indikátor č. 2.....	62
10.4	Hustota zalidnění v obcích – indikátor č. 3	63
10.5	Nezaměstnanost v obcích – indikátor č. 4.....	64
10.6	Podíl zastavěného území k trvale žijícím obyvatelům – indikátor č. 5.....	65
10.7	Celkové saldo v obcích – indikátor č. 6	66
10.8	Území se zvýšenými požadavky na ochranu přírody – indikátor č. 7.....	67
10.9	Místa krajinného rázu a pásma ochrany krajinného rázu – indikátor č. 8.....	69
10.10	Kategorizace sídel dle vyhodnocení krajinného rázu KRNAP a jeho OP – indikátor č. 9.....	71
10.11	Ekonomický přínos cestovního ruchu pro obce – indikátor č. 10.....	72
	NÁVRHOVÁ ČÁST.....	74
11	Návrh aktualizace specifické oblasti na základě provedené analýzy.....	74
11.1	Návrh aktualizace územního vymezení specifické oblasti.....	74
11.2	Návrh podrobnějšího členění specifické oblasti.....	75
11.3	Návrh aktualizace úkolů územního plánování pro specifickou oblast.....	77
11.3.1	Postup při vyhodnocení úkolů územního plánování v platných ZÚR .	77
11.3.2	Vyhodnocení úkolů územního plánování stanovených v platných ZÚR a návrh na jejich změny, popř. vypuštění.....	78
11.3.3	Návrh úkolů územního plánování pro specifickou oblast.....	83
11.3.4	Úkoly územního plánování pro vybrané podoblasti	85
12	Diskuse.....	88
13	Závěr	91
14	Použitá literatura a zdroje	95
14.1	Legislativní zdroje.....	95
14.2	Odborné publikace	95
14.3	Ostatní zdroje	97
14.4	Internetové zdroje.....	101
14.5	Přehled použitých dat.....	104

15	Seznam obrázků, tabulek a příloh	105
15.1	Seznam obrázků	105
15.2	Seznam tabulek	106
15.3	Seznam příloh.....	107

Seznam použitých zkratk

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
ČSR	Česká socialistická republika
ČSSR	Československá socialistická republika
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
KRNAP	Krkonošský národní park
OP	ochranné pásmo
ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
PÚR	politika územního rozvoje
správní řád	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
ÚAP	územně analytické podklady
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚPVÚC	územní plán velkého územního celku
vyhláška č. 500/2006 Sb.	vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů
stavební zákon	zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 114/1992 Sb.	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
ZÚR	zásady územního rozvoje

1 Úvod

Specifická oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory byla vymezena v PÚR ČR v roce 2009 jako oblast, ve které dlouhodobě dochází k neúměrnému zatížení území činností člověka, kde dochází ke střetům ekonomických zájmů na využití území s ochranou přírody a krajiny a k ohrožení chráněných území přírody a krajiny ekonomickým tlakem. Tato oblast byla následně v roce 2011 zpřesněna v ZÚR Královéhradeckého kraje, kde byly dále stanoveny úkoly územního plánování pro ÚPD obcí, které do této oblasti náleží.

Problémy, pro které byla tato oblast vymezena, nadále přetrvávají, o čemž svědčí mnohé zprávy průběžně se objevující v médiích. Jedná se zejména o velký tlak ze strany investorů nebo developerů na výstavbu v centrálních i okrajových partiích Krkonoš a velkou zátěž území z hlediska návštěvnosti a využití území, zejména pro sport a rekreaci. Způsob a intenzita využívání tohoto území má negativní dopady nejen na přírodu a krajinu, ale i na pohodu a spokojenost zde žijících obyvatel.

Zásadními dokumenty, které stanoví způsob, podmínky a intenzitu využívání území jsou územní plány obcí v řešeném území a ZÚR, které jsou pro tyto územní plány závazné a z pohledu vyššího územního celku stanoví pro obce úkoly, které by měly být v jejich územních plánech naplňovány. ZÚR tak představují významný dokument, ovlivňující stav a vývoj území, a proto je třeba jejich obsahu věnovat pozornost a v rámci pravidelných aktualizací důkladně vyhodnocovat stav a podmínky v území, a na základě výsledků tohoto vyhodnocení efektivně stanovit požadavky na územně plánovací dokumentace obcí a pro rozhodování v území tak, aby byly naplněny cíle a úkoly územního plánování.

Vyhodnocení uplatňování ZÚR Královéhradeckého kraje ve vybrané části může být základním podkladem nejenom pro zprávu o uplatňování ZÚR v uplynulém období, jejímž úkolem je mimo jiné vyhodnocení uplatňování ZÚR včetně podmínek, na základě kterých, byly ZÚR vydány a stanovení požadavků na jejich aktualizaci, ale i pro revizi realizačních nástrojů cílené územní politiky kraje (např. dotace).

2 Cíle diplomové práce

Cílem této práce je navrhnout změny Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje, a to na základě vlastní analýzy a vyhodnocení vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v této ÚPD kraje, a to jak z hlediska jejího územního vymezení, tak i z pohledu stanovených úkolů územního plánování pro ÚPD obcí.

Vyhodnocení bude provedeno pomocí průzkumů a rozborů řešeného území, které představuje analytickou fázi územního plánování a bude provedeno s ohledem na důvody a podstatu vymezené specifické oblasti, spočívající zejména ve zvýšených požadavcích na úměrné a rovnoměrné využívání území z pohledu rekreace a ochrany území s vysokými přírodními a krajinnými hodnotami.

V rámci průzkumů a rozborů bude hodnocen stav a hodnoty území, požadavky na jeho využívání, včetně historického pohledu na vývoj cílů a přijatých řešení v dnes již neplatné ÚPD. Součástí této analytické části bude i vyhodnocení stávajících – platných ÚPD, požadavků na řešení problémů v ÚPD vyplývajících z příslušných ÚAP nebo požadavků uvedených v koncepčních a strategických dokumentech subjektů působících v řešeném území.

Na základě výsledků průzkumů a rozborů bude proveden návrh aktualizace prostorového – územního vymezení specifické oblasti a návrh aktualizace výrokové části ZÚR Královéhradeckého kraje – úkolů územního plánování.

3 Metodika

Na začátku práce bylo třeba uvést téma literární rešerši, která se zabývala zejména nástroji územního plánování v ČR, jejich hierarchií a provázaností. V úvodní části byly shrnuty základní právní předpisy, týkající se dané problematiky a byl uveden stručný vývoj právní úpravy územního plánování v ČR. Následoval podrobnější přehled principů a základních cílů a úkolů územního plánování se zaměřením na principy trvale udržitelného rozvoje území a základní charakteristiku opatření obecné povahy, kterým se ÚPD vydává.

S ohledem na zaměření práce byla dále věnována pozornost průběžnému vyhodnocování aktuálnosti nástrojů územního plánování, na jejichž podkladě je tato činnost prováděna a východiskům, kterým je třeba při vyhodnocování věnovat pozornost, tj. měřítku a podrobnosti ZÚR. Závěr rešerše byl věnován tématu specifické oblasti jak v obecné rovině, tak i Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory s cílem shrnout důvody a potřeby jejího vymezení a kritéria pro její vymezení jak na úrovni PÚR, tak i na úrovni ZÚR.

Na rešeršní část práce navázalo vymezení a popis řešeného území, ve kterém měla být v dalším kroku provedena analýza formou průzkumů a rozborů. Pro vymezení řešeného území, tvořeného správními územními obcí, byla stanovena základní kritéria, která musela území těchto obcí splňovat.

Analýza řešeného území, prováděná formou průzkumů a rozborů, byla zahájena opět s ohledem na zaměření práce charakteristikou území. Následovala analýza vývoje ÚPD v řešeném území na regionální úrovni na jejímž závěru bylo možné prezentovat dosavadní přístup k řešenému území z pohledu územně plánovací činnosti státu a kraje. Další část byla věnována současnému způsobu a charakteru využití řešeného území, které je podstatou problémů ve vymezené specifické oblasti a navrhovaného využití území z pohledu ÚPD obcí v řešeném území.

Pro představu o stavu a fungování vybraného území bylo stanoveno 10 kritérií – indikátorů, podle kterých byl proveden návrh na změnu územního vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory.

Tyto indikátory tvořily:

1. Stávající rozvojové plochy a požadavky obcí na rozvoj jejich území v platných ÚPD obcí;
2. Požadavky na změny ÚPD;
3. Hustota zalidnění v obcích;
4. Nezaměstnanost v obcích;

5. Přírůstek a úbytek trvale žijících obyvatel v obcích;
6. Podíl zastavěného území k trvale žijícím obyvatelům;
7. Požadavky na ochranu přírody;
8. Místa krajinného rázu a pásma jeho ochrany;
9. Kategorizace sídel z ohledu ochrany krajinného rázu;
10. Ekonomický přínos cestovního ruchu pro obce.

Na základě provedeného bodového ohodnocení jednotlivých obcí, byla navržena změna územního vymezení specifické oblasti v ZÚR Královéhradeckého kraje. Pořadí obcí bylo určeno tak, že na prvním místě se umístila obec s nejnižšími dosaženými body a na posledním místě obec s nejvyššími dosaženými body. Obce s nejvyššími dosaženými body, tj. území těchto obcí bylo hodnoceno na sledovaném úseku nejvíce pozitivně, byly navrženy k vypuštění a opačně. Na tuto část navázal návrh podrobnějšího členění území specifické oblasti na tzv. podoblasti, pro které by měly být po prověření územní studií stanoveny adresnější a konkrétnější úkoly územního plánování. V návaznosti na tento krok byl zpracován výkres návrhu změny vymezení specifické oblasti.

Pro navrženou specifickou oblast byly následně vyhodnoceny stávající úkoly územního plánování, uvedené v platných ZÚR a na základě tohoto vyhodnocení byly navrženy změny těchto úkolů, spočívající buď ve vypuštění, úpravě formulace nebo stanovení nových úkolů. Při návrhu těchto změn bylo vycházeno zejména ze zjištění uvedených v analytické části a ze stávajícího celkového obsahu ZÚR. Návrh aktualizace úkolů územního plánování byl zpracován formou změnového textu tak, aby umožňoval snadnou a rychlou orientaci v měněných částech a odpovídal požadavkům a praxi při projednávání aktualizace ZÚR.

LITERÁRNÍ REŠERŠE

4 Právní úprava v oblasti územního plánování, základní přehled jejího vývoje

Územní plánování v ČR je především upraveno stavebním zákonem a jeho prováděcí vyhláškou č. 500/2006 Sb. a vyhláškou č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů. Mezi další zákony, které mají přímou vazbu na územní plánování patří zejména správní řád, který upravuje institut opatření obecné povahy, kterým je vydávána ÚPD, upravován jeho přezkum či projednávání rozporů vzniklých při pořizování ÚPD. Dalším významným zákonem je zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje posuzování vlivů ÚPD na obyvatelstvo, veřejné zdraví a životní prostředí. V neposlední řadě hraje důležitou roli rovněž zákon č. 114/1992 Sb., a jeho prováděcí vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny, upravující posuzování vlivů ÚPD na předměty ochrany nebo celistvosti evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

Vývoji právní úpravy stavebního práva a územního plánování se věnuje úvodní část Komentáře ke stavebnímu zákonu a předpisy související JUDr. Jana Marečka a kol., jehož 2. aktualizované vydání bylo vydáno v roce 2018, ze kterého jsou čerpány informace uvedené v této kapitole, pokud není uveden jiný zdroj. Stávající právní úpravě územního plánování předcházely tři základní vývojové etapy. První etapou bylo období od roku 1949 do roku 1958. V roce 1949 byl poprvé v právních předpisech zakotven pojem územní plánování, představující nástroj pro komplexní řešení území namísto dílčích urbanistických metod používaných v předchozím období. Tento pojem byl zaveden zákonem č. 280/1949 Sb., o územním plánování a výstavbě obcí a v tomto zákoně bylo územní plánování definováno jako: „*Územní plánování obcí je součástí jednotného hospodářského plánu a musí tedy vyhovovat veřejným potřebám a zájmům*“ (§ 1 zákona č. 280/1949 Sb.). Z pohledu nástrojů územního plánování zde byly upravovány směrné územní plány, podrobné územní plány nebo zastavovací plány.

Koncem 50. let 20. století byly předpisy v oblasti územního plánování zásadně změněny, a to zákonem č. 84/1958 Sb., o územním plánování, který významně rozšířil definici územního plánování oproti předchozí právní úpravě. Definice územního plánování v tomto zákoně zněla: „*Územní plánování je soustavnou činností, která v souladu s úkoly a záměry národohospodářského plánování a na základě průzkumů přírodních, demografických, kulturních, ekonomických*

a technických podmínek řeší uspořádání daného území tak, aby byl vytvořen organický a dalšího rozvoje schopný celek, zabezpečen vzájemný soulad všech územních prvků a společenských zájmů a tím i předpoklady pro harmonické uspokojování požadavků obyvatel na práci, bydlení, kulturu a zotavení. Územní plánování zajišťuje, aby provádění změn v uspořádání území, především investiční činností, bylo dlouhodobě a plánovitě usměrňováno podle předem stanovených zásad“ (§ 1 zákona č. 84/1958 Sb.). V tomto zákoně byly z pohledu nástrojů územního plánování upravovány územní plány rajónů, územní plány sídlišť – směrný územní plán, podrobný územní plán nebo zastavovací plány.

Tato poměrně krátká druhá vývojová etapa byla nahrazena etapou třetí, trvající 30 let, a to od roku 1976 do roku 2006. V roce 1976 byl schválen zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, který prošel řadou novelizací a platil až do roku 2006. Územní plánování bylo podle této právní úpravy definováno jako: „*Územní plánování soustavně a komplexně řeší funkční využití území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Územní plánování vytváří předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území, zejména se zřetelem na péči o životní prostředí a ochramu jeho hlavních složek – půdy, vody a ovzduší.*“ (§ 1 zákona č. 50/1976 Sb.)

V průběhu 30leté platnosti tohoto zákona byla upravována řada nástrojů, stupňů nebo druhů ÚPD a územně technické podklady. V tomto období byla pro území, které je řešeno v této práci, zpracována rovněž řada ÚPD, jejichž charakteristice nebo účelu je podrobněji věnována další část této práce.

Významným milníkem v tomto 30letém období jsou změny, ke kterým došlo po roce 1989. Do této doby bylo územní plánování řízeno centrálně státem, a to včetně státem provozovaných a zřízovaných projektových kanceláří, které se po roce 1989 staly soukromými ekonomickými subjekty. Po roce 1989 zaniklo centrální plánování a řízení ekonomiky a obnovením obecních zřízení došlo k oddělování státní správy od samosprávy. Od roku 1998 si mohly obce jako samosprávné územní celky samostatně pořizovat vlastní ÚPD. V roce 2001 byly zřízeny kraje, do jejichž kompetence náleželo rovněž pořizování ÚPD pro jejich území, resp. pro území velkých územních celků (MAIER, 2000).

V roce 2006 byl schválen dnes platný stavební zákon, ve kterém jsou definovány jednotlivé druhy ÚPD, mezi které patří územní rozvojový plán, ZÚR, a územní a regulační plán. Tento zákon ve svém úvodu samostatně nedefinuje územní plánování jako takové, ale stanoví cíle a úkoly územního plánování, kterým bude věnována pozornost v další kapitole.

V současné době se začíná další etapa v oblasti vývoje právní úpravy územního plánování. V roce 2021 byl schválen tzv. nový stavební zákon – zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, jehož plné nabytí účinnosti by mělo nastat v červenci 2023. Nový stavební zákon ponechává stávající druhy ÚPD beze změny a definuje územní plánování jako: „*Cílem územního plánování je soustavně a komplexně řešit funkční využití území, stanovovat zásady jeho plošného a prostorového uspořádání a vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj území spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území a za tímto účelem vyhodnocuje potenciál rozvoje území a prognózy jeho dalšího vývoje. Cílem územního plánování je také zvyšovat kvalitu vystavěného prostředí sídel, rozvíjet jejich identitu a vytvářet funkční a harmonické prostředí pro každodenní život jejich obyvatel. Územní plánování chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví, a přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a ochranu a rozvoj zelené infrastruktury. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na možnosti rozvoje území a míru využití zastavěného území.*“ (§ 38 odst.1 až 4 zákona č. 283/2021 Sb.)

4.1 Principy územního plánování – cíle a úkoly územního plánování

Stávající koncepce územního plánování obsažená v dnes platném a účinném stavebním zákoně „...je založena na tezi, že *těžiště uplatňování veřejných zájmů je zakotveno v rámci nástrojů územního plánování, které řeší komplexně a kontinuílně uspořádání území, včetně koordinace veřejných a soukromých záměrů, a to zejména výstavby.*“ (MAREČEK a kol, 2018, s. 14).

Obecným úkolem územního plánování je řešení funkčního využití území, stanovení zásad jeho organizace a věcná a časová koordinace výstavby a jiných činností ovlivňujících rozvoj území (MAIER, 2000).

Základní principy celé právní úpravy územního plánování představují **cíle a úkoly územního plánování** obsažené v § 18 a § 19 stavebního zákona a jejich porušení může znamenat ohrožení veřejných zájmů, jejichž ochranu prezentují. Jsou závazné jak pro pořizovatele ÚPD, tak pro jeho zpracovatele – projektanta ÚPD. Soulad s cíli a úkoly územního plánování je hodnocen před předložením každé ÚPD příslušnému schvalujícímu orgánu.

Jedním z úkolů územního plánování by také mělo být spoluvytváření, s ohledem na

veřejné zájmy, pravidel pro správu území, a tím dávat právní jistotu a určitost vztahům v území. Zároveň je třeba podporovat přirozený vývoj území a určovat kritéria pro výstavbu a hospodářský rozvoj, která by neměla být pouze omezující, ale také motivační a měla by rovněž směřovat k nalézání nových řešení (ZAHUMENSKÁ, BENÁK, 2016).

Stěžejním principem územního plánování je pak **udržitelný rozvoj území**, který je definován v § 18 stavebního zákona, jako vyvážený vztah podmínek pro příznivé životní prostředí (environmentální pilíř), pro hospodářský rozvoj (ekonomický pilíř) a pro soudržnost společenství obyvatel území (sociální pilíř) a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Posouzení vlivů ÚPD na udržitelný rozvoj území jednotlivých ÚPD je pak jedním z úkolů územního plánování a je prováděno v zákonem stanovených případech.

Dosažení co největšího užítku z každého pozemku s ohledem na jeho potenciál je základním cílem využívání území. Území přitom může přinést dvojitý druh užítku: buď svými přírodními vlastnostmi, nebo je užíváno k zástavbě, kdy je jeho užitek dán činnostmi a strukturami, pro které poskytuje prostor – bydlení, rekreace, výroba, doprava apod. Jednotlivé subjekty při rozhodování v území často opomíjejí dlouhodobé důsledky způsobu využívání území. Při vytváření podmínek pro dané využití území je tak třeba zohlednit nejenom požadavky na krátkodobý užitek a zisk, ale rovněž požadavky na dlouhodobé a udržitelné využívání území – požadavky na **trvale udržitelný rozvoj** (MAIER, ČTYROKÝ, 2000). Trvale udržitelný rozvoj je definován v § 6 zákona č. 114/1992 Sb. jako rozvoj, který: „*současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“.

4.2 Opatření obecné povahy

Základním a společným rysem ÚPD je forma, kterou je vydávána. Jedná se o opatření obecné povahy podle správního řádu, které není právním předpisem ani rozhodnutím. Jedná se o správní akt ležící na pomezí konkrétních a abstraktních správních aktů s konkrétně určeným předmětem a s obecně vymezeným okruhem adresátů (JEMELKA a kol, 2008). Stavební zákon, ale i správní řád stanoví obsahové požadavky, které musí opatření obecné povahy obsahovat. Základní obsah každého opatření obecné povahy tvoří výrok a odůvodnění. V odůvodnění se promítá výsledek procesního zapojení osob dotčených opatřením obecné povahy a jeho obsah musí splňovat i obecné požadavky kladené na odůvodnění správních rozhodnutí uvedené v § 68 správního řádu.

Soulad každého opatření obecné povahy s právními předpisy lze přezkoumat v rámci přezkumného řízení, ke kterému je v případě ZÚR příslušné MMR nebo správní soudy

(§ 174 odst. 2 správního řádu, § 192 odst. 2 stavebního zákona, § 101a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů).

Opatření obecné povahy na úseku územního plánování má ve srovnání s ostatními opatřeními obecné povahy jiný charakter, neboť regulované území řeší komplexně a není v něm preferován vybraný zájem a hledá se „harmonie“ v území prostřednictvím zachování udržitelného rozvoje území (HEJČ, BAHÝLOVÁ, 2017).

4.3 Nástroje územního plánování a principy jejich uplatňování

Nástroje územního plánování, upravené stavebním zákonem, lze rozdělit do několika kategorií:

- územně plánovací podklady;
- PÚR;
- ÚPD, včetně vymezení zastavěného území samostatným postupem;
- a tzv. realizační nástroje.

Územně plánovací podklady podle § 25 stavebního zákona představují ÚAP, které zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území, a územní studie, které ověřují možnosti a podmínky změn v území. Územně plánovací podklady mohou být pořízeny na celostátní úrovni, na úrovni krajů i obcí. Územně plánovací podklady nejsou schvalovány vládou ani zastupitelstvy krajů nebo obcí, pro jejichž území byly tyto podklady pořízeny. V případě ÚAP dochází podle § 5 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 500/2006 Sb. pouze k projednání ÚAP kraje v zastupitelstvu kraje, a to v rozsahu problémů k řešení a u ÚAP obcí ve stejném rozsahu se zástupci obcí.

ÚAP podle § 26 odst. 1 stavebního zákona obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot a limitů využití území. Limitem využití území se pak rozumí omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Dále obsahují záměry na provedení změn v území a rozbor udržitelného rozvoje území a určují problémy k řešení v ÚPD.

Územní studie podle § 30 odst. 1 stavebního zákona navrhuje, prověřuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů, případně úprav nebo rozvoj některých funkčních systémů v území, například veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability, které by mohly významně ovlivňovat nebo podmiňovat využití a uspořádání území nebo jejich vybraných částí.

Územně plánovací podklady slouží jako podklad k pořizování PÚR, ÚPD, jejich změn a pro rozhodování v území. Územně plánovací podklady nejsou oproti PÚR a ÚPD závazné pro rozhodování v území.

Samostatným nástrojem územního plánování je PÚR, ačkoliv není ÚPD, neboť se nevydává formou opatření obecné povahy, je podle § 31 odst. 4 stavebního zákona závazná pro pořizování a vydávání ÚPD a pro rozhodování v území.

PÚR je základní celostátní koncepční dokument, pořizovaný MMR a schvalovaný vládou, který podle § 31 odst. 1 a 2 stavebního zákona určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. PÚR s ohledem na možnosti území koordinuje tvorbu a aktualizaci územního rozvojového plánu a ZÚR, tvorbu koncepcí schvalovaných ministerstvy a jinými ústředními správními úřady a záměry na změny v území republikového významu a stanoví úkoly zajišťující tuto koordinaci. Za republikový význam se pak podle § 2 odst. 1 písm. h) stavebního zákona považují takové plochy nebo koridory, které svým významem, rozsahem nebo využitím ovlivní území více krajů.

Územní rozvojový plán je od roku 2021 novým nástrojem územního plánování na celostátní úrovni, který bude oproti PÚR vydáván formou opatření obecné povahy. Územní rozvojový plán bude podle § 35a stavebního zákona rozvíjet cíle a úkoly územního plánování v celostátních souvislostech a stanovovat strategické záměry státu v oblasti rozvoje a ochrany hodnot jeho území, zohledňovat požadavky vyplývající ze strategických koncepcí ČR a mezinárodních závazků a přispívat k jejich naplňování. Územní rozvojový plán bude závazný pro pořizování a vydávání ZÚR, územních a regulačních plánů a pro rozhodování v území.

Územní rozvojový plán je v současné době pořizován MMR a jeho schválení vládou ČR se dle informací poskytnutých MMR předpokládá v 1. polovině roku 2022.

ZÚR se pořizují pro celé správní území krajů a jejich pořizovatelem jsou podle § 7 odst. 1 písm. a) stavebního zákona příslušné krajské úřady. ZÚR jsou podle § 36 stavebního zákona závazné pro pořizování a vydávání územních a regulačních plánů a pro rozhodování v území. K vydání ZÚR je podle § 7 odst. 2 písm. a) stavebního zákona příslušné zastupitelstvo toho kraje, pro které se zásady vydávají. ZÚR v nadmístních souvislostech území kraje zpřesňují a rozvíjejí cíle a úkoly územního plánování v souladu s PÚR a územním rozvojovým plánem, určují strategii pro jejich naplňování a koordinují územně plánovací činnost obcí.

ZÚR mimo jiné podle § 36 odst. 3 stavebního zákona v nadmístních souvislostech území kraje zpřesňují a rozvíjejí cíle a úkoly územního plánování v souladu s PÚR a územním rozvojovým plánem, určují strategii pro jejich naplňování a koordinují územně plánovací činnost obcí. ZÚR tak mimo jiného zpřesňují specifické oblasti republikového významu vymezené v PÚR a dále vymezují specifické oblasti

nadmístního významu. Za nadmístní význam, se podle § 2 odst. 1 písm. h) stavebního zákona považují takové oblasti, které svým významem rozsahem nebo využitím ovlivní území více obcí.

Územní a regulační plány jsou podle § 6 odst. 5 písm. c) a d) stavebního zákona schvalovány, resp. vydávány zastupitelstvy obcí, pro které jsou pořízeny. V případě regulačního plánu, může být tento podle § 7 odst. 2 písm. d) stavebního zákona vydáván i na úrovni kraje. Územní plán podle § 43 odst. 1 stavebního zákona stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury, vymezuje zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy, plochy změn v krajině a plochy přestavby, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. Územní plán se podle § 43 odst. 4 a 5 stavebního zákona vydává na území celého správního území obce, je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce, pro rozhodování v území, zejména pro vydávání územních rozhodnutí.

Regulační plán se podle § 61 odst. 1 a 2 stavebního zákona zpracovává pro vybranou plochu – část území obce, pro kterou stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. na vybranou část území obce. Regulační plán je závazný pro rozhodování v území, regulační plán vydaný krajem je závazný i pro územní plány a regulační plány vydávané obcemi. Regulačním plánem lze nahradit územní rozhodnutí, pokud tento záměr nepodléhá posuzování vlivů na životní prostředí.

Mezi nástroje územního plánování lze zahrnout i vymezení zastavěného území samostatným postupem v obcích, která nemá územní plán podle § 59 stavebního zákona. Zastavěné území se vymezuje podle § 58 odst. 1 a 2 stavebního zákona a vydává se formou opatření obecné povahy.

Zbývající nástroje územního plánování, které lze souhrnně označit jako tzv. realizační, č. 500/2006 Sb. tvoří územní rozhodnutí, které je upraveno v § 76 až 95 stavebního zákona, územní souhlas, který je upraven v § 78, § 96 a § 96a stavebního zákona, veřejnoprávní smlouva nahrazující územní rozhodnutí, upravená v § 78a stavebního zákona, a územní opatření o stavební uzávěře a asanaci území, upravené v § 97 až 100 stavebního zákona.

4.4 Měřítko a podrobnost vybraných nástrojů územního plánování – PÚR a ZÚR

Pro většinu nástrojů územního plánování stavební zákon, popř. jeho prováděcí vyhláška č. 500/2006 Sb. stanoví měřítko, podrobnost řešení, obsahové náležitosti, popř. strukturu textové a grafické části.

PÚR je strategickým nástrojem územního plánování, který deklaruje republikové zájmy územního rozvoje a stanovuje rámcové úkoly a pravidla pro územní plánování v ČR (ÚÚR, 2019). Obsah PÚR je stanoven v § 32 odst. 1 stavebního zákona. Stavební zákon ani jeho prováděcí předpisy nestanoví míru podrobnosti ani měřítko zpracování, a tak plochy, koridory nebo oblasti a osy jsou zde zobrazeny pouze schematicky.

Pokud se týká ÚPD, stavební zákon a jeho prováděcí předpisy stanoví pro jednotlivé druhy ÚPD jak měřítko, tak podrobnost řešení, obsahové náležitosti i strukturu zpracování textové a grafické části. Základní obsah a míra podrobnosti ZÚR je stanovena v § 36 stavebního zákona a náležitosti tohoto obsahu, včetně měřítka zpracování jsou stanoveny v § 6 vyhlášky č. 500/2006 Sb. a v příloze č. 4 k této vyhlášce. Z § 6 odst. 2 vyhlášky č. 500/2006 Sb. pak vyplývá, že výkresy, které jsou součástí grafické části ZÚR se vydávají v měřítku 1 : 100 000 nebo v odůvodněných případech 1 : 50 000, popřípadě 1 : 200 000. V případě ZÚR stavební zákon v § 36 odst. 3 stanoví, že nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem územnímu plánu, regulačnímu plánu nebo navazujícím rozhodnutím.

4.5 Požadavky a podmínky pro navrhovaná řešení a regulaci v ZÚR

Vztah jednotlivých nástrojů územního plánování je ve stavebním zákoně založen na principu subsidiarity, tj. maximum rozhodování o změnách v území se ponechává na těch úrovních veřejné správy, které mají pro toto rozhodování dostatečné informace (MAREČEK a kol., 2018).

Pro každý druh ÚPD stavební zákon proto v tomto smyslu stanoví nejenom **obsahové náležitosti**, ale i **míru podrobnosti**, kterou je třeba na jednotlivých úrovních dodržovat. ZÚR proto nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem územnímu nebo regulačnímu plánu nebo navazujícím rozhodnutím. (§ 36 odst. 3 stavebního zákona).

Další významným aspektem, který je třeba při návrhu řešení problémů v území a stanovování požadavků na jeho změny zohlednit, ať se jedná o požadavky na rozvoj území nebo jeho regulaci, je **právo územních samosprávných celků na samosprávu**.

Toto právo je zakotveno v Ústavě ČR¹ a přijetí ÚPD v samostatné působnosti je realizací tohoto ústavně zaručeného práva na samosprávu. Nastavení požadavků na rozvoj území nebo jeho regulaci prostřednictvím nadřazeného a závazného nástroje územního plánování – ZÚR tak musí být učiněno s ohledem na přípustný a přiměřený zásah do práva na samosprávu, přičemž míru a přípustnost takového zásahu je zmocněn posoudit pouze Ústavní soud. Posuzování dotčení práva na samosprávu Ústavním soudem na úseku územního plánování není ojedinělým jevem a v případě řešeného území k tomuto došlo v případě Územního plánu Pec pod Sněžkou², ve kterém byla regulace nové zástavby ve vybraném území nastavena pomocí regulačního vzorce tzv. Regubliny³.

Každá ÚPD zasahuje více či méně do vlastnických práv, přičemž platí, že vlastníci musejí snést bez náhrady takové zásahy, které nepřekračují určitou míru a které především respektují zásahy, které jsou přiměřené, tzv. **zásada proporcionality**. Řešení obsažené v ÚPD tak nesmí obsahovat taková omezení vlastníků, která nelze zdůvodnit veřejným zájmem na určitém území (ZAHUMENSKÁ, BENÁK, 2016).

Z řady rozsudků správních soudů v oblasti územního plánování vyplývá, že kromě požadavků na zákonnost navrhovaného řešení a jeho proporcionalitu je další podmínkou, kterou je třeba při návrhu řešení problémů v území a stanovování požadavků na jeho změny naplnit, stanovit takové úkoly nebo požadavky, které jsou zejména **aplikovatelné a uchopitelné**, tj. **mají územní průmět, srozumitelné a jednoznačné**, tj. formulovány tak, aby neumožňovaly dvojí výklad. Požadavek na srozumitelnost a jednoznačnost dokládá řada rozsudků správních soudů, zabývajících se přezkumy opatření obecné povahy, kterými jsou ÚPD vydávány. Problémy s interpretací ÚPD jsou ze strany správních soudů řešeny aplikací zásady *in dubio pro libertate*. Jedná se o obvyklé řešení nerozhodného výkladu, podle kterého je nutné, přiklonit se k takovému výkladu, který poskytuje větší svobodu, tzn. je příznivější pro adresáta práva (FRONC, 2020). Stanovení takového úkolu územního plánování nebo

¹ Článek 8, článek 100 odst. 1 a článek 101 odst. 4 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

² Nález Ústavního soudu III. ÚS 3817/17 ze dne 14. května 2019

³ „Regublinou se rozumí regulace zástavby formou vymezení území dotčeného návrhem stavby nebo souboru staveb jako koule o násobném objemu, vycházejícímu z objemu stavby, který je dán užžitnou plochou stavby jakožto součtu celých podlahových ploch všech podlaží v „m²“, korigované koeficienty podle a) umístění lokality ve struktuře města, b) polohopisných souřadnic těžiště stavby v systému J-TSK, a to souřadnic „Y a X“ stanovených v předepsaných jednotkách odečtem z mapy, případně přepočtem z GPS, c) nadmořskou výškou pozemku a stavby (souřadnice „Z“) stanovenou v metrech nad mořem ve výškopisném systému Balt po vyrovnání, d) dosažitelností místa stavby a pozemku pro ni horizontální dopravou, e) funkcí a účelem stavby, f) kvalitou architektonického návrhu stavby, se zákresem záměru stavby včetně jejích objemových, plošných a polohových parametrů do mapy hranice opatření obecné povahy, a který je generován programem regublina®. V případě přesahu regubliny na pozemky ve vlastnictví jiných vlastníků než žadatele, je podmínkou vydání územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, popřípadě jiných správních rozhodnutí podle stavebního zákona nebo zvláštních právních předpisů souhlas dotčených osob“. (ÚP Pec pod Sněžkou, 2011, s. 26)

požadavku na využívání území, který nesplňuje výše uvedená kritéria se tak při aplikaci ÚPD ať z pohledu jejího zpřesnění v nižších ÚPD nebo při rozhodování v území stává zcela zbytečným.

4.6 Vyhodnocování aktuálnosti nástrojů územního plánování na úrovni krajů a obcí a potřeb jejich změn

Obce a kraje jsou podle § 5 odst. 6 stavebního zákona povinny soustavně sledovat a vyhodnocovat podmínky, za kterých byla ÚPD vydána, a pokud došlo ke změně těchto podmínek jsou povinny pořídit změnu ÚPD.

Kromě této povinnosti musí pořizovatel příslušné ÚPD v pravidelných intervalech, nejpozději do 4 let od nabytí účinnosti ÚPD a poté pravidelně nejméně jednou za 4 roky, předkládat příslušnému zastupitelstvu zprávu o uplatňování ÚPD, ve které vyhodnotí uplatňování ÚPD a na základě výsledků tohoto vyhodnocení případně navrhne pořízení změny nebo aktualizace ÚPD (§ 55 odst. 1 a § 42 odst. 1 až 3 stavebního zákona). Obdobně tomu tak je v případě PÚR, kde tuto zprávu o uplatňování předkládá vládě MMR (§ 35 odst. 1 až 4 stavebního zákona). Povinnost pravidelného předkládání zprávy o uplatňování není stanovena v případě územního rozvojového plánu. Obsah a rozsah těchto zpráv o uplatňování ÚPD stanoví prováděcí vyhláška č. 500/2006 Sb. ke stavebnímu zákonu. Výsledky vyhodnocení uplatňování ÚPD obcí v řešeném území je jedním z podkladů pro vyhodnocování uplatňování ZÚR.

ÚPD je jedním z nástrojů prosazování veřejného zájmu, neznámá to však, že tyto zájmy zcela upozadí i další zájmy v oblasti rozvoje území. Vyhodnocování aktuálnosti ÚPD tak musí nejenom zohlednit veřejné zájmy, ale třeba i tržní zákonnosti jakými jsou poptávka a nabídka pozemků umožňující zástavbu nebo rozvoj služeb. Při vyhodnocování aktuálnosti ÚPD a potřeb jejich změn je tak potřeba vyhodnocovat i poptávku investorů, potřeb a možností rozvoje, a to s ohledem na únosnost a kapacitu území (MAIER, 2000).

Vyhodnocování ÚPD, jehož výsledkem je zpráva o uplatňování ÚPD, představuje analytickou část územně plánovací činnosti, obdobně jako jsou **průzkumy a rozbory**, které předcházejí samotnému zpracování ÚPD nebo její změně. Zpracování průzkumů a rozborů stavební zákon neukládá, nicméně se jedná o významný podklad pro konkretizaci zadání ÚPD, ale i pro zpracování vlastní ÚPD nebo její změny (MAIER, 2000).

Významným zdrojem informací pro průzkumy a rozbory jsou ÚAP, které zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území, jeho hodnoty, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů vyplývajících z limitů využití území, obsahují záměry na

provedení změn v území, zjišťují a vyhodnocují udržitelný rozvoj území a určují problémy k řešení v ÚPD (§ 26 stavebního zákona).

5 Specifická oblast, její hodnoty a limity využití území, udržitelný rozvoj

5.1 Specifická oblast

Specifická oblast je definována v § 32 odst. 1 písm. c) stavebního zákona jako oblast se specifickými hodnotami a se specifickými problémy mezinárodního a republikového významu nebo která svým významem přesahuje území jednoho kraje.

Vymezení těchto oblastí, jak bylo již uvedeno v předchozích kapitolách, je obsahem PÚR a ZÚR.

Tyto oblasti jsou vymezovány s ohledem na prokázané potřeby rozvoje území státu, které v souladu s § 5 stavebního zákona odůvodňují zásah do působnosti orgánů krajů a obcí v záležitostech týkajících se jejich územního rozvoje, a jestliže je důvodné pro tyto oblasti, stanovit kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v nich. Kritéria a podmínky pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v území a pro jejich posuzování stanovuje jako hlavní zásady, které je nutno z hlediska republikových nebo mezinárodních zájmů v daném území respektovat. V těchto oblastech jsou stanovovány úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady a dále úkoly pro územní plánování, jejichž nositeli jsou příslušné kraje. Kraje v ZÚR dle potřeby upřesní vymezení jednotlivých oblastí v rozlišení podle území jednotlivých obcí, popř. katastrů, a to při respektování v PÚR stanovených důvodů vymezení a kritérií a podmínek pro rozhodování pro jednotlivé oblasti, Upřesněné specifické oblasti se mohou překrývat s upřesněnými rozvojovými oblastmi nebo rozvojovými osami pouze výjimečně a jen ve zvláště odůvodněných případech (ÚÚR, 2019).

Specifické oblasti jsou v PÚR vymezovány v územích, ve kterých se v porovnání s ostatním územím ČR dlouhodobě projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje území. Problémy pro danou specifickou oblast jsou uvedeny v důvodech vymezení konkrétní specifické oblasti.

Specifické oblasti zahrnují obce, ve kterých je dle zjištěných skutečností nejnaléhavější potřeba řešení problémů z hlediska udržitelného rozvoje, nebo potřeba řešení aktuálních problémů. Účelem jejich vymezení je, aby v nich kraje, ministerstva a jiné správní úřady v rámci svých působností vytvářely podmínky pro odstranění problémů s cílem umožnit udržitelný rozvoj území, a to v souladu s cíli a úkoly územního plánování definovanými stavebním zákonem a při respektování republikových priorit územního plánování a ochrany přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území (PÚR ČR, 2021).

V PÚR jsou specifické oblasti vymezeny správními obvody ORP, případně jejich částmi. Upřesnění vymezení specifických oblastí v rozlišení podle území jednotlivých obcí, při respektování důvodů vymezení a kritérií a podmínek pro rozhodování jednotlivých SOB, provádí kraje v ZÚR (ÚÚR, 2019).

Pro všechny specifické oblasti vymezené v PÚR ČR jsou v článku 67 PÚR ČR stanovena kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území, které je třeba při rozhodování a posuzování záměrů na změny v území sledovat. Jedná se zejména o:

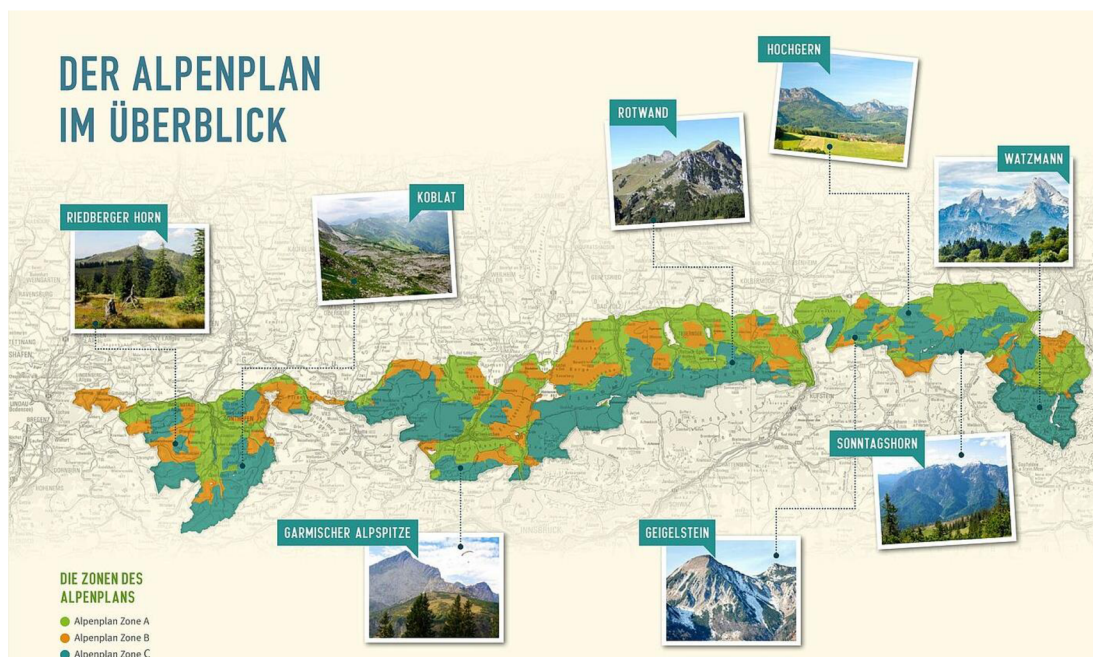
- a) řešení stávajících střetů a předcházení potenciálním střetům různých zájmů ve využití území,
- b) ochranu specifických přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území,
- c) využití specifického potenciálu oblasti k jejímu rozvoji,
- d) zkvalitnění veřejné, zejména dopravní a technické infrastruktury,
- e) posílení a stabilizaci sociálně ekonomického rozvoje,
- f) umístování investic důležitých pro rozvoj oblasti.

V článku 68 PÚR ČR jsou pro tyto specifické oblasti stanoveny krajům úkoly územního plánování, přičemž úkoly, stanovené pro jednotlivé specifické oblasti, musí být zohledněny v ÚPD krajů a obcí.

5.2 Možnosti ochrany a územního rozvoje specifického území na příkladu ze zahraničí

Území, která mají specifické hodnoty a problémy v měřítku přesahujícím daný region, lze najít i na území jiných států. Například jedno z nejstarších a největších sdružení na ochranu životního prostředí v Bavorsku – BUND Naturschutz in Bayern, uvádí, že jedním z nástrojů ochrany bavorských Alp je „Alpenplan“ z roku 1972. Tento plán reguluje, kde a do jaké míry se horské území a zde provozované aktivity mohou rozvíjet. Cílem plánu je zajištění vyváženého rozvoje při zachování hodnot tohoto území. Na jedné straně definuje prostory pro cestovní ruch, obchod a bydlení a sdružuje tam potřebnou infrastrukturu, na druhé straně vytváří podmínky pro zachování nedotčené krajiny pro téměř přirozenou rekreaci. Za tímto účelem rozděljuje bavorské Alpy do tří zón.

Zónu A představuje rozvojová zóna, která tvoří 35 % bavorského alpského regionu, zóna B je přechodová zóna, kterou tvoří 22 % bavorského alpského regionu a zónu C, která je klidovou, nebo také tichou zónou, tvořenou 43 % bavorského alpského regionu. Zatímco rozvoj infrastruktury je v zónách A a B za určitých podmínek možný, v zóně C je striktně vyloučen.

Obrázek 1: Členění území bavorských Alp do jednotlivých zón, zdroj: internetové stránky BUND Naturschutz in Bayern

Tento plán byl pořízen v důsledku zvýšeného tlaku na rozvoj regionu v 60. letech 20. století. Již tehdy byla tato alpská oblast považována za ohroženou a již v té době bylo uznáno, že zdejší nedotčená přírodní a kulturní krajina je rozhodující pro zájem turistů. Proto byla stanovena celková koncepce pro zachování a rozvoj tohoto území. V roce 1976 se Alpský plán stal součástí Bavorského státního rozvojového programu (LEP), který plánuje a reguluje rozvoj bavorských regionů.

Hodnotným rysem tohoto plánu je jeho holistický přístup, spočívající v organizaci hospodářského rozvoje a ochraně přírody na jednom místě. Souvislé biotopy jsou zde chráněny i přes neustálé tlaky místních developerů a obcí, přičemž cílem je zachování přírodních zdrojů pro různé turistické zájmy.

Alpský plán je státním plánovacím nástrojem pro udržitelný rozvoj a kontrolu rekreačního využití území a upravuje mimo jiné přípustnost dopravních staveb, jako jsou lanovky, vleky, lyžařské sjezdovky, silnice a stezky. Tento nástroj územního plánování významně přispěl k udržitelnému rozvoji v bavorských Alpách (RUCKRIEGEL, 2013).

Díky tomuto plánu a v něm stanovené dlouhodobé ochraně, byl například do dnešního dne zachován nedotčený skialpinisty a turisty vyhledávaný vrchol Riedberger Horn, který je díky svému výhledu, jedinečné mozaice biotopů a dobré dostupnosti jedním z nejoblíbenějších turistických cílů bavorských Alp. Po řadu let se zde však usilovalo o otevření Riedberger Hornu ze dvou stran lanovkami pro letní i zimní provoz. V důsledku toho by došlo ke zničení chráněných biotopů, vykáčení cca 6 ha horského lesa v území ohroženém sesuvy půdy a ohrožena by byla i populace tetřívka obecného

(*Lyrurus tetrrix*). Toto populární turistické místo, které je zahrnuto do zóny C, by bez této ochrany byla ponechána masové turistice (BUND Naturschutz in Bayern).

Tento územní plán je konkrétním příkladem toho, jak lze úspěšně regulovat rozvoj území a organizovat aktivity v něm tak, aby se co nejvíce dosahovalo vyváženosti přírodních, ekonomických i sociálních podmínek v území.

5.3 Hodnoty území a limity využití území

Jedním z cílů územního plánování úkolů územního plánování, definovaném v § 18 odst. 4 stavebního zákona je ve veřejném zájmu chránit a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chránit krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určovat podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťovat ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se mají vymezovat s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.

Podle § 19 odst. 1 písm. a) a b) stavebního zákona je jedním úkolů územního plánování zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty a s ohledem na to a na podmínky území, stanovovat koncepci rozvoje území.

Hodnota území není v kontextu územního plánování ve stavebním zákoně blíže definována. V § 18 odst. 4 stavebního zákona jsou pouze uvedeny tematické okruhy těchto hodnot, tj. přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví.

Hodnotou území pak lze chápat takovou hodnotu, která má územní průmět a o níž existuje společenský konsenzus, který umožní její kodifikaci právním nebo jiným dokumentem (BEČKA, MAIER, DODOKOVÁ, 2010).

Tuto definici splňují především limity využití území a další jevy, u nichž je společenský konsenzus vyjádřen jejich právní ochranou. Pro všechny ostatní hodnoty, které nepoživají obecné právní ochrany, by měl být konsenzus o jejich významnosti nalezen v ÚAP (BEČKA a kol., 2010).

ÚAP obsahují podle § 26 odst. 1 stavebního zákona zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území a jeho hodnot. Zde jsou sledovány dva typy hodnot. Jednak to jsou hodnoty území chráněné podle právních předpisů, tj. limity využití území a dále hodnoty, které se zjišťují vlastním průzkumem území., případně s pomocí odborné literatury (HURNÍKOVÁ, 2012).

Limity využití území, jejichž definice je na rozdíl od hodnot území stavebním zákonem daná, a to v ustanovení § 26 odst. 1 stavebního zákona, a hodnoty území jsou si velmi blízké a často se tyto dvě kategorie překrývají.

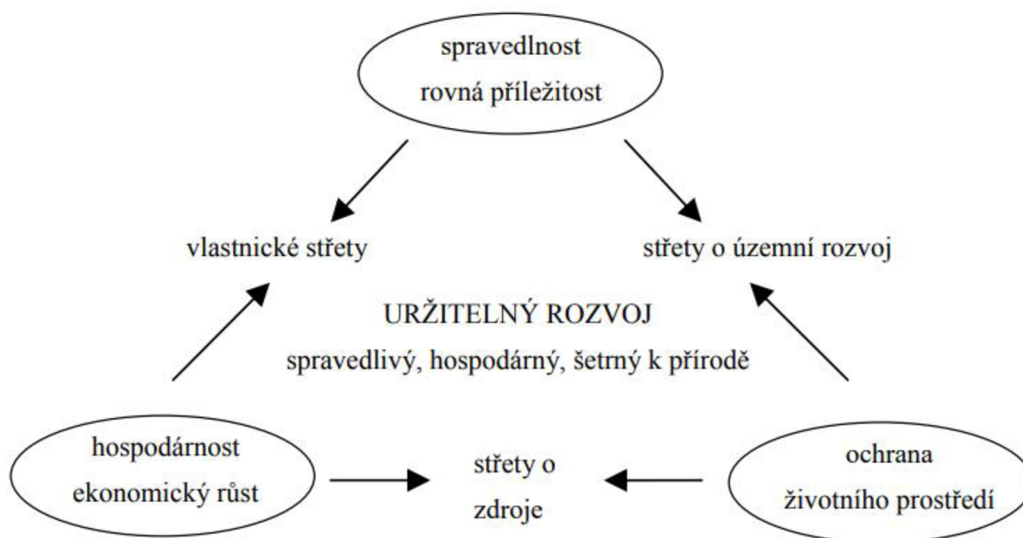
Jak vyplývá z výsledků průzkumu provedeného Ústavem prostorového plánování Fakulty architektury ČVÚT v Praze, zmapování jevů hodnot, které nejsou jmenovitě dány vyhláškou je však poměrně často v ÚAP podceňováno. Zejména to platí o urbanistických hodnotách, kde malá četnost výskytu v ÚAP přitom nemůže být přičtena na vrub malému výskytu těchto hodnot v území (BEČKA a kol., 2010).

5.4 Udržitelný rozvoj území

Udržitelným rozvojem na úseku územního plánování se podrobně zabývá internetová příručka Ústavu územního rozvoje, Principy a pravidla územního plánování, která představuje ucelené shrnutí a výklad poznatků současného urbanismu a územního plánování. Informace týkající se udržitelného rozvoje v této kapitole jsou čerpány, pokud není uveden jiný zdroj, právě z tohoto podkladu.

Pojem udržitelný rozvoj zřejmě poprvé použili v knize Meze růstu (Limits of Growth) autoři Donella a Dennis Meadowsovi a William Behrens v roce 1972, ale v textech o urbanismu a architektuře se běžně začal užívat teprve na počátku 90. let 20. století. V této době se ustálila dnes všeobecně přijímaná definice, přejatá i do stavebního zákona, podle které udržitelný rozvoj uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života budoucích generací.

Udržitelný rozvoj území spočívá podle § 18 odst. 1 stavebního zákona ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé přírodní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Z této definice vyplývá, že se odvozují tři pilíře udržitelnosti – ekologický /environmentální, sociální a ekonomický. Udržitelný rozvoj spočívá ve vyváženosti všech tří pilířů (ÚÚR, 2010).

Obrázek 2: Trojúhelník střetů v územním plánování, zdroj: ÚÚR, 2010, Principy a pravidla územního plánování, A Principy udržitelného rozvoje území, s. A.1-3

„Území je z ekologického hlediska nenahraditelný a neobnovitelný zdroj. Územní rozvoj, tedy změna využívání území s cílem jeho ekonomického zhodnocení, bývá obvykle spojený s jeho stavebním využitím. Zejména změna nezastavěného území na zastavěné ale zároveň znamená významný zásah do přírodního prostředí. Pokud dojde k poškození nebo znehodnocení přírodních zdrojů v území, má to zpravidla dlouhodobé důsledky a revitalizace usilující o obnovení jeho užitné hodnoty bývá spojena s velkými náklady.

Pro udržitelný rozvoj je hledisko územního rozvoje klíčové. Průřez do území umožňuje koordinovat jednotlivé záměry investorů, v širším měřítku pak umožňuje koordinovat dílčí sektorové politiky na místní, regionální i národní úrovni.“ (ÚÚR, 2010, s. A.1-7).

K dosažení udržitelného rozvoje nepostačuje jeho prosazování pouze orgány veřejné správy. Je třeba dosáhnout pochopení potřeby udržitelného rozvoje a srozumění o něm i na straně investorů a nejširší veřejnosti. Nejenom při vytváření podmínek pro rozvoj území v ÚPD, ale i při rozhodování o změnách v území je třeba uplatňovat globální / holistický pohled a ze znalosti širších souvislostí vycházet pro každý konkrétní případ. Současně je třeba přihlížet k lokálním podmínkám, možnostem a potřebám.

Udržitelnost rozvoje na úrovni územního plánování je nejvíce sledována na úseku environmentální udržitelnosti, kde se usiluje o kumulativní posuzování změn životního prostředí prostřednictvím zpracování a posouzení vlivů ÚPD na životní prostředí (SEA – Strategic Environmental Assessment).

Podle § 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, se posuzují vlivy na obyvatelstvo a veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, biologickou rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní dědictví, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti. Vlivy na biologickou rozmanitost se posuzují se zvláštním zřetelem na evropsky významné druhy, ptáky a evropská stanoviště.

Rozbor udržitelného rozvoje území, který představuje podle § 26 odst. 1 stavebního zákona zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci je součástí ÚAP. Předmětem tohoto rozboru je prostřednictvím vybraných ukazatelů – indikátorů udržitelného rozvoje identifikovat nevyváženost – disparity mezi jednotlivými pilíři udržitelného rozvoje.

Výhodou práce s indikátory je získání představy o stavu a fungování vybraného území. Indikátory jsou používány ke sledování úspěšnosti plánovacích a rozhodovacích

procesů a popisují a kvantifikují negativní nebo pozitivní změny v území (MAŠTÁLKA, 2009).

Aby byly takové indikátory použitelné, musí zejména být:

1. významné v dané souvislosti;
2. reprezentativní, tj. musí být zřejmé, jaký předmět nebo jev reprezentují;
3. jedinečné, tj., nemají být redundantní, opakované, dublovat nějaké již existující informace;
4. měřitelné;
5. správné, tj. nesmí být zatíženy významnějšími chybami (MOLDAN, 1996).

ANALYTICKÁ ČÁST – PRŮZKUMY A ROZBORY

6 Území Krkonoš z pohledu územního plánování – historie

Za účelem koordinovaného plánování rozvoje území a jeho požadovaného využití, včetně ochrany jeho hodnot, se požadavky na jejich ochranu ze zákona postupně během let zvyšovaly a od roku 1962 se schvalovaly na úrovni státu a později kraje právě v ÚPD.

První ÚPD na tomto území byl **územní plán rajonu**, který se podle zákona č. 84/1958 Sb., o územním plánování, vypracovával pro předem určená hospodářsky a kulturně významná zájmová území (rajóny), pro který bylo třeba k uskutečnění důležitých investic nebo jiných plánovaných opatření stanovit dlouhodobé zásady a podmínky jejich soustavné výstavby nebo přestavby. Druhou ÚPD řešeného území byl **územní plán oblasti**, který v roce 1976 územní plán rajonu nahradil. Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, následně zavedl nový druh ÚPD, kterým byl ÚPVÚC, který byl nahrazen ZÚR, které byly zavedeny doposud platným stavebním zákonem.

6.1 Územní plán rajonu Krkonoš

Podle § 5 zákona č. 84/1958 Sb., zákon o územním plánování, ve znění pozdějších předpisů, územní plány rajónů řešily na daném území souborně umístění, vzájemné vztahy a uspořádání všech dosavadních i nově navrhovaných funkčních celků, které toto území vytvářely (sídlišť, těžebních, průmyslových, zemědělských a jiných závodů, vodohospodářských, dopravních, energetických a jiných děl a zařízení, lesů a ploch určených k zalesnění a ostatních významných prvků přírody a krajiny).

Územními plány rajónů se řešilo umístění jednotlivých významných staveb nebo jejich souborů mimo území sídlišť, nebylo-li možné podmínky a důsledky umístění navrhované stavby řešit jinými prostředky územního plánování.

Územní plán rajónu Krkonoš byl schválen vládou ČSSR v roce 1962 a tato ÚPD byla podkladem pro vymezení hranice KRNAP, která byla vymezena vládním nařízením v roce 1963.

Tato ÚPD byla zpracována v měřítku 1:25 000 a 1:100 000 a obsahovala několik grafických částí, obsahujících vybraná témata, která byla touto územně plánovací dokumentací řešena: doprava, technická infrastruktura, rekreace, vodohospodářské a hydrologické poměry v území, zemědělská výroba, průmysl a zaměstnanost, lesní hospodářství, občanská vybavenost, organizace investiční výstavby nebo biologická asanace krajiny.

Obrázek 3: Územní plán rajonu Krkonoš, návrh územní organizace, 1:100 000

Obrázek 4: Územní plán rajonu Krkonoš, schéma organizace investiční výstavby, 1:100 000

Obrázek 5: Územní plán rajonu Krkonoš, návrh rozložení rekreace, 1:100 000

6.2 Územní plán oblasti Krkonoš – Krkonoše – hory pracujících

Územní plán oblasti Krkonoš schválila vláda ČSR dne 23. 6. 1976 a tento dokument byl základním územně plánovacím podkladem pro řízení výstavby, přestavby a organizaci území Krkonoš. Zpracoval jej Státní ústav pro územní plánování jako dokument závazný pro zpracování ÚPD nižších stupňů. Plán byl zpracován na základě revizní zprávy k Územnímu plánu rajónu Krkonoš, v jejímž závěru bylo zkonstatováno, že tento plán již nemůže plnit svůj účel a je zastaralý.

V této nové ÚPD byla stanovena pro území Krkonoš následující základní koncepce: *„V horské části území a na území Krkonošského národního parku zvláště, podřídít koncepci územního rozvoje zájmům aktivní ochrany přírodního prostředí a jeho hodnot využívat zejména k plnění funkce přírodovědní, funkce rekreační a kulturně – výchovné, funkce vodohospodářské a funkce ekonomické. V podhorské části oblasti Krkonoš vycházet ze stávajících funkcí – administrativní, sídelní a výrobní. V podhorské části zajišťovat požadavky, které vyplývají z rozvoje horské části, především zajištění vybavenosti cestovního ruchu v nástupních centrech a na přístupových trasách, technické vybavenosti a zajištění požadavků stavebních organizací. Oblast Krkonoš považovat za oblast celostátního a mezinárodního cestovního ruchu s funkcí letní i zimní krátkodobé a dlouhodobé rekreace s vhodnými podmínkami pro lázeňskou léčbu, zimní sporty a turistiku. V rámci využití Krkonoš uspokojovat požadavky na rekreaci obyvatel především hlavního města Prahy, Východočeského, Středočeského a Severočeského kraje.“* (Územní plán oblasti Krkonoš, 1976, Směrnice pro realizaci územního plánu oblasti Krkonoš, část A Základní koncepce, s. 2–3)

V tomto dokumentu, jehož grafická část byla zpracována v měřítku 1: 25 000, byly dále poměrně podrobně řešeny jednotlivé funkční složky území, a to zejména rekreace, sport, doprava, bydlení, vodní hospodářství a energetika a navrhovány konkrétní záměry mající zlepšit využití tohoto území v souladu s výše citovanou základní koncepcí.

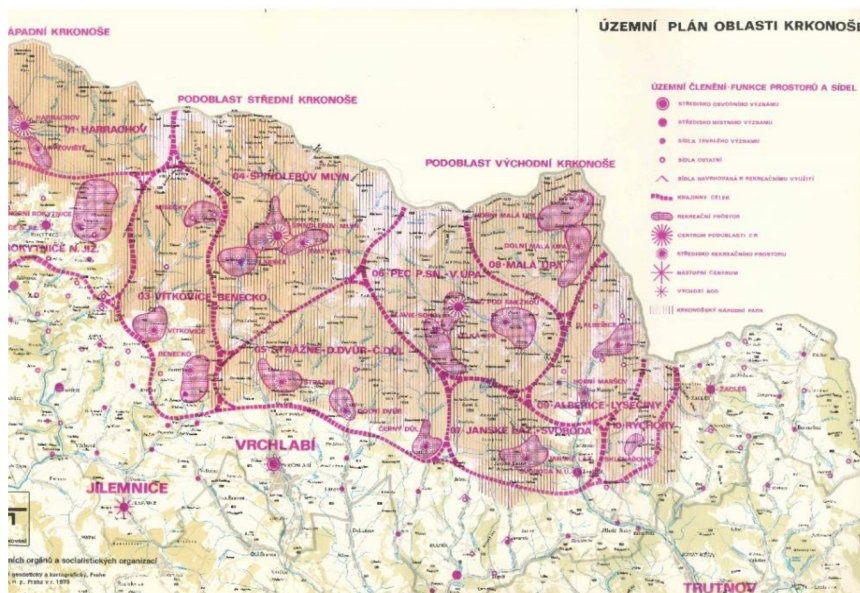
Území Krkonoš bylo plánem z hlediska funkce prostorů a sídel rozčleněno do tří podoblastí cestovního ruchu a deseti krajinných celků:

- Západní Krkonoše s centrem v Harrachově, nástupním centrem Jilemnice a výchozím bodem v Rokytnici nad Jizerou;
- Střední Krkonoše s centrem ve Špindlerově Mlýně a nástupním centrem ve Vrchlabí;
- Východní Krkonoše s centrem v Peci pod Sněžkou a nástupním centrem Trutnov a výchozím bodem ve Svobodě nad Úpou a Žacléři.

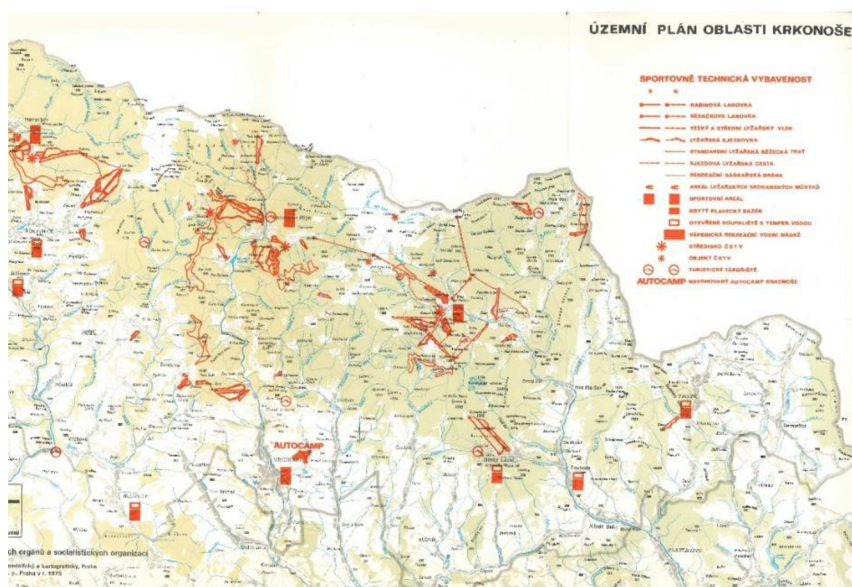
V rámci krajinných celků byly vymezeny rekreační prostory, do kterých měla být soustředěna převážná část nové výstavby. Jednalo se o prostory, které svým vybavením nebyly schopné plnit požadované funkce.

V této ÚPD byly zakomponovány tři základní oblasti sportovních aktivit: vrcholový sport, závodní sportovní činnost a hromadné sportovně rekreační využití.

V rámci stanovené koncepce se uvažovalo ke konci návrhového období k roku 1990 resp. 2000 s dosažením optimální denní rekreační návštěvnosti 80 000 osob a zvýšení lůžkové kapacity v horské části oblasti Krkonoš ze 41 000 lůžek na 60 000 lůžek. V rekreačním krajinném celku Pec pod Sněžkou – Velká Úpa se počítalo s přírůstkem z cca 9 000 lůžek na cca 12 500 lůžek, v krajinném celku Janské Lázně – Svoboda nad Úpou z cca 3 000 lůžek na cca 4 300 lůžek a Malá Úpa z cca 3 000 na nových 5000 lůžek.

Obrázek 6: Územní plán oblasti Krkonoš, územní členění, funkce prostorů a sídel, 1:100 000

Obrázek 7: Územní plán oblasti Krkonoš, sportovně technická vybavenost, 1:100 000

V oblasti rekreace a cestovního ruchu byly navrhovány především lanovky, lyžařské vleky, běžecké tratě, skokanské můstky, kryté plavecké bazény, za účelem vodní rekreace byla navrhována rekreační vodní nádrž na Vápenickém potoce, včetně autocampingu. Plán stanovoval počty lůžek a počítal s výstavbou podnikových zotavoven, hotelů a domů služeb. S nejvyšší návštěvností a nejvyšším počtem lůžek pak bylo uvažováno ve Špindlerově Mlýně a Peci pod Sněžkou. Plán reguloval nárůst lůžkové kapacity do konce návrhového období, tj. k roku 2000, v horské části oblasti téměř o 50 %.

V oblasti vodního hospodářství plán navrhoval vybudování několika přehrad a nádrží pro zásobování pitnou vodou, v oblasti technické infrastruktury řešil napojení vymezených podoblastí cestovního ruchu na vodovod, kanalizaci, elektrickou energii a plyn.

Hlavní přístup do Krkonoš měl být po dálnici D11 a s ohledem na celostátní i mezinárodní význam Krkonoš se uvažovalo o napojení na leteckou dopravu, pro kterou vymezoval plochu letiště v Kunčicích nad Labem. V části věnující se dopravě tento plán řešil ve vybraných krajinných celcích organizaci dopravy v klidu a v obecné rovině se zde ukládalo v „době špičkových dnů“ zimní a letní sezóny dopravu regulovat a zřídit záchytné parkovací plochy a centrální parkoviště, přičemž stanovil jejich kapacity.

Z důvodové zprávy usnesení vlády, kterým byl Územní plán oblasti Krkonoš schválen, mimo jiné vyplývá, že: *„vlastní řešení územního plánu je podřízeno funkcím, pro které má území vhodné podmínky a předpoklady, a které je třeba v zájmu společnosti využívat.“* Plán obsahoval část, která se věnovala ochraně přírodního prostředí KRNAP. K zabránění „desurbanizace“ krajinného prostoru na periférii národního parku plán navrhoval vyhlásit ochranné pásmo, ve kterém by bylo uplatněn zákaz chatové výstavby a bylo by sledováno začlenění zemědělské účelové výstavby do krajiny a chráněna registrovaná významná zeleň. Výhledově plán počítal s vyhlášením chráněných území a sedmi zón klidu, přičemž režim těchto zón měl umožňovat specifické formy klidové rekreace.

Tato ÚPD byla v roce 1985 podrobena analýze, která měla vyhodnotit důsledky vývoje území v důsledku realizace koncepce stanovené tímto územním plánem. *„Výsledky „Analýzy“ konstatují velice nepříznivý vývoj na úseku ochrany přírodního bohatství Krkonoš a jeho ekologických vlastností a vodohospodářských funkcí, za současného nedostatečně a nedůsledně koordinovaného rozvoje rekreace a CR a narůstajících*

disproporcí v rozvoji občanské vybavenosti a technické infrastruktury⁴. Je zcela evidentní, že pro udržování přírodovědeckých funkcí Krkonoš nebylo vynaloženo tolik prostředků a úsilí jako pro rozvoj rekreace, zejména podnikové, a pro rozvoj výrobní funkce, za kterou je třeba považovat v oblasti krkonoš těžbu dřevní hmoty. ... Na úseku rekreace a CR konstatuje „Analýza“ nepřehlednou situaci ve vývoji ubytovacích kapacit vázaného CR a výrazný růst ubytovacích kapacit v soukromí, které ÚP oblasti neuvažoval. ... Nedůsledně koordinovaný rozvoj ubytovacích kapacit podnikové rekreace a nedostatečné usměrňování pasantní návštěvnosti vede k nadměrnému rekreačnímu zatěžování hlavních rekreačních krajinných celků. ... Dílčí analýzy a šetření nám umožňují naopak zjištění, že v uplynulém období bylo realizováno 95 akcí, které ÚP oblasti neuvažoval, z nichž pak bylo realizováno cca 43 akcí v zřejmém rozporu s ÚP oblasti Krkonoš.“ (VEPŘEK, K., 1987, s. 56–60)

V 70. a 80. letech 20. století byly krkonošské lesy, které pokrývají 83% plochy KRNAP, významně poškozeny škodlivinami v ovzduší a přemnožením škůdců, což mělo za důsledek jejich masivní odumření a rozsáhlou imisní těžbu. V roce 1985 Světový svaz ochránců přírody zařadil na základě těchto událostí KRNAP mezi nejohroženější parky světa. (KAJZAROVÁ, E., 2012)

Rovněž i tomuto tématu se věnovala analýza vyhodnocující stav území a uplatňování Územního plánu oblasti Krkonoš. „*Náhlá a neustále postupující ekologická katastrofa smrkových porostů v montáním vegetačním stupni, ohrožující samotnou podstatu KRNAP, způsobila nastolení otázky o platnosti ÚP oblasti a volání po jeho změnách a revizi především v koncepci rozvoje rekreace a CR.*“ (VEPŘEK, K., 1987, s. 55)

Na základě tohoto vyhodnocení bylo rozhodnuto zahájit práce na pořízení nové ÚPD pro oblast Krkonoš, kterou měl být ÚPVÚC. Tento nový územně plánovací dokument měl zohledňovat nejenom změny v oblasti životního prostředí, ale i změny v sociální oblasti a životním stylu, který na přední místo postavil zimní rekreaci, zejm. sjezdové lyžování.

6.3 ÚPVÚC Krkonoše

ÚPVÚC se podle § 13 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, zpracovával pro území, na kterém bylo umístěno více sídelních útvarů, nebo pro velké území, ve kterém se uplatňovaly speciální zájmy, jako například rekreace.

ÚPVÚC Krkonoše, zpracovaný společností TERPLAN a. s., Praha, byl schválen vládou ČSR dne 9. 11. 1994 usnesením č. 630 a jeho závazná část byla vyhlášena

⁴ Územní plán oblasti Krkonoš vybral a jmenovitě určil k realizaci na úseku občanské a sportovně-technické vybavenosti, cestovního ruchu a rekreace a technické infrastruktury a služeb 375 investičních akcí.

nařízením vlády ze dne 9. 11. 1994 č. 232. Samotnému ÚPVÚC předcházelo v roce 1987 zpracování Průzkumů a rozborů, které měly za úkol provést rozbor ekologických, územně technických a rekreačních vlastností posuzovaného území a doplnit a rozvinout poznatky z oblasti jednotlivých subsystémů, které byly tvořeny přírodními podmínkami, obyvatelstvem, osídlením a bytovým fondem, urbanismem, rekreací a cestovním ruchem, lesním hospodářstvím, zemědělstvím, průmyslovou a stavební výrobou, dopravou, vodním hospodářstvím, energetikou, spoji a životním prostředím.

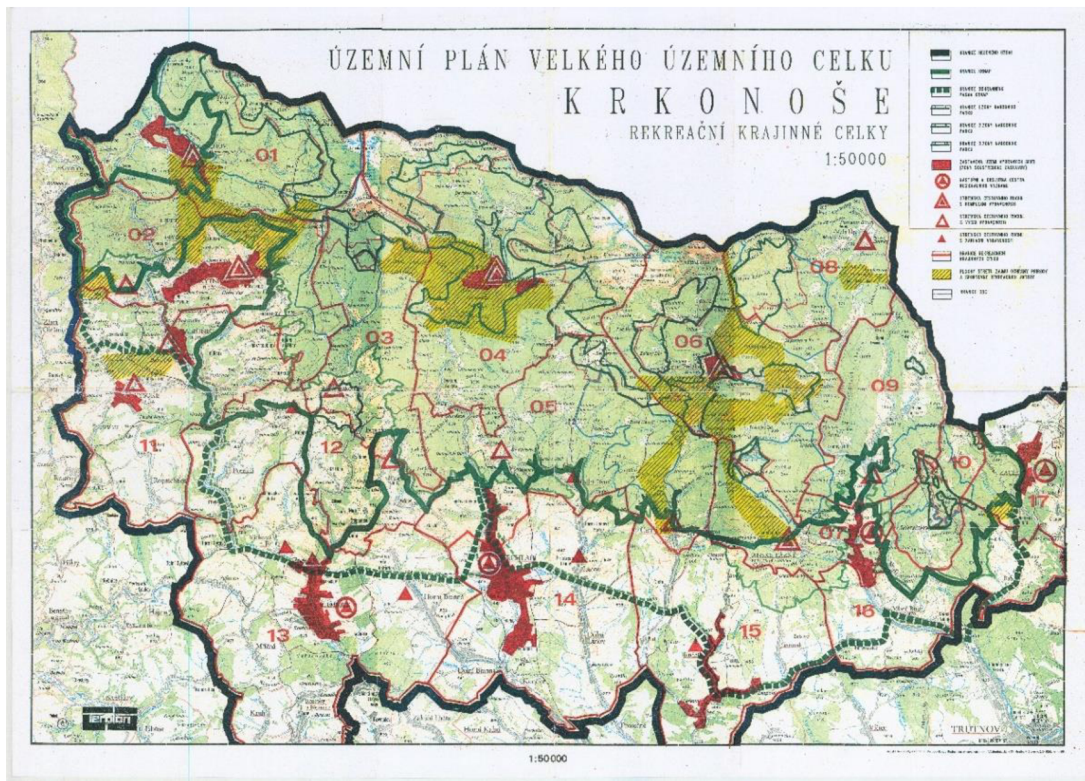
Dalším podkladem byla zpracovaná Urbanistická studie územní prognózy Krkonoše, která dle § 9 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, prověřovala možnosti dlouhodobého urbanistického rozvoje území, popřípadě jeho jednotlivých urbanistických funkcí – přírodovědné, rekreační, vodohospodářské, sídelní a ekonomické funkce.

ÚPVÚC se projednával na základě schválených územních a hospodářských zásad, obdoby dnešního zadání ÚPD, ve třech etapách. Dvě etapy tvořily koncept řešení (1. koncept řešení 11/1988, 2. koncept řešení 02/1992), přičemž projednání druhého konceptu řešení bylo vyvoláno zásadní změnou politických a ekonomických podmínek po listopadu 1989. Na přelomu let 1993 až 1994 proběhlo veřejné projednání návrhu a následně byl vládě ČSR předložen čistopis ke schválení.

V obsahu této ÚPD byly řešeny záměry, které splňovaly následující kritéria tzv. nadlokálnosti. Jednalo se o kritérium územní, tedy pokud záměr přesahoval svým rozsahem administrativní území jedné obce (např. komunikace nebo technická infrastruktura), kritérium významové, pro záměry malého plošného rozsahu, ale významem výrazně přesahující území obce a jejichž realizace nebyla vždy v pravomoci místních orgánů (např. obchvaty sídel, těžba surovin) a rovněž kritérium ekologických důsledků realizace nebo nerealizace záměru, tedy hodnocení dopadů záměrů ovlivňující podstatně větší území (např. vodní nádrže nebo čistírny odpadních vod).

Grafická část ÚPVÚC byla zpracována v měřítku 1:25 000 a návrhové období bylo stanoveno do roku 2005, přičemž dokument obsahoval i plochy rezerv pro záměry přesahující toto období. Návrhové období se uvažovalo do roku 2005. V rámci této ÚPD byly řešeny zejména oblasti urbanismu, rekreace a cestovního ruchu, těžby surovin, dopravy, vodního hospodářství, technické infrastruktury, průmyslové výroby a stavebnictví, zemědělské výroby, lesního hospodářství, bytového fondu a občanské vybavenosti a ochrany přírody a krajiny. Řešené území bylo stejně jako tomu bylo u předchozí ÚPD rozděleno do 17 rekreačních krajinných celků. Každý z těchto celků měl vlastní krycí list, který území popisoval z hlediska krajiny, chráněných území, významných krajinných prvků, zón klidu, rekreace a zimních sportů.

Koncepce obsažená v této ÚPD se zaměřila spíše na regulaci než expanzi v odvětví sportovně technického vybavení a rozvoje areálů. Doporučováno bylo snížení ubytovací kapacity a oproti předchozí ÚPD zde chyběl například poněkud velkorysý návrh na propojení areálů Pece pod Sněžkou a Špindlerova Mlýna.

Obrázek 8: ÚPVÚC Krkonoše – výkres Rekreační krajinné celky, 1:50 000

7 Území Krkonoš z pohledu územního plánování – dnes

Pro území ČR platí PÚR ČR, schválená vládou ČR dne 20. 7. 2009 ve znění jejich Aktualizací 1, 2, 3, 5 a 4, schválených vládou ČR dne 15. 4. 2015, 2. 9. 2019, 17. 8. 2020 a 12. 7. 2021. Na území ČR je v tomto dokumentu vymezeno devět specifických oblastí (Šumava, Beskydy, Jeseníky-Králický Sněžník, Karvinsko, Mostecko, Krušné hory, Krkonoše-Jizerské hory, Sokolovsko a Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení suchem).

Z důvodové zprávy, která je přílohou PÚR ČR schválené v roce 2009 mimo jiné vyplývá, že specifické oblasti byly vymezeny v takových územích, kde je vyhocení problémů tak markantní, že je takto vnímáno celorepublikově. Jedná se o území, kde je možné identifikovat a jasně formulovat problémy v oblasti nerovnováhy podmínek udržitelného rozvoje území, kterými jsou:

- nerovnováha mezi sociálně ekonomickými potřebami obyvatel a možnostmi území (neúměrné zatížení území činností člověka, případně neúměrné omezení potřeb člověka, vzhledem k charakteru území, střet ekonomických zájmů a s ochranou přírody a krajiny, ohrožení chráněných území přírody a krajiny ekonomickým tlakem);
- strukturální postižení ekonomiky;
- rozsáhlé a závažné postižení území činností člověka.

Důvodem pro vymezení SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v PÚR ČR je výskyt prvně jmenovaného problému tohoto území.

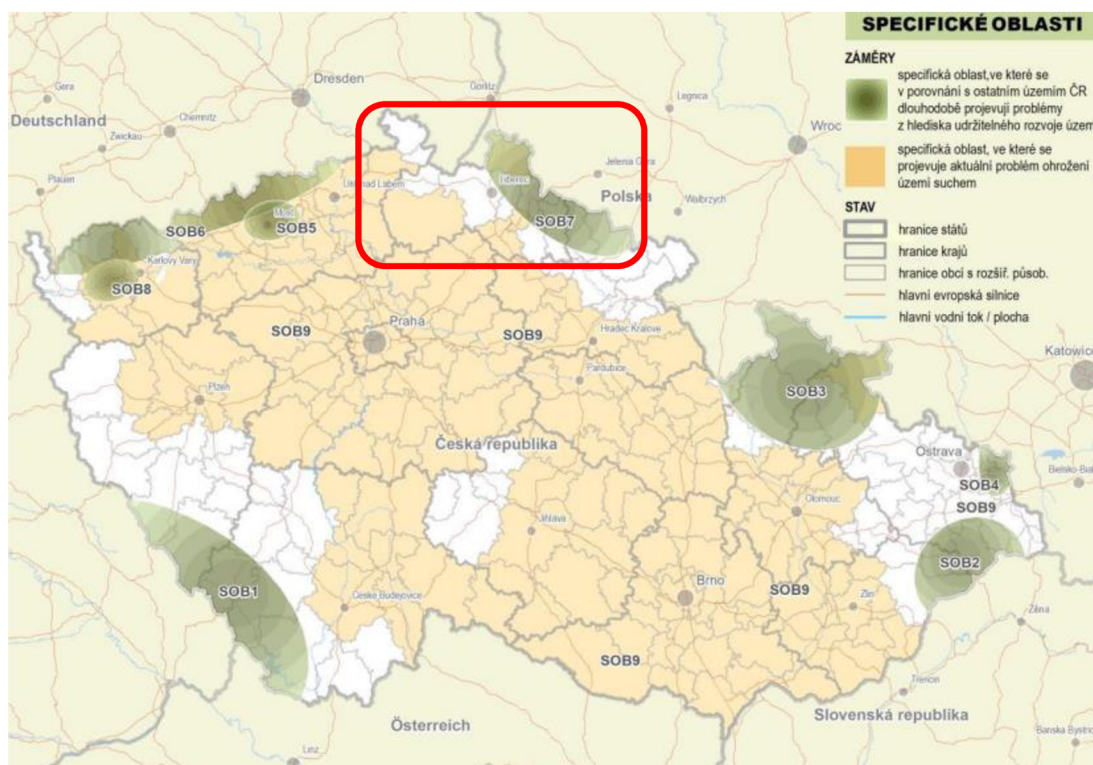
Konkrétnější důvody, které vedly k tomu, že je na úrovni nejvyššího nástroje územního plánování území Krkonoš vymežováno jako specifická oblast jsou následující. Pro přehlednost zvýrazněny základní požadavky, které je třeba zohlednit při územně plánovací činnosti krajů a obcí a při rozhodování v území:

1. *„Potřeba úměrně a rovnoměrně využívat s ohledem na udržitelný rozvoj území vysoký rekreační potenciál Krkonoš, které jsou národním parkem a biosférickou rezervací UNESCO a zasahují na území Královéhradeckého a Libereckého kraje a do sousedního Polska a Jizerských hor, které jsou chráněnou krajinnou oblastí. Jde o celistvé území s kvalitním životním prostředím, vysokými přírodními a krajinnými hodnotami a s významným rekreačním potenciálem.*
2. *Potřeba řešit střety aktivit rekreace a cestovního ruchu s přírodními a krajinnými hodnotami, vzhledem ke skutečnosti, že oblast je významně zatížena rekreací a cestovním ruchem tuzemským i zahraničním (Polsko, Německo) a patří k nejatraktivnějším turistickým regionům ČR.*

3. **Potřeba snížení vysokého a stále rostoucího zatížení až přetížení území a dopravní a technické infrastruktury uživateli, zejména v místech, kde tento vliv zasahuje až do chráněných území přírody.**
4. **Potřeba posílení ekonomické a sociální stability území pomocí koordinovaného rozvoje cestovního ruchu a dalších hospodářských odvětví, která jsou šetrná k životnímu prostředí. Nutnost kooperace území se sousedními polskými oblastmi.“** (PÚR ČR, článek (75), s. 41, 42)

Tyto čtyři požadavky tvoří základní rámec pro upřesnění této oblasti v ZÚR.

SOB7 Specifická oblast Krkonoše – Jizerské hory, je v PÚR na území Královéhradeckého kraje vymezena na území obcí z ORP Trutnov (severní část) a ORP Vrchlabí (severní část).

Obrázek 9: Schéma specifických oblastí, vymezených v PÚR ČR s vyznačením Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory, zdroj: PÚR ČR

Pro Specifickou oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory jsou dále v PÚR stanovena kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území a úkoly pro ministerstva, jiné ústřední správní úřady a pro územní plánování. Úkoly pro územní plánování pak byly upřesněny v ZÚR obou dotčených krajů.

Na území Královéhradeckého kraje byla Specifická oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory upřesněna v ZÚR Královéhradeckého kraje, schválených Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 8. 9. 2011, ve znění Aktualizací č. 1, 2, 3 a 4, schválených Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje dne 3. 10. 2018, 12. 7. 2019,

22. 3. 2021 a 18. 7. 2020. Platné ZÚR Královéhradeckého kraje ve znění uvedených aktualizací, nabyly účinnosti dne 16. 4. 2021.

Na území Libereckého kraje byla Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory upřesněna v ZÚR Libereckého kraje, schválených Zastupitelstvem Libereckého kraje dne 13. 12. 2011, ve znění Aktualizace č. 1, schválené Zastupitelstvem Libereckého kraje dne 30. 3. 2021. Platné ZÚR Libereckého kraje ve znění této aktualizace, nabyly účinnosti dne 28. 4. 2021.

Obrázek 10: výkres Uspořádání území kraje Úplného znění ZÚR Královéhradeckého kraje po vydání Aktualizací č. 1,2,3 a 4 s vyznačením Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory

V platných ZÚR Královéhradeckého kraje byla tato specifická oblast územně upřesněna na správních územích obcí Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Janské Lázně, Malá Úpa, Pec pod Sněžkou, Strážné, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn a Žacléř.

Pro tuto oblast byly v ZÚR stanoveny úkoly pro územní plánování, které v měřítku a podrobnosti ZÚR upřesňují požadavky stanovené v PÚR ČR:

„a) *zpřesněním koncepce ochrany a rozvoje hodnot a vymežováním ploch změn vytvářet územní podmínky pro rovnoměrné využívání rekreačního potenciálu*

oblasti, zejména pro regulaci zatížení cestovním ruchem, především ve stávajících hlavních střediscích Janské Lázně, Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn a pro rozvoj rekreace i mimo ně ve městech a obcích Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Malá Úpa, Strážné, Svoboda nad Úpou a Žacléř s ohledem na možnost celoročního využití,

b) na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma vytvářet územní podmínky pouze pro rozvoj k přírodě šetrných forem cestovního ruchu a rekreace (jako např. pro pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, běžecké lyžování, lázeňství) s ohledem na celoroční využití,

c) na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma vytvářet územní podmínky pro zachování a zvyšování biologické rozmanitosti území a ekologických funkcí krajiny,

d) vytvářet územní podmínky přednostně pro rozvoj drobné a řemeslné výroby, výrobních a nevýrobních služeb a dalších ekonomických aktivit nenáročných na dopravní obslužnost a využívajících místní produkty a zdroje, a to i ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu,

e) vytvářet územní podmínky pro odstranění dopravních závad na silniční síti a pro zlepšení parametrů silnic v oblasti, zejména budováním obchvatů a přeložek silnic a úpravami průjezdních úseků silnic,

f) vytvářet územní podmínky pro zlepšení technické a dopravní infrastruktury, zejména pro rozvoj ekologických forem dopravy, zejména železniční dopravy a cyklistické dopravy,

g) vytvářet územní podmínky pro posílení elektrizační soustavy v centrální části Krkonoš,

h) vytvářet územní podmínky pro úplné pokrytí území Krkonoš signálem mobilních sítí, při respektování krajinného rázu a přednostním umístování elektronických komunikačních zařízení na stávajících stavbách,

i) při návrhu rozvoje území zohledňovat zvýšené nároky a potřeby na vymezení ploch a koridorů a kapacitu a koncepci veřejné infrastruktury v důsledku zvýšené sezónní návštěvnosti území a vysokého podílu návštěvníků a denního obyvatelstva v území v letním i zimním období, při respektování hodnot území,

j) při návrhu rozvoje území vyhodnotit účelné využití stávajícího rekreačního potenciálu území a ubytovacích a sportovně rekreačních kapacit s ohledem na zvýšené zatížení území cestovním ruchem a posoudit nově navrhované využití území a aktivity v území z pohledu vhodnosti jejich umístění v daném území s ohledem na stávající zátěž daného území a jejich dopadu na jeho přírodní a krajinné hodnoty,

- k) *vytvářet územní předpoklady pro dosažení vyvážených podmínek udržitelného rozvoje území zejména v koordinaci s ochranou přírody a krajiny,*
- l) *plochy změn využití území umísťovat především ve vazbě na zastavěné území a při jejich vymezení se řídit stávajícími přírodními hodnotami území,*
- m) *diferencované a úměrné využívání lidského, přírodního i ekonomického, zejména rekreačního potenciálu oblasti,*
- n) *minimalizace střetů nadměrného zatížení území rekreací a cestovním ruchem v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny, zejména v hlavních střediscích, především v období hlavní sezóny a vytváření územních podmínek pro rozvoj k přírodě šetrných forem rekreace a cestovního ruchu i mimo stávající hlavní střediska,*
- o) *vytvářet územní podmínky vzájemného propojení rekreačních středisek, běžeckých tratí, cyklistických a pěších turistických tras či hipotras, za podmínky respektování a ochrany přírodních hodnot a při zohlednění ochrany krajiny před její nežádoucí fragmentací a za přednostního využití potenciálu stávajících tras na území Krkonošského národního parku,*
- p) *koordinovaný rozvoj ekonomických aktivit, zejména cestovního ruchu,*
- q) *vytvoření podmínek pro stabilizaci a zlepšení životní úrovně obyvatelstva při maximálním využití regionálního potenciálu území a při respektování přírodních a kulturních hodnot území,*
- r) *zvýšení atraktivity podhorské části území pro investory, jejichž podnikatelský záměr není v rozporu s posláním a ochrannými podmínkami Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma,*
- s) *vytvoření podmínek pro vyvážené zajištění zájmů ekonomických a sociálních a zájmů ochrany přírody a krajiny,*
- t) *respektování vymezených cílových charakteristik krajiny dotčené územím specifické oblasti, a to především s ohledem na poslání Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma,*
- u) *respektování kulturních a civilizačních hodnot území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví v daných územích.*
- v) *vytvářet územní podmínky pro dostupnost občanského vybavení každodenní potřeby, zejména zařízení předškolní výchovy, základního školství, ambulantní zdravotní péče, sociální péče, veřejné administrativy či maloobchodu pro obyvatele obcí.“ (ZÚR Královéhradeckého kraje, s. 23–25)*

Stejně jako je tomu v případě ZÚR Královéhradeckého kraje, byla i část Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory, nacházející se na území Libereckého kraje,

upřesněna v rámci ZÚR Libereckého kraje – Specifická oblast SOB7a – Jizerské hory a SOB7b – Západní Krkonoše, a pro tuto oblast byly rovněž stanoveny úkoly pro územní plánování.

8 Specifické hodnoty a problémy Krkonoš

8.1 Krkonoše z pohledu ochrany přírody a krajiny

Podstatou řešeného území specifické oblasti je pohoří Krkonoš, které představuje jak hodnotu území, tak i limit jeho využití. *„Přírodovědná hodnota Krkonoš souvisí s jejich výjimečnou polohou uprostřed Evropy, nadmořskou výškou a charakteristickou geomorfologií. Jsou nejvyšším pohořím Sudet, přesahují přírodní alpínskou hranici lesa a mají některé rysy vysokohorské přírody. Jsou kontaktním místem severské tundry a alpínských ekosystémů, vysokohorských a nížinných prvků; nacházejí se zde cenné formy neživé přírody, vzniklé činností ledovců a mrazu. Území je prameništěm významných vodních toků (Labe, Úpa, Mumlava, Jizerka), intenzivní je zde lavinová činnost. ... Přírodní prostředí Krkonoš je v posledních desetiletích negativně ovlivňováno dvěma zásadními faktory – velkoplošně působícím imisně ekologickým zatížením a intenzivním cestovním ruchem. Zatímco působení průmyslových imisí se postupně snižuje, velmi významný vliv cestovního ruchu nejen stále přetrvává, ale tlak na zvýšení intenzity využití území pro rekreaci a na další zábery ploch pro sportovní a rekreační zařízení dále roste.“* (Plán péče KRNAP a jeho OP (2010-2020), část B – návrh, 2010, s. 6)

Předmětem ochrany jsou v území její správy horské a podhorské geobiocenózy s výskytem endemitů, glaciálních reliktních, a zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů a chráněn je rovněž i specifický krajinný ráz horské krajiny Krkonoš. Krkonoše jsou nejvyšším pohořím nejen ČR, ale i střední Evropy severně od Alp (Sněžka 1603 m n. m., Luční hora 1555 m n. m. Studniční hora 1554 m n. m.). Jejich svahy vyčnívají nad alpínskou hranici lesa a představují tak mohutný přirozený val na okraji rozlehlých nížin Německa a Polska. Mají délku přibližně 35 km a jejich hlavní hřbety a údolí jsou uspořádány ve směru severozápad–jihovýchod. Krkonoše představují jedno z významných center geobiodiverzity střední Evropy a pro tuto výjimečnost a krajinnou hodnotu byly v roce 1963 vyhlášeny národním parkem (Správa KRNAP, 2010).

KRNAP byl zřízen na základě zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů, v roce 1963 vládním nařízením č. 41/1963 Sb., o zřízení Krkonošského národního parku⁵. OP KRNAP bylo vyhlášeno až následně, nařízením vlády ČSR č. 58/1986 Sb., o ochranném pásmu Krkonošského národního parku.

Hranice KRNAP byla v tomto vládním nařízení stanovena s odkazem na návrhovou mapu *Územního plánu rajónu Krkonoš*, který byl dle zákona č. 84/1958 Sb., o územním plánování, ve znění pozdějších předpisů, jedním z druhů ÚPD.

⁵ Na polské straně byl Karkonoski Park Narodowy zřízen již v roce 1959.

Od roku 1991 do roku 2017 byl KRNAP, a to včetně OP, vymezen nařízením vlády ČR č. 165/1991 Sb., kterým se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany. Územní vymezení národního parku bylo obsaženo v příloze tohoto nařízení.

Od roku 2017, kdy nabyla účinnost novela zákona č. 114/1992 Sb.⁶, jsou hranice KRNAP a jeho ochranného pásma, vymezeny v příloze tohoto zákona, a to shodně s dříve uvedeným nařízením vlády. Příslušná ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. týkající se národních parků a jejich ochrany jsou v současnosti výchozím rámcem pro návrh územního rozvoje řešeného území.

Z ustanovení § 15 zákona č. 114/1992 Sb. vyplývá, že: „veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením. Dlouhodobým cílem ochrany národních parků je zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků. Posláním národních parků je naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku.“

O základních ochranných podmínkách v národních parcích hovoří § 16 zákona č. 114/1992 Sb. Podmínky mimo jiné stanoví, že na území národních parků mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy je zakázáno povolovat nebo provádět stavby, mimo záměrů nevyžadujících povolení podle stavebního zákona určených pro účely ochrany přírody, péče o zemědělské pozemky a lesy, turistiky, správy vodních toků, požární ochrany a záchranných prací, obrany státu, ochrany státních hranic nebo památkové ochrany.

Na celém území KRNAP lze jen se souhlasem orgánu ochrany přírody měnit druhy nebo způsoby využití pozemků mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí, nebo provádět orbu trvalých travních porostů, jak je uvedeno v bližších ochranných podmínkách KRNAP, uvedených v § 16b zákona č. 114/1992 Sb.

Z provedené GIS analýzy dat poskytnutých v rámci ÚAP vyplývá, že území KRNAP a jeho OP tvoří cca 55 000 ha, přičemž toto území se nachází na území dvou krajů –

⁶ Zákon č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb.

Královéhradeckého (cca 35 000 ha) a Libereckého (cca 20 000 ha). V Královéhradeckém kraji se území KRNAP a jeho OP nachází na území ORP Trutnov a Vrchlabí v Libereckém kraji na území ORP Jilemnice, Semily a Tanvald. Území KRNAP a jeho OP zasahuje na území 16 obcí v Královéhradeckém kraji (tj. cca 65 % celkové rozlohy) a na území 13 obcí v Libereckém kraji (tj. cca 35 % celkové rozlohy). Na území KRNAP a jeho OP na území Libereckého kraje přímo navazuje území CHKO Jizerské hory (na některých místech se tato území překrývají).

Území národního parku jako velkoplošně chráněné území je členěno do čtyř **zón odstupňované ochrany přírody**, označených jak o A, B, C a D a dále je pro něj vymezeno OP. Tyto zóny jsou stanoveny vyhláškou č. 257/2020 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku a od 1. 7. 2020 nahradily předchozí I. až III. zóny, vymezené vyhláškou č. 217/2015 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku. Režim v těchto zónách a opatření, která je možné provádět v těchto zónách jsou stanoveny v § 18a zákona č. 114/1992 Sb.

Zóna A – přírodní zóna – území s nejvýznamnějšími přírodovědnými hodnotami s požadavky na zachování přirozených ekosystémů a umožnění nerušeného průběhu přírodních procesů – tvoří cca 16 % výměry KRNAP a jeho OP na území Královéhradeckého kraje;

Zóna B – přírodě blízká zóna – území s významnými přírodními hodnotami s požadavky na dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům v částečně pozměněných ekosystémech – tvoří cca 16 % výměry KRNAP a jeho OP na území Královéhradeckého kraje;

Zóna C – zóna soustředěné péče o přírodu - území s požadavky na zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka, nebo obnovu přírodě blízkých ekosystémů (plochy sjezdovek, bezprostředně navazující na OP KRNAP, historicky vzniklé a pravidelně obhospodařované malé luční enklávy většinou s nějakým objektem, obklopené lesními porosty) – tvoří cca 38 % výměry KRNAP a jeho OP na území Královéhradeckého kraje;

Zóna D – zóna kulturní krajiny území s požadavky na minimalizaci budoucích střetů s předměty ochrany KRNAP, EVL a PO (zastavěná území a zastavitelné plochy obcí s plochou větší než 2 ha, navazující na zastavěné území a zastavitelné plochy obcí v OP) – tvoří cca 0,2 % výměry KRNAP a jeho OP na území Královéhradeckého kraje.

OP – tvoří cca 30 % výměry KRNAP a jeho OP na území Královéhradeckého kraje.

Předmětem ochrany KRNAP jsou dle přílohy č. 2 k zákonu č. 114/1992 Sb. přírodní ekosystémy vázané na přírodovědecky nejhodnotnější část horského celku Krkonoš.

Předmětem ochrany jsou též evropsky významné druhy a typy evropských stanovišť, pro něž jsou na území národního parku vymezeny evropsky významné lokality.

Na území KRNAP a jeho OP byla nařízením vlády ČR č. 600/2004 Sb., vymezena Ptačí oblast Krkonoše a nařízením vlády č. 132/2005 Sb., Evropsky významná lokalita Krkonoše.

Severská rašeliniště nacházející se na hřebenech Krkonoš po obou stranách státní hranice patří k nejcennějším částem přírody KRNAP a v roce 1993 se stala územím mezinárodního významu, zařazeným v rámci Ramsarské konvence mezi celosvětově významné mokřady. Ve východních Krkonoších je to oblast Úpského rašeliniště a v západních Krkonoších zejména Pančavské rašeliniště a Labská louka.

Na území KRNAP a v jeho OP je v současné době evidováno v Ústředním seznamu ochrany přírody 6 přírodních památek (Anenské údolí, Herlíkovické štoly, Labská soutěska, Lom Strážné, Sklenářovické údolí a Slunečná stráň), 5 významných krajinných prvků (Čertův Mlýn, Cedron, Jeskyně ve Štěpanické Lhotě, Prameny Babského potoka a Třešňovka) (Plán péče KRNAP a jeho OP (2010-2020), část A – rozbor, 2010).

Ochrana území národního parku je dále zajištěna i dalšími právními instituty, obsaženými v zákoně č. 114/1992 Sb., např. závazným určením ochranného režimu jednotlivých zón (přírodní tvořená cca 20 % rozlohy KRNAP, přírodě blízká tvořená cca 22 % rozlohy KRNAP, soustředěné péče tvořená cca 57 % rozlohy KRNAP a kulturní tvořená cca 05, % rozlohy KRNAP) nebo vymezením osmi klidových území. Stávající zonace KRNAP, nahradila předchozí vymezení zón ochrany přírody provedené vyhláškou MŽP č. 217/2015 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku a je platná od 1. 7. 2020.

Základním koncepčním dokumentem ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu tohoto území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu jeho ochrany a na jeho zabezpečení před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu je podle § 38 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. plán péče, který je zároveň podkladem pro ÚPD.

Pro území KRNAP a jeho OP byl dne 21. 6. 2010 MŽP schválen plán péče. V tomto dokumentu jsou stanoveny nejenom cíle ochrany, ale i dlouhodobé cíle mezi které patří zejména zachování příznivého stavu, případně zlepšení současného stavu předmětů ochrany, udržení celistvosti a spojitosti ekosystémů, trvale udržitelný rozvoj krkonošských obcí a podpora/diverzifikace alternativních (měkkých) forem využívání území, nepoškozujících přírodní prostředí. Dalšími cíli je zachování, případně obnova specifického krajinného rázu horské krajiny Krkonoš a v OP směřování rozvoje sídel k souladu s jejich charakterem a okolní krajinou s preferencí kvality prostředí uvnitř

zastavěného území před extenzivním kvantitativním růstem zastavěných ploch do okolní přírody a krajiny nebo vytvoření takového prostoru pro rozvoj sportovních a rekreačních aktivit, ve kterém nebudou v rozporu s předměty ochrany národního parku, evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

Dalším z cílů ochrany tohoto území, obsažených v Plánu péče KRNAP a jeho OP (2010-2020) jsou požadavky na zachování typického krajinného rázu horské krajiny Krkonoš, tvořené pestrou mozaikou přírodních, přírodě blízkých a kulturních krajinných typů, unikátních v měřítku ČR i střední Evropy.

V současné době se dle informací poskytnutých Správou KRNAP pro území KRNAP a jeho OP zpracovávají podle § 38a zákona č. 114/1992 Sb. zásady péče. Tyto zásady nebyly k datu zpracování této práce projednány, ani zveřejněny podle požadavku § 38a odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Schválení těchto zásad se předpokládá na podzim roku 2022 a vzhledem k tomu, že se jedná o rozpracovaný materiál, nebylo možné jej ze strany Správy KRNAP ani pro účely této práce poskytnout.

Pro území Krkonoš byla také zpracována studie Vyhodnocení krajinného rázu území KRNAP a jeho ochranného pásma (BRYCHTOVÁ, KRAUS, 2003–2005), na kterou navázala v roce 2020 Studie krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma (KLOUDA, 2020), která prvně jmenovanou studii aktualizovala. Na základě těchto dokumentů je území KRNAP a jeho OP prostorově a charakterově členěno na **prostorové jednotky s charakteristickými vlastnostmi – znaky a hodnoty krajinného rázu.**

Na základě prostorové struktury a srovnání základních krajinných složek a jejich vzájemného působení – terénu, vody, vegetace a typu osídlení a způsobu hospodaření v krajině, bylo území KRNAP a jeho OP rozčleněno do tří úrovní:

- krajinné celky, vymezené na základě geomorfologického členění;
- krajinné prostory;
- místa krajinného rázu, jako dílčí část krajinného prostoru.

Na takto vymezená území navazuje stanovení stupňů – pásem ochrany na třech úrovních A, B a C.

- Pásmo A představuje území s vysokou mírou zachovalosti základních znaků krajinného rázu, kde převažuje ochrana a přednostní obnova narušených dílčích částí a prvků.
- Pásmo B představuje území s částečně narušenými základními znaky krajinného rázu a převažuje zde obnova s předpokladem nutného zachování hodnotných částí a prvků.

- Pásmo C představuje výrazně narušený krajinný ráz se znaky a prvky zásadně se odlišujícími od typických charakteristik okolí. V tomto území se nacházejí průmyslové areály, panelová sídliště, souvisle zastavěné plochy průměrnými stavbami, plošná kobercová zástavba, velké plochy zemědělské půdy nebo velké plochy s živičným povrchem). V tomto území je nezbytná kultivace narušeného území.

Vedle této prostorové a charakterové diferenciaci území, tvoří další úroveň ochrany krajinného rázu **kategorizace sídel**. V rámci aktualizace vyhodnocení krajinného rázu území KRNAP a jeho OP tvoří tento úkol jeho zásadní stěžejní část.

Potřeba diferenciaci sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a formulace doporučení jejich potenciálního rozvoje na základě těchto kritérií má nesporné opodstatnění, neboť většina rozvojových záměrů je realizována přímo v zastavěném území či ve vazbě na něj. Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vyšších jednotek – vymezených oblastí krajinného rázu či míst krajinného rázu tak nemůže beze zbytku postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují dle závěrů tohoto vyhodnocení v případě sídel mnohem více individuální přístup.

Sídla či jejich části v KRNAP a jeho OP, pro která jsou ve vyhodnocení krajinného rázu území stanovena doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 4 kategorií.

- I. kategorie jsou sídla charakteristická harmonickým projevem a příznivým estetickým působením;
- II. kategorie jsou sídla, která se vyznačují rovněž výraznou krajinnotvornou hodnotou, vystupují jako významný spolutvůrčí krajinný prvek s příznivým projevem v kontextu širšího krajinného rámce;
- III. kategorie jsou sídla, která dosahují běžného působení v širším krajinném rámci bez zásadnějších pozitivních či negativních projevů;
- IV. kategorie jsou sídla s negativním či rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci.

Grafické znázornění předmětů ochrany přírody a hodnot krajinného rázu, majících konkrétní územní průmět a jejichž zdrojem je databáze ÚAP Královéhradeckého kraje, a dále data poskytnutá Správou KRNAP, obsahují Příloha č. 1 Předměty ochrany přírody a Příloha č. 2 Hodnoty krajinného rázu.

8.2 Krkonoše z pohledu cestovního ruchu

Počátky cestovního ruchu tak, jak jej chápeme dnes, jsou datovány do 18. století, do doby průmyslové revoluce a následného rozvoje dopravy. Ve 20. století zasahuje cestovní ruch širší okruh obyvatel, protože jsou postupně splňovány předpoklady pro jeho rozvoj, kterými jsou především svoboda pobytu a pohybu, disponibilní fond volného času a dostatek finančních prostředků na uspokojení i méně zbytných potřeb. Cestovní ruch souvisí s volným časem, který lze definovat jako určitý způsob odpočinku. Mezi hlavní cíle cestovního ruchu patří zábava, rekreace a poznání, v některých případech léčení. Stejně tomu tak bylo v případě Krkonoš. Cestovní ruch v neposlední řadě představuje rovněž důležitou součást ekonomiky a je významnou položkou příjmů rozpočtů místních samospráv (BERÁNEK a kol., 2016).

Historii osídlení, ale i vývoji cestovního ruchu v Krkonoších se věnuje monografie Ing. Theodora Lokvence, CSc., Toulky Krkonošskou minulostí, z roku 1978, z níž jsou čerpány informace uvedené v této kapitole, pokud není uveden jiný zdroj. Současná podoba Krkonoš je výrazně ovlivněna tím, jakým způsobem, a s jakým přístupem bylo a je toto území využíváno člověkem. K osídlení Krkonoš, při němž docházelo ke klučení a žďáření lesů, vysušování bažinatých oblastí, zakládání luk, polí a pastvin, došlo ve 13. a 14. století. Osídlené enklávy se prostíraly nejprve okolo zemských stezek a obchodních cest, ale postupem času zatlačovaly lesní porosty do stále neúrodnějších a nepřístupnějších míst. Výrazně se na podobě území podepsala těžba železných rud a drahých kovů, a rozvoj hornictví, hutnictví a sklářství v jehož důsledku vznikly celé osady nebo došlo k výraznému rozvoji stávajících sídel. S tím souvisela rozsáhlá těžba dřeva, mj. i pro potřeby těžby stříbra v Kutné Hoře, přičemž v 16. a 17. století dosáhla těžba dřeva a s tím související devastace lesů na území Krkonoš největšího rozsahu. Za prací se té době do území přistěhovali obyvatelé zejména z alpských zemí, kteří přinesli do Krkonoš svůj způsob života a hospodaření a svá sídla zakládali i mimo údolní osady. Počátkem 17. století, když skončila těžba a plavba dřeva, tato změna poměrů vytvořila podmínky pro tzv. budní hospodářství, které se pro Krkonoše později stane charakteristickým prvkem a zcela ovlivní krajinu⁷. Historii Krkonošských bud se věnuje stejnojmenná publikace autora Martina Bartoše, která byla rovněž jedním z podkladů pro zpracování této kapitoly.

Budní hospodářství představuje samostatné téma a jeho výzkum zasahuje do řady společenských i přírodovědných oborů. Dosavadní výzkum budního hospodářství shrnuje článek Jiřího Rieznera v časopisu *Opera Corcontica*. Tento způsob hospodaření se projevil i v architektonické podobě krkonošských staveb, jako např.

⁷ Nejstarší boudou na hřebecích Krkonoš je Luční bouda, postavená pravděpodobně ve 2. polovině 16. století, a která sloužila jako útočiště pro poutníky na nejstarší krkonošské „slezské stezce“.

typický seníkový vikýř, který představuje půdní prostor přístupný zvenku přes dvoukřídlá vrata. Vývoj prostorového rozsahu budního hospodářství dokládají stará mapová díla, jako například mapa Johanna Josefa Manna a mapa Jana Antonína Graupara⁸, na nichž jsou zakresleny boudy, seníky, travní zahrady, seniště nebo cesty. (RIEZNER, 2017)

Významným obdobím z pohledu osídlení Krkonoš představovala třicetiletá válka, která přinutila obyvatele Podkrkonoší, aby se i se svými stády ukryli do hor. Tak vznikla celá řada sídelních enkláv, zvláště při horní hranici lesa. Konec třicetileté války znamenal novou hospodářskou situaci, která nutila obyvatele k rozšiřování chovu dobytka, který se stával hlavním zdrojem obživy. V oblasti horní hranice lesa a nad ní se začalo sklízet seno, potom následovala pastva. Do období po skončení třicetileté války spadá vznik například Pomezních bud, Liščích bud, Friesových bud nebo Klínovek. Toto období se tak dá považovat za počátek územního plánování na území Krkonoš, kdy vybrané části území, z pohledu územního plánování funkční plochy, byly dle tehdejších hospodářských zásad příslušných majitelů panství, systematicky měněny s ohledem na požadovaný způsob využití (odlesňování, zakládání pastvin a senišť, zastavění boudami a hospodářskými stavbami pro uskladnění sena a dobytka, vznik nových cest a stezek apod.). Za vrchol budního hospodářství je považováno 17. a 1. polovina 18. století. Rozvíjející se turismus, požadavky na ochranu lesa, zaměstnání obyvatel v továrnách v údolích a další důvody vedly v 19. století k postupnému úpadku budního hospodářství a vysídlení většiny německy mluvících hospodářů po 2. světové válce představovalo zánik budního hospodářství v Krkonoších (RIEZNER, 2017).

Vedle budního hospodářství ovlivňoval podobu území Krkonoš, a ovlivňuje doposud, turistický ruch. Až do konce 17. století společnost přistupovala k horám bez většího zájmu. Hory byly považovány za terén obecně nezajímavý, dokonce až ošklivý, což dokládají cestovní deníky mladých šlechticů nebo cestovatelů. Hory byly vnímány jako lokality, kde se získávají nejrůznější suroviny, ale jinak šlo o místa nezajímavá, bídná, nezdravá a nebezpečná kvůli různým šelmám nebo pověrám a mýtům (SCHEUFLER, 2021).

Jak již bylo zmíněno, od 17. století se ve vrcholových partiích hor začaly objevovat pro Krkonoše typická horská stavení – boudy, které nejdříve sloužily jako útočiště hledačů rud a drahých kamenů, dřevorubců nebo jako obydlí panských hlídačů, hajných a strážců hranic (BARTOŠ, 2021). Porosty kosodřeviny okolo nich musely ustoupit loukám a pastvinám a enklávy okolo hřebenových bud výrazně snížily horní

⁸ Těto mapě se detailně věnuje kniha Grauparova mapa velkostatku Jilemnice, vydaná v roce 2016 Správou KRNAP.

hranici lesa. Počátkem 19. století bylo na území panství Jilemnice, Vrchlabí a Maršov celkem 1621 bud a s boudami ze slezské části a panství Žacléř, jich bylo 2500.

Obrázek 11: Neznámý autor, Dvorská bouda, kolem 1900, zdroj: SCHEUFLER, P., 2021, s. 77

Obrázek 12: Emile Joffé, osada Obří důl, 30. 7. 1897, následky dvou zemních lavin ze svahů Růžové hory, zdroj: BARTOŠ, M., 2021, s.22-23

Od konce 18. století začala uplatňovat svůj vliv na krajinu turistika, která území Krkonoš zásadním způsobem ovlivňuje dodnes. Původní sezónní boudy, sloužící hospodářství, byly přestavovány pro celoroční potřeby turistického ruchu a rozvoj

turismu představoval pro zdejší obyvatele nový zdroj příjmů, který tvořil prodej zemědělských produktů a ručně vyráběných upomínkových předmětů, občerstvení nebo nabídka ubytovacích služeb. Vznikly tak boudy postavené jen pro turistický ruch, které postupně nahradily noclehy na půdách nebo ve společných noclehárnách.

Zimní turistika v té době neexistovala a motivací k té letní byl zejména esteticko-umělecký a přírodovědný zážitek. Dalším impulsem pro návštěvu hor pak byl zdravotní aspekt. V průběhu 19. století se přístup změnil a hlavním motivem návštěv Krkonoš bylo rekreační, zdravotní a sportovní vyžití a toto období znamenalo i počátek využívání území v zimě (SCHEUFLER, 2021).

Období po roce 1945, představovalo zásadní změnu politických a hospodářských poměrů a znamenalo i zásadní změnu pro využívání území Krkonoš. Území Krkonoš bylo zčásti vysídleno, boudy, rekreační střediska, hotely i penziony byly stejně jako továrny, živnosti nebo obchody znárodněny a Krkonoše se staly oblastí první kategorie cestovního ruchu sloužící zejména potřebám a požadavkům socialistické společnosti. Ačkoliv se politické i společenské poměry po roce 1989 zásadně změnily, Krkonoše představují i v dnešní době destinaci cestovního ruchu republikového významu.

Krkonoše lze považovat za produkt cestovního ruchu, neboť slouží k uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu. Jedná se o komplex hmotných a abstraktních hodnot, které účastník cestovního ruchu spotřebovává. (BARTOŠ, 2016). Cestovní ruch je součástí spotřeby obyvatelstva a v řešeném území představuje oblast podnikatelských příležitostí, zvyšuje zaměstnanost, díky poptávce po turistických službách se rozvíjí výrobní infrastruktura zaměřená např. na lidová řemesla a z tohoto pohledu zvyšuje životní úroveň místního obyvatelstva.

V současné době je území KRNAP využíváno zejména k rekreaci a sportovním aktivitám a služby v oblasti cestovního ruchu tvoří nejčastější zdroj příjmů zde žijících obyvatel. Z ročenky Správy KRNAP 2020 vyplývá, že síť turistických cest na české straně Krkonoš má celkovou délku přibližně 700 km, v provozu je cca 400 lyžařských vleků a lanovek a zhruba stejný počet sjezdových tratí a lyžařských svahů. Na území horské části Krkonoš se nachází kolem 6 000 trvale obydlených nebo rekreačních objektů a Krkonoše patří mezi nejnavštěvovanější evropská chráněná území. Dle dat Správy KRNAP území národního parku a jeho OP navštíví až 3,8 milionu lidí za rok a návštěvnost tohoto území má stále rostoucí tendenci.

Popis charakteru rekreačního a turistického využívání Krkonoš obsahuje Plán péče o KRNAP a jeho OP (2010-2020) a následující informace vycházejí z tohoto dokumentu a jsou případně doplněny o aktuální informace největších provozovatelů služeb v této oblasti nebo z dalších zdrojů.

V současné době převažuje na území KRNAP a jeho OP tvrdá forma turismu, jehož realizace nebo provoz jsou spojeny s výraznými zásahy do přírodního prostředí a krajinného rázu. Typickými příklady této formy turismu jsou skiareály, snowparks apod., na které jsou vázány především aktivity sjezdového a akrobatického lyžování, snowboardingu, snowtubingu apod. Další obdobnou kategorií tvoří sáňkařské a bobové dráhy⁹ provozované na strojově upravovaných svazích nebo běžecké trasy¹⁰.

Krkonoše představují oblast s největší koncentrací středisek zimního lyžování a stále se uvažuje s jejich dalším rozšiřováním. Zimní návštěvnost v Krkonoších je odhadována na cca 2,2 milionu návštěvníků ročně. Budování lyžařských areálů v lesním prostředí je spojeno s likvidací lesa přinejmenším v místě lanovek a sjezdovek, luční stanoviště často negativně postihují rozsáhlé terénní úpravy povrchu sjezdovek a výstavba příslušné infrastruktury. Existence skiareálů je provázána narušením typického krajinného rázu v dotčené oblasti (FLOUSEK, 2016).

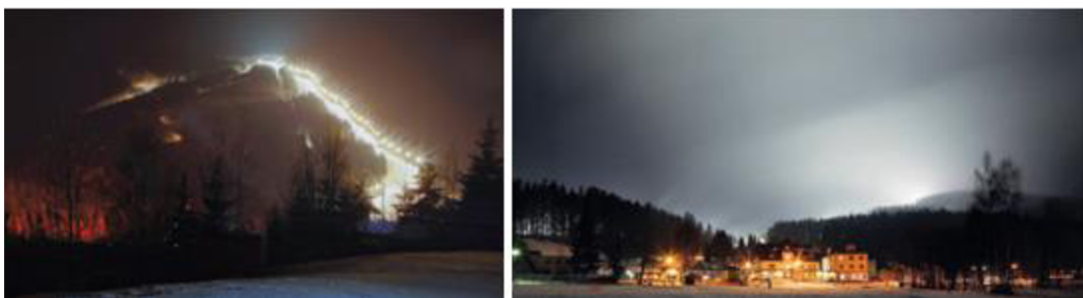
Území využívané pro tyto účely je ve většině případů vybaveno dopravními zařízeními (lanovky, pojízdné koberce, vleky apod.), umělým zasněžováním a umělým osvětlením. Umělé zasněžování bývá zahajováno v polovině listopadu a dle klimatických podmínek je ukončováno v dubnu. V poslední době velmi stoupá obliba večerního lyžování, které s sebou přináší z ekonomického hlediska zvýšení ziskovosti areálů. V celých Krkonoších je cca 670 ha sjezdovek (z nich 29 % leží na území KRNAP a 71 % na území jeho OP (FLOUSEK, 2016)).

Přes 500 ha těchto sjezdovek se zasněžuje uměle. Přirozená vrstva sněhu je provzdušněná a v místě styku s půdou je volný prostor a půda tak nepromrzá. Naopak svah pokrytý technickým sněhem je v podstatě zhutněná vrstva ledu, která ve stejném objemu obsahuje dvojnásobek vody, je tedy mnohem těžší a zem promrzá snadno. V jarním období pak voda ze svahů, vlivem stále ještě zmrzlé půdy, rychle odtaje a ze svahu odteče, čímž nedojde k doplnění zásob podzemních vod v území tak, jako k tomu dochází v případě tání přirozené vrstvy sněhu (PLINTOVÁ a kol., 2019). Vlivem umělého zasněžování dochází rovněž k eutrofizaci prostředí.

Umělé osvětlení areálů významně ovlivňuje noční krajinný ráz Krkonoš a intenzita osvětlení sjezdovek je zde mnohem vyšší, než je pro dobrou orientaci lyžařů nezbytné. Světelné znečištění výrazně ovlivňuje území mnohem větší, než je plocha vlastní sjezdovky, a zejména při nízké oblačnosti, zasahuje i území vzdálené od samotného areálu (FLOUSEK, 2016).

⁹ Nejdelší celoročně provozovaná bobová dráha v Krkonoších měří 1520 metrů a nachází se v areálu Mladé Buky.

¹⁰ Dle informací největších provozovatelů skiareálů v území Skiareál Špindlerův Mlýn každoročně provozuje cca 90 km běžeckých tratí a SkiResort Černá hora 100 km tras.

Obrázek 13: Světelné znečištění lyžařských areálů, zdroj: FLOUSEK, 2016, s. 40, 41

Lyžařské aktivity jsou v poslední době považovány, vedle úbytku vhodných biotopů, za nejvýznamnější faktor ovlivňující populace lesních kurů, které jsou na území Krkonoš zastoupeny zejména tetřevem hlušcem (*Tetrao urogallus*) a tetřívkem obecným (*Tetrao tetrix*)¹¹ (FLOUSEK, 2016).

Na tyto aktivity je pak navázána řada dalších doprovodných staveb a služeb nabízejících např. občerstvení nebo výpůjčku sportovních potřeb, lyžařské školy nebo obchody či hlídání dětí. Snahou majitelů nebo provozovatelů těchto areálů je zvyšovat jejich kapacitu a rozšiřovat poskytované služby.

Obrázek 14: Plán Skiareálu Špindlerův Mlýn, zdroj: internetové stránky provozovatele

¹¹ Jak z informací Správy KRNAP vyplývá, Krkonoše a Jizerské hory jsou jednou z posledních dvou oblastí v ČR s relativně početnou populací tetřívka obecného. Přesto počet samců podle posledního sčítání klesl na pouhých 74 v Krkonoších a 30 v Jizerských horách. Na populacích v Krkonoších, Jizerských a Krušných horách závisí přežití druhu v celé ČR.

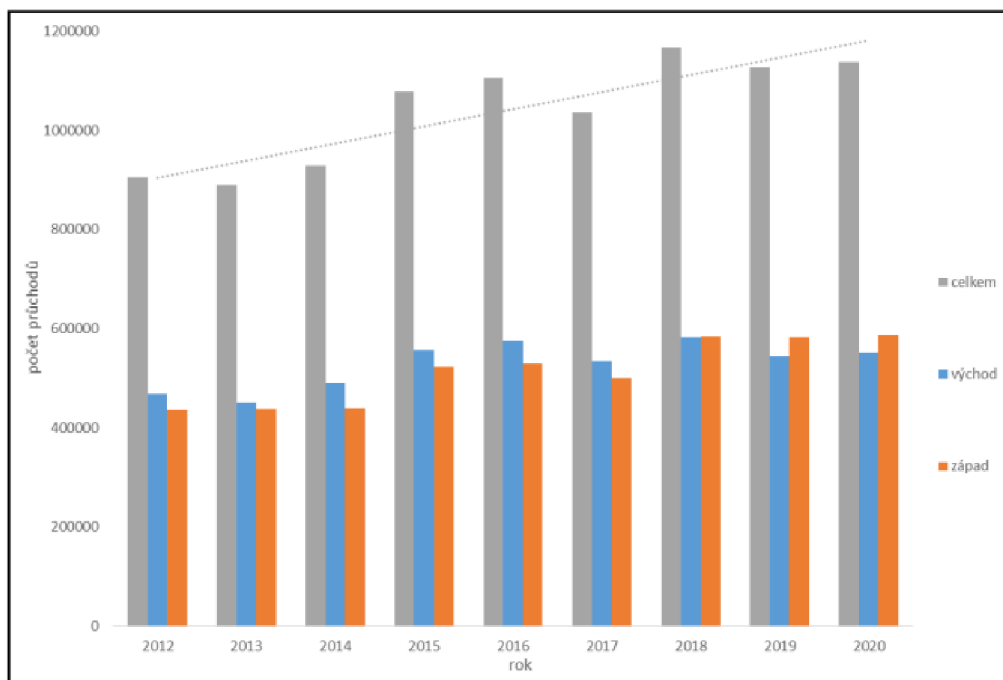

Obrázek 15: Plán SkiResortu Černá hora – Pec, zdroj: internetové stránky provozovatele

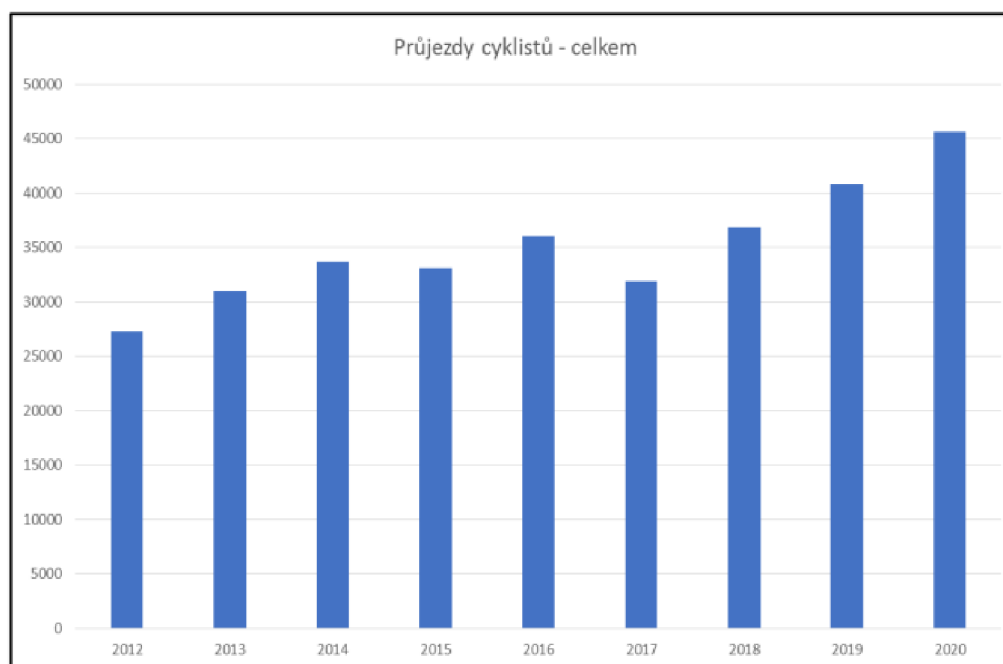
Dalším specifickým řešeným územím je pořádání jednorázových nebo opakovaných akcí pro větší množství účastníků (závody, pochody, kurzy, kulturní akce, firemní oslavy nebo školení apod.). Některé z nich lze považovat za tvrdou formu turismu, protože jsou spojené s parkováním velkého množství aut a se světelným či hlukovým zatížením území. Tyto aktivity jsou soustředěny převážně do největších center těchto aktivit – Špindlerova Mlýna a Pece pod Sněžkou.

V případě měkké formy turismu, tj. formy, pro kterou není potřeba budovat technické zázemí a při jehož provozování nedochází k nadměrnému narušování přírodního prostředí a krajinného rázu – nejsou-li provozovány masově nebo s využitím rozsáhlých technických úprav tratí apod. jsou aktivity zastoupeny především pěší turistikou, běžeckým lyžováním, skialpinismem nebo freeridingem a cyklistikou, která v poslední době hlavně kvůli elektrokolům, představuje výrazný nárůst této aktivity. Dalšími zde provozovanými aktivitami pak jsou například kateboarding, mountainboarding, horolezectví, hipoturistika nebo paragliding.

Správa KRNAP od roku 2012 monitoruje pomocí 27 stacionárních automatických sčítačů pohyby osob, cyklistů, koloběžek a automobilů. Sčítače jsou umístěny tak, aby pokryly většinu hlavních turistických tras v největších klidových územích, nebo komunikace ležící v národním parku využívané i automobilovou dopravou. Údaje získané z těchto sčítačů dokládají trendy v návštěvnosti území v kontextu dlouhodobého vývoje návštěvnosti KRNAP (Ročenka Správy KRNAP, 2020).

Obrázek 16: Vývoj turistické intenzity z hlediska pěších turistů v období 2012–2020 (květen–říjen), zdroj: Ročenka Správy KRNAP 2020

Obrázek 17: Vývoj turistické intenzity z hlediska cyklistů a uživatelů koloběžek v období 2012–2020 (květen–říjen), zdroj: Ročenka Správy KRNAP 2020

Během sezóny 2020 byla na řadě profilů zaregistrována historická maxima průchoďů. Pravděpodobně historicky maximálních hodnot dosahovala i návštěvnost Sněžky. Na základě měřených profilů na české i polské straně Sněžky dosahoval počet pěších turistů ve dnech 4. 7. 2020, 5. 8. 2020, 12. 9. 2020 a 19. 9. 2020, kteří směřovali na vrchol až 8 000–9 000. Počty přepravených osob lanovou dráhou Pec pod Sněžkou–Sněžka (s denní kapacitou až 2 500 osob) v tomto počtu nejsou zahrnuty.

Dalším takovým trendem je například i prodlužování denní aktivity návštěvníků nejvyšších partií Krkonoš, a to jak během dne, kdy se průměrné maximální hodnoty průchodů posouvají do pozdějších odpoledních, či brzkých dopoledních hodin, tak zvláště během nočních hodin. Během července a srpna 2020 vystoupalo během nočních hodin (22.00–06.00) na vrchol Sněžky až 7 105 osob (Informační portál o vodě, 2021).

8.3 Overturismus

Výše uvedená čísla dokládají, že území KRNAP a jeho OP je typickým příkladem tzv. overturismu, což znamená přesycenost určitého místa lidmi, kteří ho přijeli obdivovat. Jejich obdiv bývá krátkodobý a spotřební (Zpravodaj MŽP, 2/2020). Existuje řada definic tohoto jevu, z nichž lze uvést například pedagoga a autora řady publikací v oblasti cestovního ruchu Claudia Milana, který jej definuje jako nadměrný nárůst návštěvníků, který vede k přeplněnosti v oblastech, kde obyvatelé trpí důsledky dočasných a sezónních vrcholů cestovního ruchu, které vynucují trvalé změny jejich životního stylu, přístupu k občanské vybavenosti a ovlivňuje všeobecnou pohodu v místě. (MILANO, 2018). Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) definovala tento jev zase jako dopad cestovního ruchu na místo nebo jeho část, který nadměrně negativně ovlivňuje vnímanou kvalitu života občanů anebo kvalitu zážitků návštěvníků (UNWTO, 2018).

Způsob takového cestování s sebou nese negativní dopady na přírodní hodnoty. Správa KRNAP v důsledku tohoto fenoménu musela přistoupit k opatřením, která mají za cíl zamezit dalšímu poškozování území (zejména odpadky, rušení zvěře nebo poškozování rostlin). Jedná se například o instalace barevných ochranných sítí, opravu stávajícího oplocení a přístupových cest, instalace laviček a informačních tabulí nebo posílení strážců přírody (Zpravodaj MŽP, 2/2020).

Dopad overturismu v podobě pohybu nadměrného počtu turistů po stejných cestách může vést ke ztrátě biodiverzity a může dojít například ke snížení propustnosti půd, zvýšení půdní eroze nebo poškození rostlin v blízkosti cest. Dalším problémem jsou i vyšší nároky na spotřebu vody nebo zvýšení produkce odpadních vod, zvýšená produkce pevného odpadu, která nemá jen vliv na životní prostředí, ale i na estetické vnímání místa (SUNLU, 2003).

Prioritní ochrana přírodního prostředí patří mezi základní principy úspěšného rozvoje udržitelného turismu (FLOUSEK a kol., 2007). Mezi další principy dále patří zachování krajinného rázu, podpora místní ekonomiky, oživení místních zvyků, tradic a kultury, rozvoj dopravní a technické infrastruktury, ale rovněž zlepšení fyzického a psychického zdraví lidí (FNNPE, 1993; WENJUN, 2006).

Obrázek 18: Jakub Kašpar, turisté na česko-polské hranici na úpatí Sněžky, zdroj: Archiv a Facebook Správy KRNAP

Ze Strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu Krkonoše vyplývá, že poptávka cestovního ruchu je v tomto regionu na velmi vysoké úrovni. Jako celek patří region Krkonoš mezi nejnavštěvovanější v ČR, což je dáno jeho atraktivností, kvalitní infrastrukturou cestovního ruchu a také možností využít letní i zimní sezónu. Celkově lze poptávku cestovního ruchu v Krkonoších hodnotit jako velmi dobrou, což se projevuje na mnoha ekonomických faktorech, zejména na příjmech z cestovního ruchu, kdy např. do veřejných rozpočtů v Královéhradeckém kraji přinesl v roce 2013 cestovní ruch více než 2 miliardy korun. Dalším důležitým přínosem cestovního ruchu v území je vytváření pracovních míst, kde je v horských oblastech v průměru až 25 % míst tvořeno turismem. Obecně lze k otázce pracovních míst uvést, že v evropských zemích se odhaduje, že ochrana přírody zde vytváří kolem 100 000 pracovních míst (KOTECKÝ, 2004).

8.4 Druhé bydlení – apartmánové byty jako zázemí pro rekreaci

Jako apartmánový byt bývá označována ubytovací jednotka, která má minimálně ložnici, obývací pokoj, sociální zařízení a někdy i kuchyňku či kuchyňský kout. Tyto byty jsou součástí tzv. apartmánových domů, a jejich počet může dosahovat až několika desítek. Jednotlivé byty jsou, v mnoha případech, ještě před započítáním samotné výstavby, rozprodány do soukromého vlastnictví, přičemž tito vlastníci je využívají pouze k rekreačním účelům, popřípadě je dále pronajímají (FLOUSKOVÁ a kol., 2009).

Po roce 1989 dochází k rozvoji tzv. druhého bydlení, charakterizovaného vlastnictvím a užíváním objektů ke krátkodobé rekreaci nebo odpočinku ve formě objektů s apartmánovými rekreačními byty. Vedle tradičního chataření a chalupaření se značně zvýšil zájem o vlastnění či pronájem rekreačních pobytů právě v lokalitách atraktivních z hlediska přírody a možností trávení aktivního odpočinku. Objekty využívané pro druhé bydlení se tak staly v některých případech výraznou součástí systému osídlení a výrazně se podílejí na formování rekreační funkce obcí i celých regionů. Velká koncentrace těchto objektů má dopady nejenom na životní prostředí v jejich okolí, nebo dopravní a technickou infrastrukturu sídla, ale i na samotnou podstatu místa (FIALOVÁ, VÁGNER, 2009).

Druhé bydlení ve formě chat nebo chalup nahrazovalo před rokem 1989 omezené možnosti cestování za hranice a reagovalo na nedostatečnou infrastrukturu volného cestovního ruchu. Umožňovalo realizovat tvůrčí schopnosti a zhodnotit finanční prostředky majitelů (KADLECOVÁ, 2009).

Objekty s apartmánovými rekreačními byty převážně v nově postavených bytových domech, začaly v tradičních destinacích cestovního ruchu v Krkonoších či na Šumavě vznikat již v polovině 90. let. Důvody vzniku tohoto trendu souvisí hlavně s inspirací v alpských projektech a snahou developerů po velkých a snazších ziscích. Oblíbenými pro kupující se apartmánové byty staly díky změnám v trávení volného času a módě aktivních dovolených – lyžování, turistika a cykloturistika (FIALOVÁ, 2014).

Výstavba apartmánových rekreačních domů přináší specifické problémy typické přímo pro výstavbu tohoto typu druhého bydlení. Nekontrolovaná výstavba nových apartmánových domů může působit negativně na okolní fyzické a přírodní prostředí, ekonomickou situaci dotčené obce a v neposlední řadě ovlivnit sociální atmosféru v obci (KADLECOVÁ, 2009). Kromě negativního vlivu na environmentální pilíř udržitelného rozvoje má tedy výstavba těchto objektů negativní vliv i na pilíř sociální soudržnosti obyvatelstva v dotčených sídlech.

Velké komplexy apartmánových domů jsou často stavěné v ambiciózním architektonickém stylu, narušují přirozenou urbanistickou koncepci a strukturu obcí a přetvářejí tradiční ráz horských sídel do městské podoby. S tímto souvisí ztráta genia loci, ze které pramení původní turistická atraktivita těchto lokalit. Výstavbou těchto objektů dochází ke skokovému nárůstu ubytovacích kapacit, využívaných s velkými sezónními výkyvy, které přispívají k zvýšení sezónnosti v horských turistických destinacích. Vysoká návštěvnost a přelidněnost obcí během hlavní turistické sezóny způsobuje nárazové zatížení technické a dopravní infrastruktury obcí. Dalším aspektem, který s sebou tento fenomén přináší, je jejich negativní vnímání ze strany

obyvatel těchto obcí, kteří je vnímají jako tzv. mrtvé domy či domy duchů (KADLECOVÁ, 2009).

Negativní vlivy tohoto způsobu využívání území v souvislosti s rozpočty obcí vyplývají především z kombinace zvýšených nároků na údržbu okolí těchto objektů a komunikací, nakládání s odpady a zanedbatelným příjmem do rozpočtu obcí. Státní daňová politika nezajišťuje dostatečné zapojení majitelů rekreačních bytů do místního poplatkového a daňového systému obce. Vlastníci těchto bytů nemají na území těchto obcí hlášené trvalé bydliště a obce tedy nedostávají na tyto „obyvatele“ prostředky do svých rozpočtů. Zároveň tyto obce nezískávají ani místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, jako tomu je u komerčních ubytovacích zařízení typu hotely nebo penziony (FIALOVÁ, 2014).

Na území Krkonoš, se tento druh zástavby, spolu s se zástavbou apartmánových hotelů, stal v minulých letech charakteristickým a tento trend pokračuje. Jako příklad již zrealizovaných staveb a pro dané území nejvíce charakteristických, lze jmenovat výstavbu v Peci pod Sněžkou, kde mezi prvními stavbami tohoto typu bylo zrealizováno 5 objektů pod hotelem Horizont, dále lze jmenovat například nedávno dokončené projekty Aparthotel Svatý Vavřínek nebo apartmánový Hotel PEČR Deep a PEČR Well nebo Grand Hotel Hradec v Peci pod Sněžkou nebo několik desítek apartmánových domů ve Špindlerově Mlýně se stovkami bytů.

Obrázek 19: Zástavba apartmánovými domy pod hotelem Horizont v Peci p. Sněžkou

Obrázek 20: Hotel PECR Deep a Grand Hotel Hradec v Pec p. Sněžkou

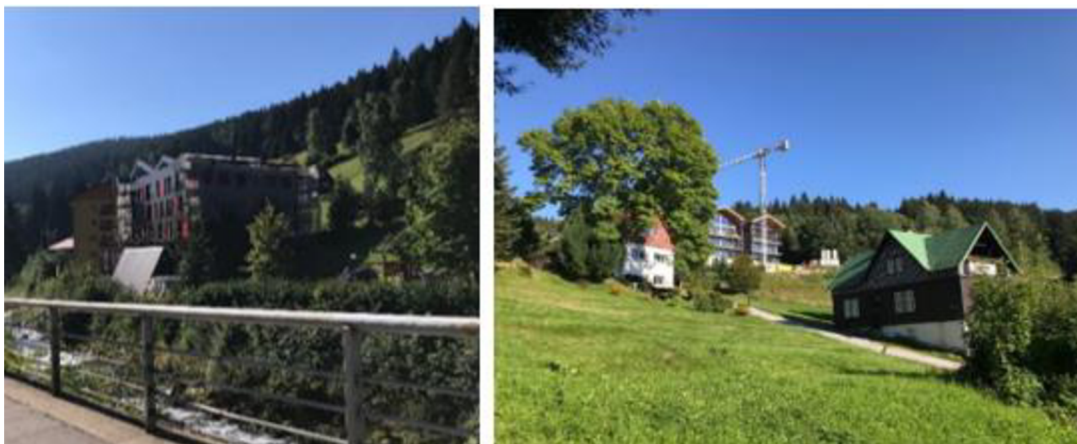
Obrázek 21: Aparthotel Svatý Vavřinec Pec p. Sněžkou, zástavba ve Špindlerově Mlýně

Ve výstavbě je v současné době další z plánovaných sedmi apartmánových domů z projektu apartmánového bydlení Slunečná louka v Černém Dole, v nichž by mělo být dle inzerce investora, kterým je společnost Orinvest s. r. o., celkem 83 apartmánů. První z těchto apartmánových domů, který dle inzerce investora byl dokončen v roce 2019 obsahuje 20 apartmánů a v současné době probíhá výstavba dalšího.

Obrázek 22: Stávající apartmánový dům v lokalitě Slunečná louka a další ve výstavbě, Černý Důl

Ve výstavbě je rovněž objekt z projektu investora společnosti Pec Development a. s. Vlčice Residence v Peci pod Sněžkou s 23 horskými apartmány v bytovém domě.

Obrázek 23: Vlčice Residence, Pec p. Sněžkou, probíhající výstavba ve Špindlerově Mlýně

V současné době zejména média informují o dalších chystaných projektech určených pro nadstandartní vlastní rekreaci nebo jako investiční příležitost. Z této kategorie lze uvést například největší současný projekt v Krkonoších, který je sice mimo řešené území, a který dle inzerce investora, společnosti Crescon, a. s., představuje záměr osmi horských chat se 139 apartmány Aldrov Apartments & Resort ve Vítkovicích nebo Horské apartmány Bratrouchov v Jablonci nad Jizerou (3 objekty s 24 apartmány) či Rokytná resort (3 objekty s 39 apartmány).

Obrázek 24: Charakteristika záměru Aldrov, zdroj: internetové stránky investora

Dalším příkladem plánované výstavby může být projekt investora v Mladých Bucích, kde chce postavit areál s několika domy a hotelovým komplexem, projekt komplexu

několika bytových domů s několika desítkami bytových jednotek v Peci pod Sněžkou na Malé Pláni nebo Apartmánový dům Na Kurtech v Peci pod Sněžkou, představující výstavbu dvou bytových domů v centru Pece pod Sněžkou. Tyto projekty však narazily na nesouhlas místních obyvatel nebo na komplikace v rámci povolovacích řízení a jejich projektová příprava nebo samotná realizace není v tuto chvíli jistá.

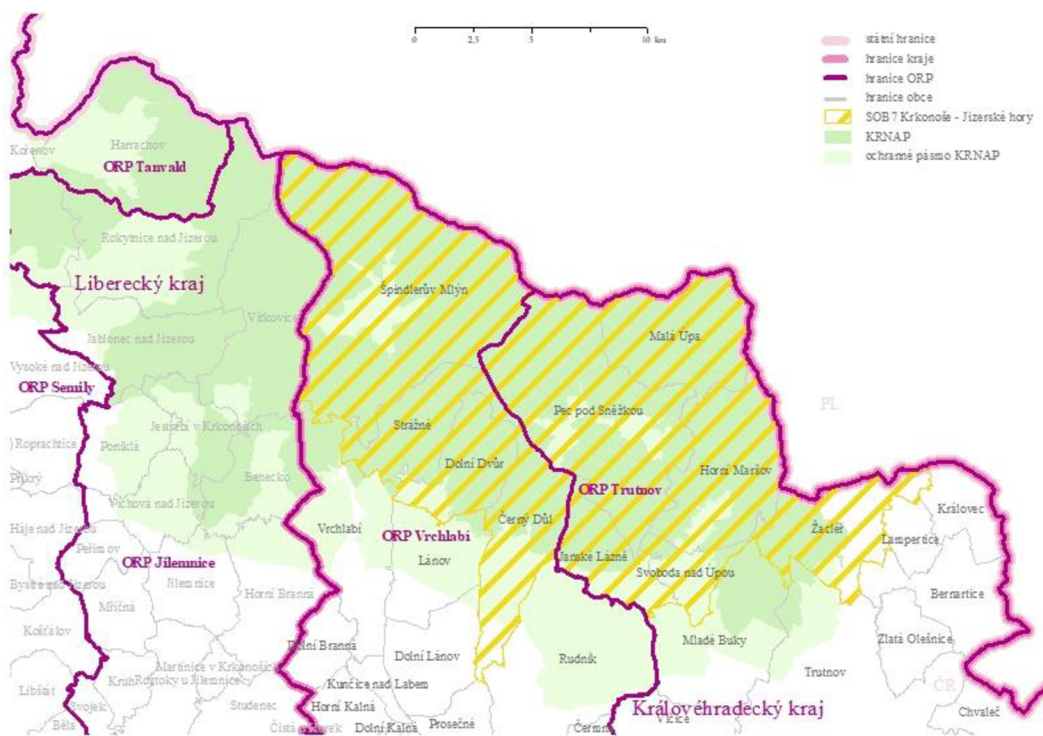
Výše uvedený výčet projektů na výstavbu apartmánového bydlení samozřejmě není úplný, ale je dostačující jako ukázka těchto aktivit v zájmovém území.

9 Vymezení a popis řešeného území pro účely analýzy

Území Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory se nachází na území Královéhradeckého a Libereckého kraje. Specifická oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje zaujímá rozlohu 28 300 ha, což je cca 6 % z celkové rozlohy kraje.

Na území Královéhradeckého kraje zasahuje na území ORP Vrchlabí a ORP Trutnov. V rámci těchto ORP se dle ZÚR Královéhradeckého kraje specifická oblast týká obcí: Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Janské Lázně, Malá Úpa, Pec pod Sněžkou, Strážné, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn a Žacléř.

Téměř na celém území specifické oblasti se nachází území KRNAP a jeho OP, jehož existence je podstatou této oblasti a základním limitem využití území a zároveň hodnotou a předmětem ochrany.

Obrázek 25: Vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje dle ZÚR Královéhradeckého kraje

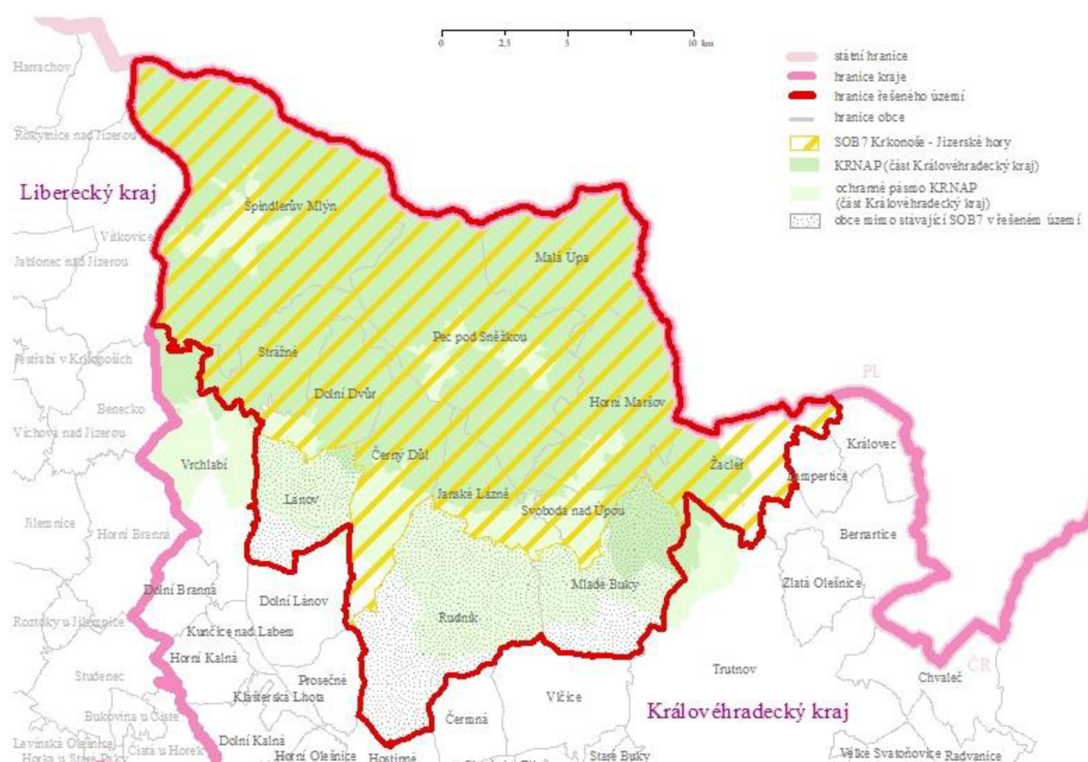
S ohledem na cíl práce, kterým je i prověření územního vymezení specifické oblasti, bylo pro další postup práce vymezeno řešené území, ve kterém bude dále prováděna analýza formou průzkumů a rozborů.

Řešené území zahrnuje obce, které již jsou součástí specifické oblasti, vymezené v ZÚR Královéhradeckého kraje a dále obce, u kterých bylo stanoveno kritérium existence KRNAP a jeho OP alespoň na cca 60 % rozlohy správního území obce. Další podmínkou pro zahrnutí obce do řešeného území bylo, aby sem nebyly zahrnuty obce, plnící funkci obecního úřadu obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně). V tomto případě města Vrchlabí a Trutnov. Tato města představují spádová území pro obce ve Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory. V těchto městech jsou

koncentrována zařízení a služby nejenom pro vlastní potřebu, ale i pro sousední obce, které tyto služby využívají. Jedná se o spádová území, což vyplývá nejenom z ÚAP ORP, ale i z údajů Českého statistického úřadu o dojížděcích a vyjížděcích do zaměstnání a do škol.

V případě Trutnova se navíc jedná o město, které je v PÚR zahrnuto do Rozvojové osy OS4 Praha – Hradec Králové/Pardubice (podél dálnice D11) – Trutnov – hranice ČR/Polsko (-Wroclaw), což představuje zcela jiný charakter a režim území.

Pro účely další analýzy byly do řešeného území zahrnuty tyto obce: **Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Janské Lázně, Lánov, Malá Úpa, Mladé Buky, Pec pod Sněžkou, Rudník, Strážné, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn a Žacléř.**

Obrázek 26: Vymezení řešeného území pro další analýzu

10 Specifická oblast – principy a kritéria pro její upřesnění

Podkladem pro upřesnění specifické oblasti v ZÚR jsou zejména ÚAP, a to jak kraje, tak i dotčených ORP, jejichž úplné aktualizace proběhly v roce 2020 a v roce 2021 na ni navázala úplná aktualizace ÚAP kraje. Mezi další podklady patří ÚPD dotčených obcí v řešeném území, které jsou zastoupeny všemi deseti obcemi.

Dalším zdrojem informací pro upřesňování specifické oblasti jsou také veřejně dostupná statistická data ČSÚ a koncepční a strategické dokumenty, přijímané různými subjekty působícími v řešeném území, jejichž úkolem je vyhodnocení problémů a potenciálů vymezeného území s návrhem jeho dalšího rozvoje prostřednictvím vybraných opatření. Doplňujícím zdrojem informací je rovněž mediální prostředí, ve kterém se odráží aktuální dění v řešeném území.

10.1 Stanovení indikátorů pro zařazení obcí do specifické oblasti

Vymezení specifické oblasti v PÚR a její následně upřesnění v ZÚR Královéhradeckého kraje bylo provedeno na základě stanovení vybraných indikátorů – ukazatelů vývoje určitých jevů. Specifická oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory byla v ZÚR Královéhradeckého kraje upřesněna na základě zpracované studie Specifické oblasti v Královéhradeckém kraji z roku 2008. Tato studie se zabývala vymezením všech specifických oblastí na území kraje (Broumovsko, Orlické hory, Jičínsko) a nebyla zaměřena pouze na upřesnění SOB7 Krkonoše – Jizerské hory. Díky tomuto širokému zaměření, stanovila pro hodnocení všech obcí kraje 31 indikátorů, podle kterých byly vymezeny nadmístní specifické oblasti kraje.

Vybrané indikátory, relevantní k předmětu a smyslu vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory, např. hustota zalidnění, nezaměstnanost či územní limity na úseku ochrany přírody, byly v této práci použity a aktualizovány, další indikátory bylo třeba stanovit, přičemž základním požadavkem na tyto indikátory byla vazba na předmět a smysl vymezení předmětné specifické oblasti.

10.2 Rozvojové plochy v ÚPD obcí a požadavky obcí na rozvoj území – indikátor č. 1

Pro tento indikátor byl vybrán podíl výměry stávajících rozvojových ploch, vymezených v platných ÚPD obcí k celkové výměře zastavěných a ostatních ploch obcí. V následující tabulce je uveden přehled platné ÚPD obcí v řešeném území a z ní vyplývající rozvojové plochy. Pokud je pro obec pořizována nová ÚPD a projednání této ÚP je ve fázi po veřejném projednání, byly pro výpočet indikátoru použity zde navrhované výměry rozvojových ploch. Výměra rozvojových ploch představuje celkovou výměru ploch, u kterých ÚPD předpokládá vynětí ze zemědělského půdního fondu nebo z pozemků určených pro funkci lesa. Jedná se tedy o zastavitelné plochy,

plochy přestavby nebo plochy změn v krajině, pakliže jsou tyto plochy změn určeny pro intenzifikaci využití území (např. sjezdovky). Tyto plochy z hlediska navrhovaného funkčního využití zahrnují jak plochy pro bydlení nebo rekreaci, tak i plochy pro sport, ve kterých jsou navrhovány např. sjezdovky a golfové hřiště nebo koridory pro dopravní infrastrukturu.

Čísla je třeba chápat jako orientační, neboť nepředstavují přesnou výměru rozvojových ploch k datu zpracování této práce a nezohledňují, zejména u starších ÚPD, postupné využití těchto ploch k navrhovanému účelu. Cílem této dílčí analýzy je získat orientační přehled o územních nárocích obce na její rozvoj v porovnání s rozlohou zastavěného území obce.

Tabulka 1: Rozvojové plochy v ÚPD obcí (zdroj ÚPD obcí, data ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	ÚPO – územní plán obce	Rozvojové plochy dle ÚPD ve znění poslední změny (ha)	Celková rozloha zastavěných a ostatních ploch (ha) (2020)	Podíl výměry rozvojových ploch k celkové výměře zastavěných a ostatních ploch obce (%)
	ÚP – územní plán			
	ÚPSÚ – územní plán sídelního útvaru			
Černý Důl	ÚPO (2001), Změna č. 1 (2008), Změna č. 3 (2012), Změna č. 5 (2015), Změna č. 6 (2015)	130	156,3	83,2
Dolní Dvůr	ÚP (2013)	5,3	47,7	11,1
Horní Maršov	ÚP (2010), Změna č. 1 (2020)	4,6	142,0	3,2
Janské Lázně	ÚP (2016), Změna č. 1 (2020)	19,2	97,5	19,7
Lánov	ÚPSÚ (1998), Změna č. 1 (2003), Změna č. 2 (2008), Změna č. 3 (2016)	101,2	251,2	40,3
Malá Úpa	ÚPO (2006), Změna č. 1 (2014)	27,2	59,3	45,9
Mladé Buky	ÚPO (2001), Změna č. 1 (2006), Změna č. 2 (2006), Změna č. 3 (2011), Změna č. 4 (2013)	50	333,8	15,0
Pec pod Sněžkou	ÚP (2011)	14,55	218,8	6,6
Rudník	ÚP (2015)	28,3	322,7	8,8
Strážné	ÚP (2011), Změna č. 1 (2014), Změna č. 3 (2020)	5,2	118,1	4,4
Svoboda nad Úpou	ÚPO (2006), Změna č. 1 (2008), Změna č. 2 (2013) Pořizovaný ÚP – návrh pro veřejné projednání (01/2022)	25,5	111,3	22,9
Špindlerův Mlýn	ÚP (2011), Změna č. 1 (2016), Změna č. 2 (2016), Změna č. 3 (2016)	57,1	385,9	14,8
Žacléř	ÚPO (2004), Změna č. 1 (2006), Změna č. 2 (2013)	14	191,2	7,3

Z tabulky vyplývá, že největší požadavky na rozvoj území v porovnání s aktuálně zastavěným územím vykazují obce: Černý Důl, Malá Úpa, Lánov, Svoboda nad Úpou, Janské Lázně, Mladé Buky a Špindlerův Mlýn.

Ve Studii krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma (KLOUDA, 2020) jsou **identifikovány rozvojové lokality, vymezené v platných ÚPD obcí s potenciálně významným dopadem na krajinný ráz**. Tyto rozvojové lokality se nacházejí v obcích: Černý Důl, Horní Maršov, Janské Lázně, Lánov, Malá Úpa, Mladé Buky, Pec pod Sněžkou, Rudník, Svoboda nad Úpou a Špindlerův Mlýn.

Z pohledu ÚAP ORP Trutnov a Vrchlabí nevyplývají žádné významnější požadavky na rozvojové plochy, které by nebyly zohledněny v platné ÚPD.

10.3 Požadavky na změny ÚPD, obsažené ve zprávách o uplatňování ÚPD obcí, vyhodnocení požadavků na změny ÚPD z ÚAP ORP – indikátor č. 2

V případě ÚPD pořízené v režimu dnes platného stavebního zákona jsou významným podkladem pro analýzu problémů v území spojených s územně plánovací činností a pro analýzu požadavků na rozvoj území, průběžně zpracovávané a schvalované zprávy o uplatňování ÚP v uplynulém období. V rámci těchto zpráv o uplatňování ÚPD by měly být vyhodnoceny problémy řešeného území a potřeby změn platné ÚPD. V následující tabulce je uveden přehled zpracovaných zpráv o uplatňování ÚPD obcí, náležejících do Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory, v závorkách je uveden rok jejich schválení.

Tabulka 2: Zprávy o uplatňování ÚPD obcí (zdroj: Pasport ÚPD obcí Královéhradeckého kraje, vlastní analýza)

Obec	Zpráva o uplatňování ÚPD
Černý Důl	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.
Dolní Dvůr	Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem obce v roce 2020) – podkladem pro pořizovanou Změnu č. 1 ÚP
Horní Maršov	Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem obce v roce 2017) – podkladem pro Změnu č. 1 ÚP (vydána 2020)
Janské Lázně	1. Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem města v roce 2015) – podkladem pro Změnu č. 1 ÚP (vydána 2021) – 2. Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem města v roce 2021) - podkladem pro pořizovanou Změnu č. 2 ÚP
Lánov	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.
Malá Úpa	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.
Mladé Buky	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.
Pec pod Sněžkou	Zpráva o uplatňování ÚP (projednání zprávy v roce 2019, zpráva nebyla doposud schválena zastupitelstvem města)

Obec	Zpráva o uplatňování ÚPD
Rudník	ÚP (2015) – Zpráva o uplatňování ÚP nebyla doposud zpracována a projednána
Strážné	1. Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem obce v roce 2011) – podkladem pro Změnu č. 3 (vydána 2020), 2. Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem obce v roce 2020) – podkladem pro projednávanou Změnu č. 4 ÚP
Svoboda nad Úpou	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.
Špindlerův Mlýn	Zpráva o uplatňování ÚP (schválena zastupitelstvem města v roce 2017) – nevyplývala potřeba pořízení změny ÚP
Žacléř	Obec nemá ÚPD dle platného stavebního zákona, není povinna zpracovávat zprávu o uplatňování ÚPD.

Ze schválených zpráv o uplatňování ÚPD, které jsou zveřejněny na internetových stránkách příslušných obcí nebo pořizovatelů, **nevyplývají žádné významnější požadavky na rozvoj obcí**. Změny ÚPD pořizované na základě schválených zpráv o uplatňování ÚPD jsou pořizovány na podkladě uplatněných dílčích podnětů na vymezení zastavitelných ploch ze strany občanů obcí nebo majitelů pozemků v obcích.

Ani v části vyhodnocení případných nepředpokládaných negativních dopadů na udržitelný rozvoj území nebyly v těchto zprávách o uplatňování ÚPD identifikovány negativní dopady na udržitelný rozvoj území.

V žádné z výše uvedených zpráv o uplatňování ÚPD obcí nebyly uplatněny požadavky na změnu územního vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoš – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje.

Z rozborů udržitelného rozvoje území ÚAP ORP Trutnov a ORP Vrchlabí nevyplývají žádné požadavky na změnu územního vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoš – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje, tj. požadavky na zařazení obcí do této oblasti nebo jejich vypuštění.

Pro další část analýzy bylo nezbytné, stanovit indikátory, které by byly vytvořeny účelovou interpretací primárních dat, zejména dat ČSÚ, a které by v této oblasti byly relevantní a poskytovaly kvantitativní formou informace o obcích v řešeném území. Pokud by byl u dat sledován nějaký vývoj, bylo by bráno v úvahu období od roku 2009, kdy byla vymezena specifická oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v PÚR, do roku 2020, ke kterému jsou k dispozici poslední data ČSÚ poskytnutá pro ÚAP obcí i krajů.

10.4 Hustota zalidnění v obcích – indikátor č. 3

Tento indikátor udává počet trvale žijících obyvatel, přepočítaných na 1 ha území obce. Se stoupající hodnotou tohoto indikátoru stoupají i nároky a požadavky na využití a rozvoj území. Vysoká nebo rostoucí hustota populace má vliv na životní

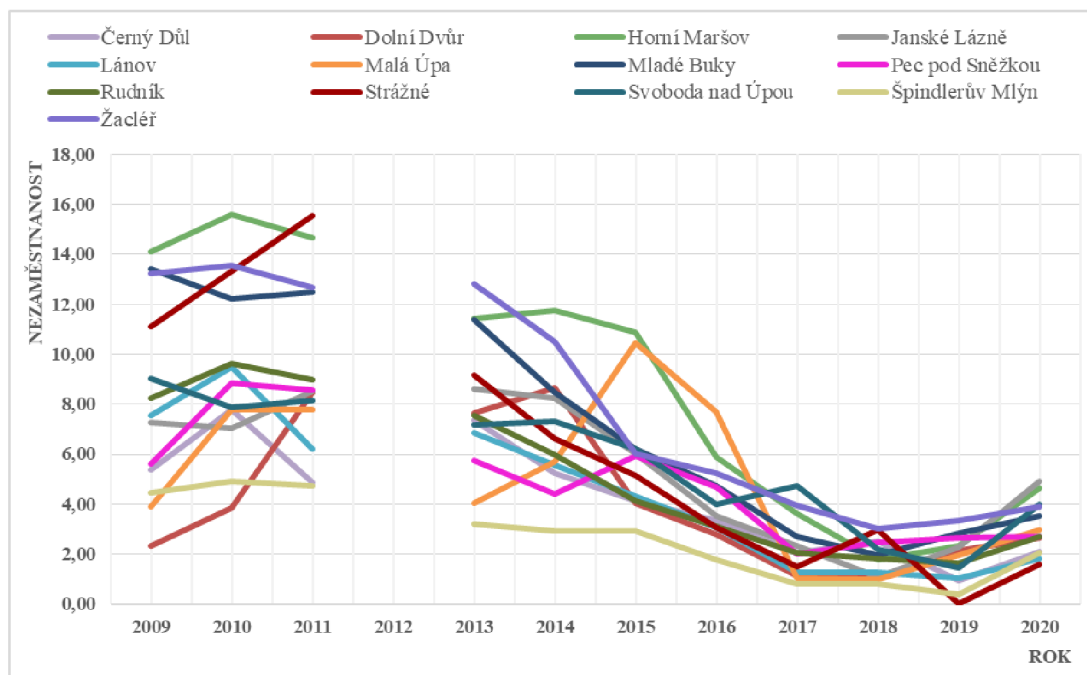
prostředí, přináší zvýšené požadavky na rozvojové plochy a nároky na dopravní a technickou infrastrukturu nebo občanskou vybavenost.

Tabulka 3: Hustota zalidnění obcí (zdroj dat ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	Počet obyvatel (k 31.12.2020)	Celková výměra obce (ha)	Hustota osídlení (obyv./ha)	Pořadí
Černý Důl	697	2 216,35	0,31	8
Dolní Dvůr	273	1 529,48	0,18	9
Horní Maršov	962	2 846,78	0,34	7
Janské Lázně	682	1 373,27	0,50	6
Lánov	1 816	1 695,46	1,07	3
Malá Úpa	147	2 666,76	0,06	13
Mladé Buky	2 313	2 678,28	0,86	4
Pec pod Sněžkou	646	5 210,10	0,12	11
Rudník	2 154	4 266,70	0,50	5
Strážné	219	1 768,35	0,12	12
Svoboda nad Úpou	2 057	775,10	2,65	1
Špindlerův Mlýn	1 057	7 693,81	0,14	10
Žaclěř	3 126	2 182,17	1,43	2

10.5 Nezaměstnanost v obcích – indikátor č. 4

Tento indikátor udává podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání vzhledem k ekonomicky aktivním obyvatelům. Sledování tohoto indikátoru poskytuje důležité informace o tom, kolik lidí z obce je registrováno v evidenci aktivních uchazečů o práci. Kladně lze hodnotit ty obce, u kterých je míra nezaměstnanosti nejnižší, resp. je klesající v čase. Čím je nezaměstnanost v obcích vyšší, tím jsou ekonomické, sociální i demografické podmínky v obcích horší.

Obrázek 27: Vývoj nezaměstnanosti v obcích v letech 2009 až 2020 (zdroj: data ČSÚ)

Tabulka 4: Bodové hodnocení obcí dle nezaměstnanosti

Obec	Průměrná nezaměstnanost za období 2009 až 2020 (bez roku 2012)	Odchylka od průměru řešeného území	Pořadí (dle průměrné změny za období)
Černý Důl	4,17	-1,35	11
Dolní Dvůr	4,07	-1,44	12
Horní Maršov	8,80	3,28	1
Janské Lázně	5,44	-0,07	6
Lánov	4,40	-1,11	10
Malá Úpa	4,95	-0,57	8
Mladé Buky	7,27	1,76	3
Pec pod Sněžkou	4,87	-0,64	9
Rudník	5,07	-0,44	7
Strážné	6,36	0,85	4
Svoboda nad Úpou	5,64	0,12	5
Špindlerův Mlýn	2,64	-2,88	13

Průměrná nezaměstnanost za období, tj. průměr z hodnot nezaměstnanosti v 12 sledovaných letech byla spočítána pro každou obec. Zároveň byla spočtena průměrná nezaměstnanost za celé řešené území. Do výpočtu byla zahrnuty všechny roky, kromě r. 2012, pro který, z důvodu změny metodiky ČSÚ, není hodnota k dispozici. Jako kritérium pro hodnocení indikátoru byla zvolena odchylka průměrné nezaměstnanosti v obci od průměrné hodnoty nezaměstnanosti řešeného území jako celku (5,52 %). Výsledné hodnoty jsou v sloupci „Odchylka od průměru řešeného území“. Čím větší tato odchylka je, tím horší byla situace v obci. Proto 1 bod v pořadí získává obec s největší odchylkou (a je tedy nejhorší), 13 bodů získává obec s nejmenší odchylkou, tedy je nejlepší, v této obci byla nejmenší průměrná nezaměstnanost.

10.6 Podíl zastavěného území k trvale žijícím obyvatelům – indikátor č. 5

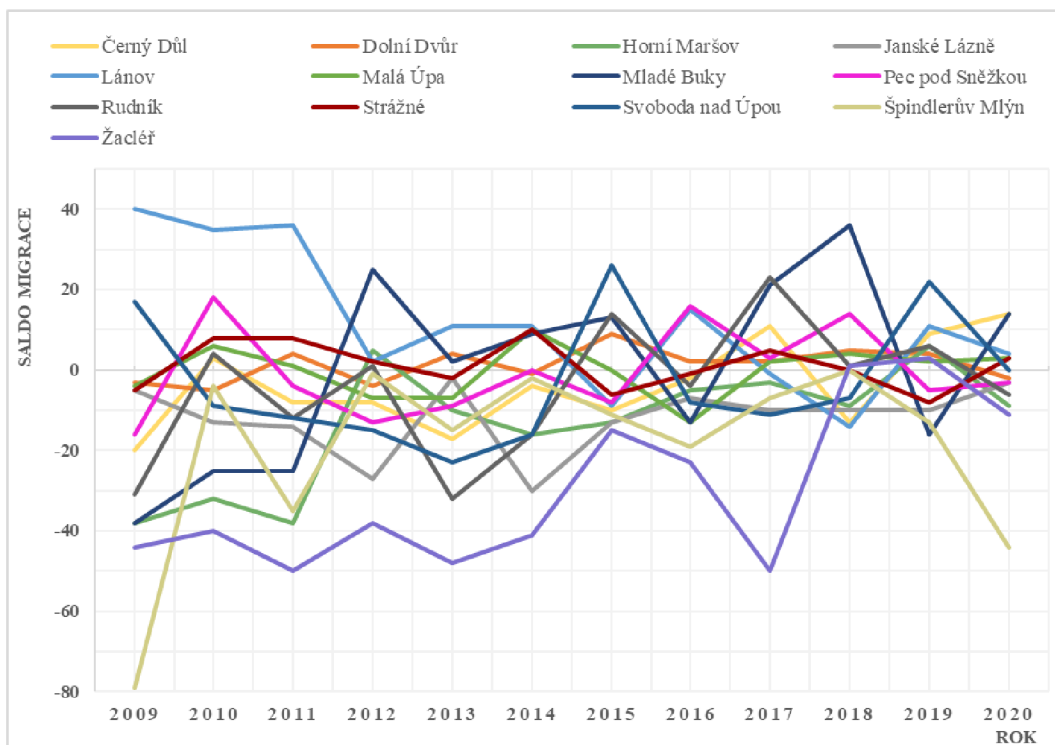
Díky tomuto indikátoru lze hodnotit jednotlivé obce z pohledu celkové rozlohy zastavěného území v porovnání s trvale žijícími obyvateli v obci. U tohoto indikátoru lze vycházet z úvahy, že malé množství trvale žijících obyvatel připadající na 1 ha zastavěného území, signalizuje pochybnost, zda je v území naplňován jeden z cílů územního plánování, tj. zda dochází k hospodárnému využívání zastavěného území a zajišťování ochrany nezastavitelných pozemků (§ 18 odst. 4 stavebního zákona).

Tabulka 5: Podíl zastavěného území k trvale žijícím obyvatelům (zdroj: data ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	Počet obyvatel (k 31. 12. 2020)	Zastavěné území (ha) <i>Celková rozloha zastavěných a ostatních ploch (ha) (2020)</i>	podíl zastavěného území k celkovému počtu obyvatel (ha/obyv.) k 31.12.2020	Pořadí
Černý Důl	697	156,32	0,224	9
Dolní Dvůr	273	47,72	0,175	8
Horní Maršov	962	142,01	0,148	6
Janské Lázně	682	97,49	0,143	4
Lánov	1816	251,18	0,138	3
Malá Úpa	147	59,31	0,403	12
Mladé Buky	2313	333,79	0,144	5
Pec pod Sněžkou	646	218,83	0,339	10
Rudník	2154	322,65	0,150	7
Strážné	219	118,11	0,539	13
Svoboda nad Úpou	2057	111,31	0,054	1
Špindlerův Mlýn	1057	385,89	0,365	11
Žacléř	3126	191,19	0,061	2

10.7 Celkové saldo v obcích – indikátor č. 6

Tento indikátor udává meziroční nárůst nebo pokles počtu obyvatel z důvodu jejich narození, úmrtí, přistěhování a vystěhování. Při sledování tohoto indikátoru v delším časovém období, v tomto případě od roku 2009 do roku 2020, lze vyhodnotit území jednotlivých obcí z hlediska jejich atraktivity pro nové obyvatele. Indikátor může nabývat kladných i záporných hodnot. Čím vyšší hodnota tohoto indikátoru, tím lze území obce považovat za atraktivní.

Obrázek 28: Celkové saldo v obcích v letech 2009 až 2020 (zdroj: data ČSÚ)

Tabulka 6: Bodové hodnocení celkového salda v obcích

Obec	Celkové saldo za období	Průměrná změna za období (zaokrouhlena na celé číslo)	Pořadí (dle průměrné změny za období)
Černý Důl	-45	-4	6
Dolní Dvůr	15	1	12
Horní Maršov	-162	-14	3
Janské Lázně	-144	-12	4
Lánov	141	12	13
Malá Úpa	-3	0	9
Mladé Buky	3	0	10
Pec pod Sněžkou	-7	-1	8
Rudník	-52	-4	5
Strážné	14	1	11
Svoboda nad Úpou	-36	-3	7
Špindlerův Mlýn	-230	-19	2
Žacléř	-356	-30	1

Celkové saldo za období, tj. součet všech přírůstků a úbytků obyvatel v obci v rámci sledovaného období. Průměrná změna udává, kolik byla změna v průměru každý rok. Tato průměrná hodnota je pak srovnána od nejmenší po největší. Čím větší změna je, tím je to horší pro obec. Opět, stejně jako u ostatních indikátorů, první v pořadí je ta obec, u které je situace nejhorsí, a má tedy 1 bod a nejlepší obec z tohoto hlediska získává 13 bodů.

10.8 Území se zvýšenými požadavky na ochranu přírody – indikátor č. 7

Další indikátor hodnotí obce z hlediska míry výskytu území se zvýšenými požadavky – nároky na ochranu přírody. Požadavky na ochranu přírody se zvyšují v závislosti na zařazení území obcí nebo jejich částí do zón ochrany přírody KRNAP. Zonace je jedním ze základních nástrojů ochrany přírody v území, a i když se jedná pouze o odborný podklad využívaný při péči o území, dotýká se všech vlastníků pozemků v území, neboť stanovuje limity možné intenzity zásahů na pozemcích, včetně jejich využívání.

Na území národního parku jsou z tohoto hlediska vymezeny 4 zóny ochrany přírody. Z vymezení těchto zón a ze stanovených dlouhodobých požadavků a cílů v oblasti péče o přírodu vyplývá, že první dvě zóny, tj. A a B, představují území, kde je žádoucí minimální vliv člověka na toto území. Zbývající dvě zóny, tj. C a D, představují území, které je dotčeno a bylo nebo je vytvářeno vlivem člověka a nadále se zde s vlivem člověka, jeho přítomností a využíváním území, za respektování předmětů ochrany přírody, počítá. OP pak představuje území, která jsou vlivem člověka ovlivněna nejvíce, a kde jsou z hlediska předmětů ochrany přírody nejnižší požadavky na využívání území, nikoliv však žádné.

Na základě vlastní GIS analýzy byly zjištěny rozlohy jednotlivých zón KRNAP a OP v obcích řešeného území na tyto rozlohy byly relativizovány k rozloze obce. Pro

vzájemné porovnání obcí a zjištění obcí s největší mírou výskytu území se zvýšenými požadavky na ochranu přírody byl proveden přepočít, který vycházel z úvahy, že zóny A a B, představují nejvyšší ochranu a tím největší omezení využívání území. Těmto zónám byla dána váha 5 bodů. Zónám C a D, které nepředstavují nejvyšší ochranu a tím nepředstavují největší omezení využívání území, byla dána váha 3 bodů a OP byla dána váha 1 bodu. Pro každou obec bylo spočteno celkové bodové ohodnocení dle vzorce:

$$5 * (A + B) + 3 * (C + D) + 1 * OP$$

Čím vyšší výslednou hodnotu obec získala, tím více je její území zatíženo požadavky na ochranu přírody, vyplývající z existence KRNAP.

Tabulka 7: Bodové hodnocení obcí dle zón a OP (zdroj: data AOPK a ČÚZK, vlastní výpočet)

Obec	Rozloha obce (ha)	Zóna	Rozloha zóny, OP (ha)	Podíl rozlohy zóny, OP k rozloze obce (%)	Bodové hodnocení obcí - A+B=5, C+D=3, OP=1
Černý Důl	2215,95	A	0,23	0,01	251,32
		B	671,93	30,32	
		C	463,50	20,92	
		D	0,00	0,00	
		OP	817,92	36,91	
Dolní Dvůr	1529,67	A	195,87	12,80	345,67
		B	444,03	29,03	
		C	599,14	39,17	
		D	0,00	0,00	
		OP	290,64	19,00	
Horní Maršov	2848,05	A	0,00	0,00	289,64
		B	113,71	3,99	
		C	2443,59	85,80	
		D	29,70	1,04	
		OP	260,69	9,15	
Janské Lázně	1373,14	A	164,53	11,98	276,09
		B	218,27	15,90	
		C	443,39	32,29	
		D	0,00	0,00	
		OP	546,94	39,83	
Lánov	1696,45	A	0,00	0,00	86,20
		B	0,00	0,00	
		C	96,69	5,70	
		D	0,00	0,00	
		OP	1172,20	69,10	
Malá Úpa	2666,72	A	710,57	26,65	409,22
		B	745,75	27,96	
		C	1191,73	44,69	
		D	18,67	0,70	
		OP	0,00	0,00	
Mladé Buky	2678,29	A	0,00	0,00	140,80
		B	48,28	1,80	
		C	787,11	29,39	
		D	0,00	0,00	
		OP	1168,37	43,62	
Pec pod Sněžkou	5210,41	A	1513,71	29,05	376,74
		B	1052,28	20,20	
		C	2077,64	39,87	
		D	0,00	0,00	
		OP	566,78	10,88	

Obec	Rozloha obce (ha)	Zóna	Rozloha zóny, OP (ha)	Podíl rozlohy zóny, OP k rozloze obce (%)	Bodové hodnocení obcí - A+B=5, C+D=3, OP=1
Rudník	4265,96	A	0,00	0,00	59,36
		B	0,00	0,00	
		C	1,59	0,04	
		D	0,00	0,00	
		OP	2527,36	59,24	
Strážné	1767,93	A	211,59	11,97	371,41
		B	420,36	23,78	
		C	1115,06	63,07	
		D	20,20	1,14	
		OP	0,72	0,04	
Svoboda nad Úpou	775,10	A	0,00	0,00	160,39
		B	8,03	1,04	
		C	217,98	28,12	
		D	0,00	0,00	
		OP	549,08	70,84	
Špindlerův Mlýn	7692,12	A	2759,94	35,88	392,05
		B	1553,55	20,20	
		C	2605,69	33,87	
		D	0,00	0,00	
		OP	772,11	10,04	
Žacléř	2182,21	A	57,85	2,65	155,77
		B	182,66	8,37	
		C	699,47	32,05	
		D	0,00	0,00	
		OP	98,28	4,50	

Tabulka 8: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru

Obec	Bodové hodnocení obce	Pořadí
Černý Důl	251,32	8
Dolní Dvůr	345,67	5
Horní Maršov	289,64	6
Janské Lázně	276,09	7
Lánov	86,20	12
Malá Úpa	409,22	1
Mladé Buky	140,80	11
Pec pod Sněžkou	376,74	3
Rudník	59,36	13
Strážné	371,41	4
Svoboda nad Úpou	160,39	9
Špindlerův Mlýn	392,05	2
Žacléř	155,77	10

10.9 Místa krajinného rázu a pásma ochrany krajinného rázu – indikátor č. 8

Pro tento indikátor byly využity výstupy poskytnuté Správou KRNAP z aktualizované Studie krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma. V tomto dokumentu je území rozčleněno do krajinných celků, prostorů, míst a tzv. jádrových území. Pro tato území byla stanovena pásma ochrany krajinného rázu, od nejpřísnější ochrany (jádrová území, přísné ochrany, zpřísněné ochrany po běžnou ochranu).

Tabulka 9: Bodové hodnocení dle pásem ochrany krajinného rázu (zdroj: data Správy KRNP a ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	Rozloha obce	Pásmo (bodové ohodnocení)							
		A (3b.)		B (2b.)		C (1b.)		Jádrová území (4b.)	
		rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce
Černý Důl	2 216,4	1101,7	49,71%	792,4	35,75%	40,6	1,83%	18,8	0,85%
Dolní Dvůr	1 529,5	1039,7	67,98%	-	-	-	-	-	-
Horní Maršov	2 846,8	2623,6	92,16%	153,8	5,40%	70,4	2,47%	-	-
Janské Lázně	1 373,3	848,9	61,81%	523,4	38,11%	0,9	0,06%	-	-
Lánov	1 695,5	112,8	6,65%	1156,1	68,19%	-	-	-	-
Malá Úpa	2 666,8	1894,0	71,02%	58,2	2,18%	-	-	714,6	26,80%
Mladé Buky	2 678,3	647,3	24,17%	1307,4	48,81%	49,1	1,83%	-	-
Pec pod Sněžkou	5 210,1	3437,4	65,98%	19,8	0,38%	83,8	1,61%	1669,5	32,04%
Rudník	4 266,7	0,7	0,02%	2528,3	59,26%	-	-	-	-
Strážné	1 768,3	1360,2	76,92%	137,2	7,76%	-	-	270,5	15,30%
Svoboda nad Úpou	775,1	214,6	27,69%	444,3	57,33%	116,2	14,99%	-	-
Špindlerův Mlýn	7 693,8	4646,1	60,39%	64,3	0,84%	150,7	1,96%	2831,1	36,80%
Žacléř	2 182,2	1039,7	47,65%	-	-	-	-	-	-

Na základě vlastní GIS analýzy byly zjištěny rozlohy jednotlivých pásem ochrany v obcích řešeného území na tyto rozlohy byly relativizovány k rozloze obce. Pro vzájemné porovnání obcí a zjištění obcí s největší mírou výskytu území se zvýšenými požadavky na ochranu krajinného rázu byl proveden přepočítání, který vycházel z úvahy, že čím vyšší jsou požadavky na ochranu krajinného rázu, tím jsou vyšší požadavky na regulaci a omezení využívání území. Bodové hodnocení obcí dle výměry pásma ochrany (A, B nebo C) a jádrového území (JU) je počítáno dle vzorce:

$$3 * A / \text{rozloha obce} + 2 * B / \text{rozloha obce} + 1 * C / \text{rozloha obce} + 4 * JU / \text{rozloha obce}$$

Pořadí obcí je určeno dle dosaženého bodového hodnocení tak, že na prvním místě se umísťuje obce s nejvyššími dosaženými body (největší část území je limitována jádrovým územím a pásmy ochrany), na posledním místě se pak umístila obec, jejíž území je limitováno nejméně.

Tabulka 10: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru

Obec	Bodové hodnocení obce	Pořadí
Černý Důl	2,26	7
Dolní Dvůr	2,04	9
Horní Maršov	2,90	5
Janské Lázně	2,62	6
Lánov	1,56	11
Malá Úpa	3,25	3
Mladé Buky	1,72	10
Pec pod Sněžkou	3,28	2
Rudník	1,19	13
Strážné	3,07	4
Svoboda nad Úpou	2,13	8
Špindlerův Mlýn	3,32	1
Žacléř	1,43	12

10.10 Kategorizace sídel dle vyhodnocení krajinného rázu KRNAP a jeho OP – indikátor č. 9

Rovněž i pro tento indikátor byly využity výstupy poskytnuté Správou KRNAP z aktualizované Studie krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma. V tomto dokumentu jsou sídla zařazena do 4 kategorií dle jejich působení v širším krajinném rámci a dochovanosti jejich urbanistické struktury a přítomnosti hodnotné architektury. Sídla zařazená do I. a II. kategorie představují sídla s nejvyšší krajinnotvornou hodnotou, sídla ve II. kategorii dosahují běžného působení bez pozitivních či negativních projevů a sídla ve IV. kategorii představují sídla s negativním či rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci.

Pořadí obcí je určeno dle dosaženého bodového hodnocení tak, že na prvním místě se umísťuje obce s nejvyššími dosaženými body (na území obce se nacházejí nejhodnotnější sídla z pohledu její rozlohy vztážené k celkové rozloze obce), na posledním 13. místě se pak umístila obec, na jejímž území je nejmenší podíl hodnotných sídel. Bodové hodnocení obcí dle kategorie sídla (I. – IV.) je počítáno dle vzorce:

$$4 * I./rozloha\ obce + 3 * II./rozloha\ obce + 2 * III./rozloha\ obce + 1 * IV./rozloha\ obce$$

Tabulka 11: Bodové hodnocení dle kategorie sídel (zdroj: data Správy KRNP a ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	Rozloha obce	Kategorie sídla (bodové ohodnocení)							
		I. (4 b.)		II. (3 b.)		III. (2 b.)		IV (1 b.)	
		rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce	rozloha (ha)	podíl z výměry obce
Černý Důl	2 216,4	24,5	1,10 %	13,6	0,61 %	22,6	1,02 %	-	
Dolní Dvůr	1 529,5	43,2	2,82 %	58,3	3,81 %	65,4	4,28 %	-	
Horní Maršov	2 846,8	214,7	7,54 %	21,9	0,77 %	31,0	1,09 %	-	
Janské Lázně	1 373,3	-		18,5	1,35 %	47,2	3,44 %	-	
Lánov	1 695,5	-		3,0	0,18 %	6,9	0,41 %	-	
Malá Úpa	2 666,8	328,8	12,33 %	17,4	0,65 %	29,3	1,10 %	1,0	0,04 %
Mladé Buky	2 678,3	9,3	0,35 %	14,2	0,53 %	37,0	1,38 %	-	
Pec pod Sněžkou	5 210,1	466,1	8,95 %	48,7	0,94 %	103,1	1,98 %	5,3	0,10 %
Rudník	4 266,7	0,9	0,02 %	166,9	3,91 %	34,0	0,80 %	2,2	0,05 %
Strážné	1 768,3	262,9	14,87 %	56,0	3,17 %	44,3	2,50 %	-	
Svoboda nad Úpou	775,1	-		-		6,3	0,81 %	-	
Špindlerův Mlýn	7 693,8	275,0	3,57 %	66,2	0,86 %	106,8	1,39 %	15,9	0,21 %
Žacléř	2 182,2	114,8	5,26 %	-		8,2	0,37 %	-	

Tabulka 12: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru

Obec	Bodové hodnocení obce	Pořadí
Černý Důl	0,08	10
Dolní Dvůr	0,31	5
Horní Maršov	0,35	4
Janské Lázně	0,11	9
Lánov	0,01	13
Malá Úpa	0,54	2
Mladé Buky	0,06	11
Pec pod Sněžkou	0,43	3
Rudník	0,13	8
Strážné	0,74	1
Svoboda nad Úpou	0,02	12
Špindlerův Mlýn	0,20	7
Žacléř	0,22	6

10.11 Ekonomický přínos cestovního ruchu pro obce – indikátor č. 10

Příjmy z cestovního ruchu pro jednotlivé obce lze dokumentovat pomocí dvou položek, a to poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatku z ubytovací kapacity. Pro volbu roku, za který byly zjišťovány hodnoty těchto dvou položek byl zvolen rok 2020, tj. rok, který umožňoval získat data ze závěrečných účtů pro všechny obce, povinně zveřejňovaných na úředních deskách těchto obcí.

Příjmy z cestovního ruchu byly dále relativizovány na lůžkovou kapacitu obcí. Z pohledu bodového hodnocení byly obce hodnoceny na principu čím vyšší výnos z jednoho lůžka, tím vyšší bodové hodnocení.

Tabulka 13: Ekonomický přínos cestovního ruchu pro obce (zdroj: závěrečné účty obcí pro rok 2020, data ČSÚ, vlastní výpočet)

Obec	Poplatek z pobytu (Kč)	Počet lůžek	Ekonomický přínos cestovního ruchu (Kč/lůžko)	Pořadí
Černý Důl	757 707,00	1112	681,39	7
Dolní Dvůr	360 836,00	914	394,79	4
Horní Maršov	615 706,00	819	751,78	10
Janské Lázně	2 453 351,00	3404	720,73	9
Lánov	44 813,00	127	352,86	3
Malá Úpa	553 000,00	1821	303,68	1
Mladé Buky	313 649,30	459	683,33	8
Pec pod Sněžkou	5 647 000,00	7395	763,62	11
Rudník	78 780,00	247	318,95	2
Strážné	955 521,00	1408	678,64	6
Svoboda nad Úpou	435 471,00	407	1 069,95	13
Špindlerův Mlýn	8 113 931,40	8435	961,94	12
Žacléř	219 015,00	439	498,90	5

NÁVRHOVÁ ČÁST

11 Návrh aktualizace specifické oblasti na základě provedené analýzy

11.1 Návrh aktualizace územního vymezení specifické oblasti

Na základě výsledků provedené analýzy a kumulativního hodnocení stanovených kritérií byl proveden návrh na změny územního vymezení specifické oblasti v ZÚR Královéhradeckého kraje. Podrobné kumulativní hodnocení jednotlivých obcí na základě stanovených indikátorů je obsaženo v Příloze č. 3 této práce.

Tabulka 14: Kumulativní hodnocení obcí

Obec	Kumulativní hodnocení	Pořadí obcí dle kumulativního hodnocení
Černý Důl	67	7
Dolní Dvůr	72	13
Horní Maršov	55	3
Janské Lázně	56	4
Lánov	71	12
Malá Úpa	51	2
Mladé Buky	68	9
Pec pod Sněžkou	68	10
Rudník	69	11
Strážné	67	8
Svoboda nad Úpou	60	5
Špindlerův Mlýn	65	6
Žacléř	50	1

S ohledem na provedené hodnocení se navrhuje do Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory zahrnout městyse Mladé Buky.

Naopak obce Lánov a Rudník není vhodné do Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory zahrnout, neboť dle výsledků provedeného hodnocení dosahují oproti zbývajícím obcím lepších hodnot. Analýza provedena v ÚAP ORP Vrchlabí tedy koresponduje s výstupy provedeného hodnocení v této práci ve vazbě na obce Lánov a Rudník, neboť nebyly identifikovány požadavky na využití území ve vazbě na předmět vymezení specifické oblasti. Rovněž zde nebyly identifikovány žádné významnější problémy nebo disproporce z hlediska využívání území z pohledu rekreace nebo cestovního ruchu.

Z provedeného hodnocení vyplývá, že nejlépe hodnocenou obcí z pohledu sledovaných kritérií je obec Dolní Dvůr, u které je třeba dále vyhodnotit, zda ji ponechat ve specifické oblasti nebo ji z ní vypustit.

Obec Dolní Dvůr představuje vstupní území do centrální a v současné době nejvytíženější části specifické oblasti. V těchto územích lze očekávat zvýšený tlak investorů na rozvoj – zástavbu tohoto území z důvodu neuspokojení poptávky po rozvojových plochách v centrální části, a to i přes to, že tomu v tuto chvíli

nenasvědčuje hodnocení uplatňování ÚPD této obce nebo závěry z rozboru udržitelného rozvoje území ÚAP ORP Vrchlabí – viz indikátor č. 2.

Nicméně z ÚAP ORP vyplývá, že obec Dolní Dvůr je horským rekreačním střediskem s mimořádnými podmínkami pro rekreaci. Na území obce jsou dva ski areály¹², lyžařské běžecké trasy, dobré podmínky pro cykloturistiku i pěší turistika, v obci je nabízeno ubytování v penzionech s celkovou kapacitou cca 1 000 lůžek, další ubytování je možné v některých ze 127 objektů individuální rekreace (chalupy). Přechodně ubytování (cca 1 000 lůžek) zde výrazně převyšují počet trvalých obyvatel (cca 270) (ÚAP ORP Vrchlabí, část B, Karty obcí, 2020). Ačkoliv specifické území obce situované v úzkém údolí limituje významnější rozvojové záměry, není s ohledem na identifikované problémy v posuzované specifické oblasti navrhováno vypuštění obce ze specifické oblasti, neboť způsob využívání území může výrazně ovlivňovat předměty ochrany KRNAP.

11.2 Návrh podrobnějšího členění specifické oblasti

ZÚR Královéhradeckého kraje stanoví pro celou specifickou oblast souhrnně úkoly územního plánování, které v měřítku a podrobnosti ZÚR upřesňují požadavky stanovené v PÚR. Hned v prvním úkolu územního plánování je sice zmínka, že území tvoří hlavní střediska cestovního ruchu – Janské Lázně, Pec pod Sněžkou a Špindlerův Mlýn a území na tyto střediska navazující – Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Malá Úpa, Strážné, Svoboda nad Úpou a Žacléř, ale dále není území specifické oblasti nijak podrobněji členěno.

Ačkoliv je pro celou specifickou oblast charakteristické, že zde dochází ke střetům aktivit rekreace a cestovního ruchu s přírodními a krajinnými hodnotami, míra těchto střetů, včetně požadavků na využití území nebo na regulaci území není ve všech obcích stejná. Rovněž i zastoupení předmětů ochrany přírody nebo hodnot krajinného rázu není na území specifické oblasti rovnoměrné.

Území Krkonoš bylo členěno na menší krajinné celky nebo prostory v dnes již neplatných ÚPD (Územní plán oblasti Krkonoš členil území na 3 podoblasti cestovního ruchu a deset krajinných celků, ÚPVÚC Krkonoše členil území do 17 rekreačních krajinných celků). Toto členění pak umožňovalo adresnější formulaci požadavků na rozvoj území.

Za účelem stanovení adresnějšího uložení úkolu územního plánování v textové části ZÚR je navrhováno celé území specifické oblasti rozdělit na tzv. podoblasti, pro které by byly tyto úkoly následně stanoveny. Při návrhu těchto podoblastí jsou rovněž

¹² Z informací provozovatelů zveřejněných na jejich internetových stránkách vyplývá, že ve Ski areálu Luisino údolí jsou 2 uměle zasněžované sjezdovky, snowpark, 2 vleky a ve Ski Family Dolní Dvůr je 7 uměle zasněžovaných sjezdovek, 5 vleků a areál je možné využít i pro večerní lyžování.

využity výsledky aplikace stanovených indikátorů, které vypovídají o stavu a vývoji vybraných jevů v území.

Vymezují se následující podoblasti:

- **centrální,**
- **vstupní,**
- **Malá Úpa,**
- **okrajová.**

Centrální podoblast tvoří výše jmenovaná hlavní střediska: Janské Lázně, Pec pod Sněžkou a Špindlerův Mlýn. Jak mimo jiné vyplývá ze Strategie cestovního ruchu Krkonoše, tato centra disponují výbornými předpoklady pro lyžařskou a zimní turistiku, pěší turistiku i cykloturistiku, a disponují nadstandardní infrastrukturu pro cestovní ruch. Území těchto obcí jsou však v dnešní době na hranici svých rozvojových a kapacitních možností a zároveň mají jiný charakter, podmínky a potřeby než obce ve zbývajících částech specifické oblasti.

Vstupní podoblast tvoří obce, které představují vstupní území do hlavních středisek a do těchto míst se postupně přesunuje poptávka a tlak na využití území, které již není možné uspokojit nebo z jiného důvodu realizovat v centrální části viz např. část průzkumů a rozborů věnující se investiční výstavbě apartmánových domů. Uspokojování této poptávky vyvolává jak zvýšenou potřebu vymezení zastavitelných ploch v těchto obcích, tak i vyšší nároky na dopravní a technickou vybavenost těchto obcí. Do této podoblasti patří obce Strážné, Dolní Dvůr a Černý Důl, Svoboda nad Úpou a Mladé Buky.

Samostatnou **podoblast Malá Úpa** tvoří obec Malá Úpa, která je jedním z menších středisek cestovního ruchu, nicméně tato obec je v letním období výchozím místem pro turisty mířící na jedno z nejnavštěvovanějších míst Krkonoš cca 7 km vzdálenou nejvyšší horu Sněžku. Z hlediska přístupu je tato obec nejodlehlejší a nachází se zde silniční hraniční přechod z Polské republiky.

Obce Horní Maršov a Žacléř, které rovněž nejsou primárními cíli cestovního ruchu ani vstupními územími, jsou spíše okrajovými územími, které však v celkovém hodnocení obcí dosahují spolu s Malou Úpou nejhorších hodnot a tvoří další, čtvrtou, **okrajovou podoblast**. Jak vyplývá ze Strategie cestovního ruchu Krkonoše, tyto dvě obce jsou v porovnání s ostatními obcemi z pohledu cestovního ruchu sice slabší, ale i přes to jsou vhodnými destinacemi pro určité formy cestovního ruchu, jakými je např. poznávací turistika.

Grafické vymezení specifické oblasti v ZÚR, včetně jejího členění na podoblasti je v Příloze č. 4 – Návrh územního vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje.

11.3 Návrh aktualizace úkolů územního plánování pro specifickou oblast

Obdobně jako tomu je v případě Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory, z důvodu problémů spočívajících v nerovnováze mezi sociálně ekonomickými potřebami obyvatel a možnostmi území, projevující se neúměrným zatížením území činností člověka, případně neúměrným omezením potřeb člověka, vzhledem k charakteru území, vymezila PÚR ČR Specifickou oblast SOB1 Šumava. Rovněž i v tomto území dochází ke střetu ekonomických zájmů s ochranou přírody a krajiny, k ohrožení chráněných území přírody a krajiny ekonomickým tlakem. Tato oblast se dotýká Jihočeského a Plzeňského kraje, a tyto dva kraje, stejně jako v případě krajů Královéhradeckého a Libereckého, tuto oblast upřesnily ve svých ZÚR.

Tato specifická oblast je rovněž vymezena na území národního parku, a tak je zde určitá charakterová podobnost se Specifickou oblastí SOB7 Krkonoše – Jizerské hory. Z tohoto důvodu bylo zjišťováno, jak k problematice upřesnění úkolů územního plánování bylo přistoupeno v ÚPD těchto krajů.

V případě ZÚR Jihočeského kraje byla specifická oblast územně upřesněna do podrobnosti katastrálních území jednotlivých obcí a pro toto vymezené území bylo stanoveno 5 obecných zásad pro územně plánovací činnost a rozhodování v území.

V případě ZÚR Plzeňského kraje byla specifická oblast územně upřesněna do podrobnosti správních území obcí a pro toto vymezené území bylo stanoveno 5 obecných kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území 10 obecných úkolů pro územní plánování obcí.

V obou případech se jedná o obecné stanovení požadavků spočívajících např. v minimalizaci dopadů na životní prostředí, v přiměřeném rozvoji druhého bydlení, ve zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury nebo přeshraničních vazeb. ZÚR Plzeňského kraje oproti ZÚR Jihočeského kraje, obcím konkrétněji ukládá, zajistit v jejich ÚPD např. ochranu lesních ploch a vytvářet podmínky pro jejich přirozenou obnovu či vytvářet podmínky pro obnovu a zřizování malých vodních nádrží. Žádný z těchto úkolů však není stanoven pro konkrétní obec nebo konkrétní území.

11.3.1 Postup při vyhodnocení úkolů územního plánování v platných ZÚR

Stávající úkoly územního plánování stanovené pro specifickou oblast představují kompromis, který byl dosažen při projednávání ZÚR Královéhradeckého kraje. Výsledná podoba ZÚR je dohodou o území, na které se podílela řada subjektů, které měly své představy a požadavky na využívání a regulaci území. Tyto subjekty zahrnovaly odbornou osobu projektanta, který odpovídá za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované ÚPD, pořizovatele, který odpovídá za zákonnost celého

procesu pořízení, samosprávu, která ÚPD v samostatné působnosti vydává, dotčené orgány, které hájí veřejné zájmy na svěřených úsecích, dotčené obce a veřejnost.

Návrh aktualizace těchto úkolů územního plánování pro danou specifickou oblast je zpracován formou změnového textu tak, aby umožňoval snadnou a rychlou orientaci v měněných částech a odpovídal požadavkům a praxi při projednávání aktualizace ZÚR. Do textové části úplného znění ZÚR Královéhradeckého kraje, v části úkoly územního plánování stanovené pro Specifickou oblast SOB7 Krkonoše – Jizerské hory jsou vyznačeny navrhované změny, a to tak, že:

1. nově doplňovaný text je uveden **tučným podtrženým písmem**;
2. text navrhovaný k vypuštění je uveden ~~přeškrtnutým písmem~~.

Pod každou navrhovanou změnou je uvedeno stručné odůvodnění této změny. Návrh aktualizace úkolů územního plánování byl zpracován v kontextu celkového znění ZÚR Královéhradeckého kraje, tzn. všech částí, které jsou ze ZÚR závazné pro ÚPD obcí, zejména pak priorit územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území, včetně zohlednění priorit stanovených v PÚR ČR, obsažených v kapitole a) platných ZÚR Královéhradeckého kraje.

11.3.2 Vyhodnocení úkolů územního plánování stanovených v platných ZÚR a návrh na jejich změny, popř. vypuštění

~~a) — zprůsňením koncepce ochrany a rozvoje hodnot a vymezením ploch změn vytvářet územní podmínky pro rovnoměrné využívání rekreačního potenciálu oblasti, zejména pro regulaci zatížení cestovním ruchem, především ve stávajících hlavních střediscích Janské Lázně, Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn a pro rozvoj rekreace i mimo ně ve městech a obcích Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Malá Úpa, Strážné, Svoboda nad Úpou a Žacléř s ohledem na možnost celoročního využití,~~

Odůvodnění: Úkoly územního plánování směřující do vybraných částí území, resp. do navrhovaných podoblastí jsou stanovovány v části Úkoly územního plánování pro podoblasti.

~~b) na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma vytvářet územní podmínky **především pouze** pro rozvoj k přírodě šetrných forem cestovního ruchu a rekreace (tj. **forem rozptýlených a nekoncentrovaných, zaměřených na poznávání**, využívajících pohyb **převážně po vyznačených stezkách a mající minimální dopad na předměty ochrany v území**) jako např. pro pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, běžecké lyžování, lázeňství) s ohledem na celoroční využití,~~

Odůvodnění: Vypuštění úvodní části úkolu je navrhováno proto, aby se úkol týkal celého území specifické oblasti, nikoliv pouze té části území, která je součástí KRNP

a jeho OP. Stávající výčet „šetrných forem“ cestovního ruchu a rekreace neodráží aktuální problém například s narůstající oblibou cyklistiky a jak vyplývá z informací Správy KRNP o návštěvnosti území v roce 2021, ačkoliv počty detekovaných průjezdů cyklistů nedosahovaly hodnot z roku 2020, lze pozorovat postupný rostoucí trend v této oblasti, a tento růst je zapříčiněn především uživateli elektrokol. Cyklistů je tak v území stále více a díky elektrokolům se dostávají i do dříve méně přístupných míst. V některých případech se tak již nedá hovořit o „šetrné formě“ cestovního ruchu nebo rekreace.

Ačkoliv by se zde mohlo říci, že v rámci priority č. 12 platných ZÚR Královéhradeckého kraje, ve které je již stanoven požadavek na vytváření územních podmínek pro rozvoj a využití předpokladů území pro nadmístní turistické a rekreační aktivity odpovídající podmínkám turisticky významných území kraje, při zachování a rozvoji hodnot území, zejména jedinečných předmětů ochrany přírody a krajiny a při respektování absorpční kapacity, limitů rozvoje a únosnosti daného území, takový úkol není třeba stanovovat, v případě specifické oblasti je však třeba upřednostnit především šetrné formy cestovního ruchu a rekreace, spolu s uvedením definice takového pojmu.

c) ~~na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma vytvářet územní podmínky pro zachování a zvyšování biologické rozmanitosti území a ekologických funkcí krajiny,~~

Odůvodnění: Vypuštění úvodní části úkolu je navrhováno proto, aby se úkol týkal celého území specifické oblasti, nikoliv pouze té části území, která je součástí KRNP a jeho OP.

d) vytvářet územní podmínky přednostně pro rozvoj drobné a řemeslné výroby, výrobních a nevýrobních služeb a dalších ekonomických aktivit nenáročných na dopravní obslužnost a využívajících místní produkty a zdroje, ~~a to i ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu,~~

Odůvodnění: Poslední část stávajícího úkolu nemá v kontextu celého úkolu žádné opodstatnění. Jeho vypuštění nijak neovlivní celkové vyznění úkolu, jehož smyslem je upřednostňovat

e) ~~vytvářet územní podmínky pro odstranění dopravních závad na silniční síti a pro zlepšení parametrů silnic v oblasti, zejména budováním obchvatů a přeložek silnic a úpravami průjezdních úseků silnic,~~

Odůvodnění: Stanovený úkol nemá žádnou konkrétní vazbu na danou specifickou oblast. Obdobný obecný požadavek na vytváření takových podmínek je již obsažen v prioritách územního plánování platných ZÚR (priorita č. 9).

~~f) — vytvářet územní podmínky pro zlepšení technické a dopravní infrastruktury, zejména pro rozvoj ekologických forem dopravy, zejména železniční dopravy a cyklistické dopravy,~~

Odůvodnění: Obdobný obecný požadavek na vytváření takových podmínek je již obsažen v prioritách územního plánování platných ZÚR (priorita č. 3, 3f, 4, 9 a č. 13). Z tohoto důvodu je stanovený úkol duplicitní a zbytečný.

~~g) — vytvářet územní podmínky pro posílení elektrizační soustavy v centrální části Krkonoš,~~

Odůvodnění: Pro ponechání tohoto úkolu nevyplývají z ÚAP ani z jiných analyzovaných dokumentů žádné konkrétní důvody.

~~h) — vytvářet územní podmínky pro úplné pokrytí území Krkonoš signálem mobilních sítí, při respektování krajinného rázu a přednostním umístěování elektronických komunikačních zařízení na stávajících stavbách,~~

Odůvodnění: Pro ponechání tohoto úkolu nevyplývají z ÚAP ani z jiných analyzovaných dokumentů žádné konkrétní důvody.

~~i) — při návrhu rozvoje území zohledňovat zvýšené nároky a potřeby na vymezení ploch a koridorů a kapacitu a koncepci veřejné infrastruktury v důsledku zvýšené sezónní návštěvnosti území a vysokého podílu návštěvníků a denního obyvatelstva v území v letním i zimním období, při respektování hodnot území,~~

Odůvodnění: U tohoto úkolu je navrhováno upřesnění stávající formulace a vypuštění podmínky respektování hodnot území. Požadavky na respektování hodnot území jsou stanoveny v jiných částech ZÚR a tyto hodnoty jsou zde přímo jmenovány.

j) při vymezení ploch pro rekreaci ~~navrhu rozvoje území~~ vyhodnotit účelné využití stávajícího rekreačního potenciálu území a ubytovacích a sportovně rekreačních kapacit s ohledem na zvýšené zatížení území cestovním ruchem a posoudit nově navrhované využití území a aktivity v území z pohledu vhodnosti jejich umístění v daném území s ohledem na stávající zátěž daného území a jejich dopadu na jeho přírodní a krajinné hodnoty,

Odůvodnění: U úkolu je navrhováno upřesnění stávající formulace v kontextu celého úkolu.

~~k) — vytvářet územní předpoklady pro dosažení vyvážených podmínek udržitelného rozvoje území zejména v koordinaci s ochranou přírody a krajiny,~~

Odůvodnění: Vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj

a pro soudržnost společenství obyvatel území je jedním z cílů územního plánování, stanoveného v § 18 odst. 1 stavebního zákona. Z tohoto důvodu je tento úkol zbytný.

l) — ~~plochy změn využití území umísťovat především ve vazbě na zastavěné území a při jejich vymezení se řídit stávajícími přírodními hodnotami území,~~

Odůvodnění: S ohledem na obecnou formulaci stávajícího úkolu v platných ZÚR, je navrhován úkol zcela nový (viz následující kapitola), spočívající v konkrétnějším požadavku na zohlednění souvislosti s navrhovaným rozvojem území, které má dopad na trvale žijící obyvatele v obcích a tím pádem i na jejich životní úroveň. Nově formulovaný by měl přispět k důslednějšímu přístupu k vymezování zastavitelných ploch s ohledem na možnosti a únosnost stávajícího zatížení území.

Požadavek na respektování přírodních a kulturních hodnot v území již platné ZÚR obsahují, a to v kapitole e) Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot kraje, kde jsou zároveň tyto hodnoty jmenovány.

m) — ~~diferencované a úměrné využívání lidského, přírodního i ekonomického, zejména rekreačního potenciálu oblasti,~~

Odůvodnění: Úkol nemá konkrétní územní průmět a jeho natolik obecná formulace neumožňuje ani konkrétnější představu o možnostech způsobu jeho naplnění. Ani odůvodnění ZÚR Královéhradeckého kraje, ve kterých byl tento úkol stanoven, neobsahuje žádné konkrétní důvody nebo argumenty pro takto obecný úkol. V PÚR ČR je tato formulace použita jako kritérium a podmínka pro rozhodování o změnách v území. Nejedná se však o úkol územního plánování. Obecné konstatování toho, že jinými slovy „všeho má být využíváno s mírou“ odpovídá stanoveným cílům územního plánování, uvedeným v § 18 stavebního zákona. Z tohoto důvodu je úkol nejenom značně nejasný a neuchopitelný, ale i zbytný, proto je navrhován k vypuštění.

n) — ~~minimalizace střetů nadměrného zatížení území rekreací a cestovním ruchem v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny, zejména v hlavních střediscích, především v období hlavní sezóny a vytváření územních podmínek pro rozvoj k přírodě šetrných forem rekreace a cestovního ruchu i mimo stávající hlavní střediska,~~

Odůvodnění: Obdobné znění tohoto úkolu je již obsaženo, byť jinak formulováno, v předchozím úkolu platných ZÚR (pod písmenem b), proto je navrhováno jeho vypuštění.

o) vytvářet územní podmínky vzájemného propojení rekreačních středisek, ~~běžeckých tratí, cyklistických a pěších turistických tras či hipotras,~~ za podmínky respektování a ochrany přírodních hodnot a při zohlednění ochrany krajiny před její

nežádoucí fragmentací a za přednostního využití potenciálu stávajících ~~tras~~
dopravních sítí na území Krkonošského národního parku,

Odůvodnění: Navrhovaná úprava formulace úkolu více reflektuje všechny možné formy dopravy využívané pro propojení jednotlivých rekreačních středisek.

~~p) — koordinovaný rozvoj ekonomických aktivit, zejména cestovního ruchu,~~

Odůvodnění: Předmětný úkol nemá žádnou konkrétní vazbu na danou specifickou oblast. Stavební zákon obecně ukládá povinnost koordinovat veřejné a soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území v ustanovení § 18 odst. 3. Jedná se tak o úkol zbytný, a proto je navrhován k vypuštění.

~~q) — vytvoření podmínek pro stabilizaci a zlepšení životní úrovně obyvatelstva při maximálním využití regionálního potenciálu území a při respektování přírodních a kulturních hodnot území,~~

~~r) — zvýšení atraktivity podhorské části území pro investory, jejichž podnikatelský záměr není v rozporu s posláním a ochrannými podmínkami Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma,~~

Odůvodnění: Území specifické oblasti je v současné době natolik atraktivním územím pro investory, což dokládá např. velmi extenzivní výstavba objektů pro apartmánové bydlení a tlak na vymezování dalších zastavitelných ploch pro tento způsob využívání území, že není pro takto obecně stanovený úkol opodstatněný. Z tohoto důvodu je navrhováno jeho vypuštění.

~~s) — vytvoření podmínek pro vyvážené zajištění zájmů ekonomických a sociálních a zájmů ochrany přírody a krajiny,~~

Odůvodnění: Vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území je jedním z cílů územního plánování, stanoveného v § 18 odst. 1 stavebního zákona. Z tohoto důvodu je úkol zbytný, a proto je navrhován k vypuštění.

~~t) — respektování vymezených cílových charakteristik krajiny dotčené územím specifické oblasti, a to především s ohledem na poslání Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma,~~

Odůvodnění: Respektování cílových charakteristik krajiny, resp. cílových kvalit krajin, je uloženo v jiné části ZÚR, v kapitole f) Stanovení cílových kvalit krajin, včetně územních podmínek pro jejich zachování. Z tohoto důvodu je stanovený úkol duplicitní a zbytný, a proto je navrhován k vypuštění.

~~u) — respektování kulturních a civilizačních hodnot území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví v daných územích.~~

Odůvodnění: Obdobný obecný požadavek na respektování jmenovaných hodnot, včetně architektonického a archeologického dědictví je již obsažen v prioritě č. 20 platných ZÚR. Z tohoto důvodu je stanovený úkol duplicitní a zbytečný, a proto je navrhován k vypuštění.

~~v) — vytvářet územní podmínky pro dostupnost občanského vybavení každodenní potřeby, zejména zařízení předškolní výchovy, základního školství, ambulantní zdravotní péče, sociální péče, veřejné administrativy či maloobchodu pro obyvatele obcí.~~

Odůvodnění: Obdobný požadavek, formulovaný souhrnně pro všechny specifické oblasti vymezené v platných ZÚR, je obsažen v kapitole e.4.22) Občanské vybavení. Požadavek na vytváření územních podmínek pro zvýšení kvality a dostupnosti veřejného občanského vybavení, zejména školství, zdravotnictví a sociální péče je obsahem priority č. 6a platných ZÚR. Z tohoto důvodu je stanovený úkol duplicitní a zbytečný, a proto je navrhován k vypuštění.

11.3.3 Návrh úkolů územního plánování pro specifickou oblast

U nově navrhovaných úkolů územního plánování, které nejsou součástí platných ZÚR, je pod jejich formulací uvedeno jejich stručné odůvodnění. Pokud pod úkolem územního plánování toto odůvodnění uvedeno není, jedná se o úkol převzatý z platných ZÚR, u kterého po vyhodnocení jeho uplatňování, které je obsahem předchozí kapitoly, nebylo navrženo vypuštění, ale jeho ponechání nebo úprava jeho formulace. Všechny úkoly jsou, jak nově seřazeny, tak označeny malými písmeny.

Navrhované úkoly územního plánování nezohledňují výstupy a doporučení obsažené v připravovaných zásadách péče podle § 38a zákona č. 114/1992 Sb. Schválení těchto zásad se dle informací poskytnutých Správou KRNAP předpokládá na podzim roku 2022 a vzhledem k tomu, že se jedná o rozpracovaný materiál, nebylo možné jej poskytnout.

a) **Při stanovení požadavků na urbanistickou koncepci, včetně urbanistické kompozice a rovněž v rámci vyhodnocení uplatňování územního plánu, vyhodnotit a na základě tohoto vyhodnocení zohlednit doporučení uvedená pro jednotlivá sídla z hlediska ochrany krajinného rázu obsažená ve Studii krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma (Správa KRNAP, 2020).**

V rámci vyhodnocení uplatňování územního plánu, v návaznosti na výše uvedený úkol, vyhodnotit potřebu pořízení změny územního plánu s prvky regulačního plánu nebo nového územního plánu s prvky regulačního plánu

(§ 43 odst. 3 stavebního zákona) nebo vymezení ploch, v nichž bude rozhodování v území podmíněno vydáním regulačního plánu (§ 43 odst. 2 stavebního zákona).

Odůvodnění: Vzhledem k tomu, že prostřednictvím ZÚR nelze v obecné rovině „zezávaznit“ jiný oborový nebo koncepční dokument, a zároveň není možné se touto otázkou na úrovni ZÚR zabývat do větší podrobnosti, je navrhováno využít – vyhodnotit jmenovaný oborový dokument, a to v rámci povinné části územního plánu stanovení v příloze č. 7 k vyhlášce, části I, bodu 1, písm. c).

Uložit obcím pořízení podrobnější ÚPD nelze, neboť rozhodnutí o pořízení ÚPD zcela náleží samosprávným orgánům obcí. Z tohoto důvodu je pouze navrhován úkol, zabývat se touto otázkou v rámci pravidelného vyhodnocování uplatňování ÚPD, které vyplývá z § 55 stavebního zákona.

Potřeba kategorizace sídel z hlediska kvality jejich struktury a charakteru zástavby, projevu v krajině a formulace doporučení jejich potenciálního rozvoje je jednou ze stěžejních částí celkové ochrany krajinného rázu. Stávající úkoly územního plánování vymezené v ZÚR Královéhradeckého kraje tuto problematiku neřeší.

b) Zajistit ochranu vodního režimu v území před jeho nevhodným využíváním (např. nadměrnými nároky na odběr vody z vodních zdrojů a toků pro zasněžování areálů sjezdového lyžování).

Odůvodnění: Tento úkol územního plánování je navrhován ve vazbě na velkou míru umělého zasněžování sjezdových tratí na území specifické oblasti.

c) Upřednostňovat intenzifikaci využití zastavěných území před vymezením nových zastavitelných ploch, další zastavitelné plochy vymezovat na základě vyhodnocení nemožnosti využití již vymezených zastavitelných ploch.

Odůvodnění: Ve vazbě na obecnou formulaci stávajícího úkolu územního plánování v platných ZÚR, je navrhován úkol nový, spočívající v konkrétnějším požadavku na zohlednění souvislosti s navrhovaným rozvojem území, který má dopad na trvale žijící obyvatele v obcích a tím pádem i na jejich životní úroveň. Stanovení tohoto úkolu by mělo přispět k důslednějšímu přístupu k vymezení zastavitelných ploch s ohledem na možnosti a únosnost stávajícího zatížení území.

Požadavky na vymezení zastavitelných ploch, vymezovaných změnou ÚPD jsou uvedeny v § 55 odst. 4 stavebního zákona. Podle tohoto ustanovení lze další zastavitelné plochy vymezit pouze na základě prokázání potřeby vymezení nových zastavitelných ploch. Z tohoto ustanovení vyplývá, že vymezení dalších zastavitelných ploch má své meze a není tedy potřeba tento úkol ukládat prostřednictvím ZÚR.

Do 31. 12. 2017 bylo v případě vymezování nových zastavitelných ploch změnou ÚPD nutno dle § 55 odst. 4 stavebního zákona prokázat nejen potřebu takového vymezení, ale také nemožnost využití již vymezených zastavitelných ploch. Stávající podoba stavebního zákona výslovně již nestanoví povinnost prokazovat nemožnost využití již vymezených zastavitelných ploch, nicméně v tomto území je takový požadavek zcela nezbytný. Z tohoto důvodu je navrhováno nové znění úkolu územního plánování.

- d) **Vytvářet územní podmínky především pro rozvoj k přírodě šetrných forem cestovního ruchu a rekreace (tj. forem rozptýlených a nekoncentrovaných, zaměřených na poznávání, využívajících pohyb po vyznačených stezkách a mající minimální dopad na předměty ochrany v území).**
- e) **Vytvářet územní podmínky pro zachování a zvyšování biologické rozmanitosti území a ekologických funkcí krajiny.**
- f) **Vytvářet územní podmínky přednostně pro rozvoj drobné a řemeslné výroby, výrobních a nevýrobních služeb a dalších ekonomických aktivit nenáročných na dopravní obslužnost a využívajících místní produkty a zdroje.**
- g) **Zohledňovat zvýšené nároky a potřeby na vymezování ploch a koridorů a kapacitu a koncepci veřejné infrastruktury v důsledku zvýšené sezónní návštěvnosti území a vysokého podílu návštěvníků a denního obyvatelstva v území v letním i zimním období.**
- h) **Při vymezování ploch pro rekreaci vyhodnotit účelné využití stávajícího rekreačního potenciálu území a ubytovacích a sportovně rekreačních kapacit s ohledem na zvýšené zatížení území cestovním ruchem a posoudit nově navrhované využití území a aktivity v území z pohledu vhodnosti jejich umístění v daném území s ohledem na stávající zátěž daného území a jejich dopadu na jeho přírodní a krajinné hodnoty.**
- i) **Vytvářet územní podmínky vzájemného dopravního propojení rekreačních středisek, za podmínky respektování a ochrany přírodních hodnot a při zohlednění ochrany krajiny před její nežádoucí fragmentací a za přednostního využití potenciálu stávajících dopravních sítí na území Krkonošského národního parku.**

11.3.4 Úkoly územního plánování pro vybrané podoblasti

Při návrhu vymezení specifické oblasti bylo dále toto území rozděleno na menší podoblasti, ve kterých by bylo možné adresněji a konkrétněji formulovat požadavky na rozvoj území formou úkolů územního plánování. Jedná se o podoblasti centrální, vstupní a okrajovou a podoblast Malá Úpa.

Aby mohly být takové konkrétnější požadavky na rozvoj území formou úkolů územního plánování stanoveny, je nezbytné pro specifickou oblast poříditi podrobnější

územně plánovací podklad, který detailně prověří a posoudí možná řešení vybraných problémů, případně úprav nebo rozvoj některých funkčních systémů v území, které by mohly významně ovlivňovat nebo podmiňovat využití a uspořádání území nebo jejich vybraných částí. Takovým podkladem je podle § 30 odst. 1 stavebního zákona územní studie.

ZÚR mohou ve vybraných plochách nebo koridorech uložit prověření změn jejich využití územní studií. Proto je navrhováno, v souladu s § 36 odst. 2 stavebního zákona, vymezit území navrhované specifické oblasti jako území, ve kterém bude prověření jeho změn uloženo územní studií. Stavební zákon ani jeho prováděcí vyhláška nestanoví požadavky na obsah nebo rozsah územní studie, a tak je stanovení základních podmínek pro pořízení takové územní studie na pořizovateli ZÚR.

Závěry a výsledky územní studie by byly nejenom podkladem pro následné stanovení úkolů územního plánování v rámci aktualizace ZÚR, ale i významným podkladem pro odůvodnění těchto úkolů, které je nezbytnou a zcela zásadní součástí odůvodnění ZÚR.

V rámci zpracování územní studie, jejímž cílem by měl být návrh konkrétních požadavků a úkolů územního plánování pro jednotlivé podoblasti, by měla být provedena analýza relevantních koncepčních a strategických dokumentů, přijatých různými subjekty působícími v řešeném území jejichž úkolem je vyhodnocení problémů a potenciálů vymezeného území s návrhem jeho dalšího rozvoje prostřednictvím vybraných opatření.

Pro podoblast Malá Úpa by měly být vyhodnoceny podmínky a případné požadavky, resp. územní nároky vyplývající pro toto území z existence silničního hraničního přechodu v této podoblasti, umožňující přímou přeshraniční vazbu celé specifické oblasti se sousedním Polskem.

Další problematikou, kterou je třeba se v územní studii zabývat je vyhodnocení reálných možností a potřeb využití řady dnes opuštěných výrobních objektů a areálů zejména na území obcí Svoboda nad Úpou nebo Horní Maršov.

V případě obcí, náležejících do tzv. vstupní podoblasti je třeba dále důkladně vyhodnotit aktuální stav a míru únosnosti území z hlediska dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, a to zejména ve vazbě na postupné uspokojování poptávky na vymezování zastavitelných ploch a přesun aktivit a požadavků na využití území, které nemohou být realizovány v centrální podoblasti.

Při vyhodnocení územních podmínek pro rozvoj těchto vstupních podoblastí bude třeba vycházet z aktuálních zásad péče o KRNAP a jeho OP, které se v současné době pořizují. Rovněž bude nezbytné, vyhodnotit konkrétní podmínky pro rozvoj

rekreačního potenciálu těchto podoblastí, především pro měkké formy rekreace a možnosti celoročního využití. V návaznosti na to, identifikovat takové formy rekreace.

Na území obcí v centrální podoblasti bude třeba v rámci územní studie rovněž věnovat pozornost podmínkám a možnostem parkování návštěvníků území, popřípadě možnostem výstavby parkovacích domů, a to v souvislostech a kapacitách navrhovaného rozvoje sportovně rekreačních aktivit.

12 Diskuse

Možností, jak posuzovat jaké území do specifické oblasti v ZÚR zahrnout, je více. V této práci byl zvolen postup, využívající hodnocení podle stanovených indikátorů. Počet těchto indikátorů nebo období ve kterých je posuzované území těmito indikátory hodnoceno není nikde stanoven a volba způsobu hodnocení bylo na zpracovateli této práce. Pro volbu hodnotících kritérií není zásadní jen jejich vazba na řešenou problematiku a s tím spojená vypovídající schopnost, ale zásadní je rovněž dostupnost a kvalita vstupních dat, z nichž jsou indikátory kvantifikovány.

V době zpracování této práce nebyly k dispozici například kompletní výsledky posledního Sčítání domů a bytů 2021. První výsledky tohoto sčítání byly zveřejněny v lednu 2022 a tyto předběžné výsledky obsahovaly pouze základní informace o obyvatelstvu a domech na úrovni krajů. Rovněž muselo být přihlédnuto k obsahu databáze údajů o území jednotlivých ÚAP, jejichž obsah a kvalita závisí na individuálním přístupu jejich zpracovatele a pořizovatele. Z této databáze nebylo například možné získat jev 1b zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině.

Do jisté míry je i problém, dostupnosti informací o území, vyplývajících z platných ÚPD obcí v řešeném území. Každá z těchto ÚPD je zpracována v jiném období, jiným projektantem, který má sice stanovený zákonný rámec pro obsah této ÚPD, ale do jisté míry odráží jeho individuální přístup k řešenému území. Obsah ÚPD není v současné době předáván v jednotné podobě, a tak například analýza zastavitelných ploch vymezených v těchto ÚPD musela být provedena nad listinnými podobami těchto ÚPD a jejich změnami, neboť u starších dokumentací, stavební zákon neukládá povinnost zpracovat úplné znění tak, jako tomu je u nových ÚPD. Tento problém by měla v budoucnu vyřešit digitalizace územně plánovací činnosti.

Na návrh územního vymezení specifické oblasti navázal návrh stanovení úkolů územního plánování, které musí být naplňovány v ÚPD obcí. U těchto úkolů se na úrovni ZÚR nejde zcela vyhnout obecným formulacím. Účelem ZÚR je sice stanovení základních požadavků na účelné a hospodárné využívání území, avšak tento základ by neměl být omezen na obecné ukládání úkolů, deklarujících to, co je již stanoveno v cílech a úkolech územního plánování obsažených ve stavebním zákoně.

Území Krkonoš je od roku 1962 předmětem řešení řady ÚPD vyšších územních celků. Od roku 1994 se tyto dokumentace ve svých návrhových částech omezují na obecná doporučení, požadavky nebo opatření typu „vytvořit podmínky“, „respektovat hodnoty“, „minimalizovat dopady“ či „koordinovat požadavky“. Bez podrobnější specifikace, bez hierarchizace, provázanosti a podmíněnosti navržených záměrů a doporučení a zejména bez konkrétního územního průmětu. Obecným doporučením

a požadavkům není zpravidla co zásadního vytknout. Nejsou však dostatečným vodítkem pro konkrétní a územně adresný rozvoj území. Neurčují priority a nestanovují podmínky pro naplnění svých vlastních cílů.

Stanovení takto obecných doporučení, požadavků nebo opatření je ve většině případů důsledkem absence podrobnějších tematicky zaměřených podkladů, koncepcí nebo studií, které by umožňovaly detailnější a podrobnější analýzu území.

Míra naplnění obecně stanoveného úkolu územního plánování tak bývá vyhodnocena opět obecným konstatováním, že daný úkol byl splněn nebo že pro jeho splnění není k dispozici podrobnější podklad, na jehož základě by mohlo být navrženo konkrétní řešení. Tuto skutečnost dokládá obsah zpráv o uplatňování ÚPD obcí v řešeném území, ale i odůvodnění ÚPD těchto obcí, jehož povinnou součástí je vyhodnocení souladu s PÚR a ZÚR.

Rozhodnutí o pořízení takového podkladu přísluší v případě kraje a obcí samosprávným orgánům, které ve svých rozpočtech upřednostňují palčivější položky a potřeby, a tak podněty na jejich pořízení, vzešlé většinou od pořizovatelů daných ÚPD, ve kterých má být daný úkol řešen, nebývají vyslyšeny.

V souvislosti s tím se nabízí otázka, zda je možné naplňovat úkoly územního plánování stanovené ZÚR prostřednictvím specifických nástrojů regulace v ÚPD, tj. do jaké míry je možné projektantovi ÚPD při řešení specifického území obce umožnit jeho invenci. Stavební zákon a jeho prováděcí vyhlášky závazně stanoví základní pravidla pro strukturu a obsah ÚPD. Jedná se o unifikovaný standard, který nemusí odpovídat specifickým potřebám vymezení zastavitelných ploch nebo regulace.

Příkladem obce, která se vydala „svojí cestou“ při zpracování ÚPD je Pec pod Sněžkou. Zpracování územního plánu bylo pojato naprosto odlišně od zažitých standardů v oblasti zpracování ÚPD a je založeno na regulačním vzorci, na tzv. Regublinách, které představují: *„regulaci zástavby formou vymezení území dotčeného návrhem stavby nebo souboru staveb jako koule o násobném objemu, vycházejícímu z objemu stavby, který je dán užitnou plochou stavby jakožto součtu celých podlahových ploch všech podlaží v „m²“, korigované koeficienty podle a) umístění lokality ve struktuře města, b) polohopisných souřadnic těžiště stavby v systému J-TSK, a to souřadnic „Y a X“ stanovených v předepsaných jednotkách odečtem z mapy, případně přepočtem z GPS, c) nadmořskou výškou pozemku a stavby (souřadnice „Z“) stanovenou v metrech nad mořem ve výškopisném systému Balt po vyrovnání, d) dosažitelností místa stavby a pozemku pro ni horizontální dopravou, e) funkcí a účelem stavby, f) kvalitou architektonického návrhu stavby, se zákřesem záměru stavby včetně jejích objemových, plošných a polohových parametrů do mapy hranice pozemků“* (Územní plán Pec pod Sněžkou, 2011, výroková část, s. 26)

Z textu odůvodnění daného územního plánu pak vyplývá, že tento regulační vzorec definuje strukturu území a představuje nástroj, jak udržet základní charakter a princip krkonošské zástavby (aby zůstal zachován obraz volného zastavění v přiměřené vazbě na horizontální i vertikální dopravu), při současné minimalizaci ostatních regulačních podmínek. Užití regulačního vzorce má za cíl celkové omezení počtu nových staveb a přirozeně regulovat jejich velikost v závislosti na odstupové vzdálenosti. V územním plánu byl rovněž stanoven celkový limit možného zastavění a určeny hodnoty indexu využití území, které jsou po celou dobu platnosti územního plánu nepřekročitelné a které je možné zvýšit pouze jeho změnou nebo novým územním plánem.

Metodika územního plánu je postavena na postupech, které nejsou a priori regulační a restriktivní, ale jsou postaveny na vyhledání potenciálu, naznačení iniciace a teprve na závěr je regulačním způsobem omezen potenciál na přiměřenou minimální úroveň. Právě taková metoda dle projektanta územního plánu zaručuje udržitelný rozvoj území a vytváří optimální podmínky pro ochranu přírodně krajinného prostředí a pro udržení, obnovení a zlepšení obrazu tohoto horského města.

Otázka toho, zda tento způsob zpracování ÚPD odpovídá požadavkům na zákonnost byla předmětem několika soudních řízení. Zvolený způsob pojetí tohoto územního plánu vyvolal a stále vyvolává diskuse v rámci konkrétních územích nebo stavebních řízení. Komplexní a věcná odborná diskuse na toto téma, která by vedla k nalezení nových možností a způsobů řešení takto specifických území, s konkrétně formulovanými dopady na dílčí úpravy zákonných požadavků na strukturu nebo obsah ÚPD se však na úrovni ústředních orgánů státní správy nekoná a veškerá aktivita v tomto směru se spíše omezuje na hledání důvodů proč daný způsob řešení není možný v kontextu všech možných právních výkladů než způsobů, jak by daná myšlenka mohla být zrealizována.

13 Závěr

Cílem této práce bylo navrhnout změny Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje, a to na základě vlastní analýzy a vyhodnocení vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v této ÚPD kraje, a to jak z hlediska jejího územního vymezení, tak i z pohledu stanovených úkolů územního plánování pro ÚPD obcí.

Vyhodnocení bylo provedeno pomocí průzkumů a rozborů řešeného území, kde byl vyhodnocen stav a hodnoty území, požadavky na jeho využívání, včetně dosavadního vývoje cílů a řešení dobových ÚPD. Pozornost byla věnována i vyhodnocení stávajících – platných ÚPD, požadavků na řešení problémů v nich, vyplývajících z příslušných ÚAP nebo požadavků uvedených v koncepčních a strategických dokumentech subjektů působících v řešeném území.

Na základě výsledků průzkumů a rozborů byl proveden návrh aktualizace:

1. prostorového – územního vymezení specifické oblasti;
2. členění území specifické oblasti na dílčí územní celky – podoblasti;
3. úkolů územního plánování.

Návrh územního vymezení specifické oblasti byl založen na stanovení 10 indikátorů – ukazatelů, které mají vazbu na předmět a smysl vymezené specifické oblasti. Jak z provedeného průzkumu vyplynulo, vymezení specifické oblasti v ZÚR bylo sice založeno na určitých indikátorech, ale většina těchto indikátorů neodrážela specifickou daného území a jejich aplikace v konečném výsledku nehodnotila území z hlediska jeho specifického charakteru, potřeb a problémů. Na základě výsledků provedené analýzy a kumulativního hodnocení stanovených ukazatelů byl zpracován návrh aktualizace územního vymezení specifické oblasti.

Ačkoliv platné ZÚR Královéhradeckého kraje území specifické oblasti nijak podrobněji nečlení, z provedené analýzy řešeného území, zejména z vývoje ÚPD v řešeném území, z přístupu k ochraně předmětů ochrany přírody a krajinného rázu a ze stavu, charakteru a potřeb jednotlivých obcí v řešeném území, byl zpracován návrh podrobnějšího členění území specifické oblasti. Toto podrobnější členění území na 4 podoblasti by mělo umožňovat adresnější – přesnější stanovení úkolů územního plánování a mělo by přispět k větší efektivitě při jejich naplňování.

Poslední část návrhové části práce se věnovala návrhu aktualizace úkolů územního plánování. Základními požadavky bylo, aby úkoly zejména:

- a) byly v souladu s PÚR ČR;
- b) odpovídaly cílům a úkolům územního plánování stanovenými ve stavebním zákoně;

- c) splňovaly požadavky na podrobnost, míru obecnosti a měřítko ZÚR;
- d) odrážely potřeby a požadavky na rozvoj a ochranu území;
- e) byly srozumitelné a jednoznačné;
- f) byly naplnitelné prostřednictvím ÚPD obcí a
- g) byly co nejvíce cílené do konkrétních míst specifické oblasti.

Všechny tři části navrhované aktualizace specifické oblasti představují prvotní návrh, který bude nezbytné podrobit samotnému projednání se všemi subjekty podílejícími se na rozvoji řešeného území nebo hájícími veřejné zájmy. Může však být využit pořizovatelem ZÚR při vyhodnocení jejich uplatňování v rámci zprávy o uplatňování ZÚR v uplynulém období, která na základě výsledků vyhodnocení uplatňování ZÚR včetně podmínek, na základě kterých, byly ZÚR vydány, stanoví požadavky na jejich aktualizaci. Poté může být tento návrh jedním z podkladů pro práci projektanta aktualizace ZÚR, jehož úkolem bude požadavky uvedené ve schválené zprávě o uplatňování naplnit v rámci aktualizace ZÚR.

ZÚR a zde vymezená specifická oblast spolu se stanovenými úkoly územního plánování samy o sobě nevyřeší problémy, které se v území vyskytují. ZÚR jsou jen jedním z nástrojů, kterými lze k řešení problémů v území přispět. ZÚR k tomu využívají zejména úkoly územního plánování, které musí mít územní průmět a splňovat řadu požadavků na zákonem stanovený obsah, rozsah a podrobnost opatření obecné povahy. Aby byl tento nástroj dostatečně účinný, je potřeba zajistit i provázanost s ostatními nástroji, určenými k řešení těchto problémů. Dostatečně obce motivovat tento nástroj v praxi důsledněji využívat, a to nikoliv pouze po formální stránce prostřednictvím obecného vyhodnocení souladu navrhovaného řešení v ÚPD s úkoly stanovenými v ZÚR, ale především návrhem konkrétních ploch nebo koridorů nebo stanovením podmínek využití území.

Otázkou je, co (ne)motivuje obce, které jsou součástí specifické oblasti konkrétně naplňovat stanovené úkoly územního plánování ve svých ÚPD.

Účelem vymezení specifických oblastí je, aby v nich kraje, ministerstva a jiné správní úřady v rámci svých působností vytvářely podmínky pro odstranění problémů s cílem umožnit udržitelný rozvoj území v souladu s cíli a úkoly územního plánování a při respektování republikových priorit územního plánování a ochrany hodnot území.

V praxi jsou tato území vymezována pouze na úrovni PÚR a ZÚR a následně jsou upřesňována v ÚPD obcí. Jak PÚR, tak i ZÚR pak ukládají obcím úkoly územního plánování, které obce musí zohlednit ve svých ÚPD. Širší přesah, než je oblast územního plánování, vymezení těchto oblastí v současné době nemá.

Na vymezenou specifickou oblast nejsou vázané žádné dotační tituly jak na úrovni státu, tak kraje, a obcím zařazeným do těchto oblastí, v důsledku jejich zařazení do této oblasti, neplynou žádné výhody či jiné benefity, které by mohly oproti jiným obcím využít při vytváření podmínek pro využití území nebo při následné realizaci rozvojových záměrů v tomto území.

V souvislosti s problematikou velkého zatížení území národních parků byla v dotačním programu Národní program životního prostředí Státního fondu životního prostředí ČR pro obce v národních parcích a subjekty působící na území národních parků v souvislosti s vysokým nápoem turistů zveřejněna výzva na zlepšení životního prostředí, zkvalitnění života občanů a podporu udržitelného rozvoje v těchto obcích, na rozvoj infrastruktury, zlepšení vybavenosti a zázemí pro turisty i místní obyvatele. Stát se tak snaží kompenzovat zvýšené náklady spojené s nadměrným turismem i ochranou nejcennějších přírodních lokalit. V rámci podporovaných aktivit je možné získat podporu nejenom v oblasti infrastruktury a vybavenosti obcí, ale i na zpracování rozvojových dokumentů, studií s důrazem na životní prostředí, a to včetně regulačních plánů (výzva č. 6/2021 Podpora obcí v národních parcích).

Ani zde není žádná vazba na vymezenou specifickou oblast, ačkoliv je tato výzva určena obcím, zařazeným do těchto oblastí. Nicméně tato aktivita dokládá, že získání finanční podpory pro zpracování rozvojových dokumentů a studií s důrazem na životní prostředí, nebo regulačních plánů, je v těchto územích žádoucí a lze pro jejich pořízení vytvořit příznivější podmínky.

O tom, že v obcích zařazených do specifické oblasti jsou oproti jiným obcím zvýšené nároky na kvalitu a obsah ÚPD není sporu. Kvalita těchto ÚPD je dána zejména jejím projektantem, jeho schopnostmi a erudicí, což se však odráží také na jejich ceně. Pořízení kvalitní ÚPD, reflektující podmínky a požadavky všech subjektů v území, nepřebírající pouze řešení z nadřazených dokumentů bez jakékoliv vlastní invence, tak jako tomu je ve většině případů ÚPD obcí analyzovaných v této práci, je tak z pohledu rozpočtu obcí v řadě případů nereálné, neboť taková dokumentace se pohybuje v řádech statisíců až milionů. Podpora územně plánovací činnosti formou příspěvku obcím v této oblasti tak zcela chybí, o to více, když jak PÚR, tak i ZÚR ukládá těmto obcím řadu úkolů ve veřejném zájmu, které je třeba v jejich ÚPD zohlednit.

Na úplný závěr si lze položit otázku: Co se od území Krkonoš skutečně očekává a co je zde prioritou?

K území Krkonoš bylo od samého počátku jeho osídlení přistupováno jako k území, ze kterého je možné především získat suroviny a později jako k území, které je možné využívat hlavně k rekreaci. Rozsáhlé požadavky a s tím související i územní nároky na sportovně-rekreační způsob využívání dokládají dnes již historické ÚPD, které

založily podobu dnešních hlavních center s jejich typickými dominantami – Špindlerova Mlýna, Pece pod Sněžkou a na území Libereckého kraje Harrachova. Hlavní požadavek na sportovně-rekreační využívání území byl v těchto ÚPD jasně formulován a rovněž zde byly stanoveny konkrétní záměry, včetně toho, jak a v jakém období tohoto cíle dosáhnout, více méně bez většího ohledu na přírodní a krajinné hodnoty území. Až mnohem později bylo z tohoto dominantního požadavku upuštěno a byly stanoveny požadavky na důslednější ochranu území a jeho hodnot.

V dnešní době obecně panuje shoda, že je potřeba chránit toto hodnotné území, resp. to, co zde po letech intenzivního využívání ještě zbylo. Že je potřeba se tomuto území přizpůsobit a v některých případech ustoupit z vysokých nároků a požadavků na způsob využívání tohoto území. Zároveň se ale od tohoto území nadále očekává, že bude plnit svoji ekonomickou funkci, bude nadále jednou z nejnavštěvovanějších destinací v ČR a bude uspokojovat potřeby náročné klientely, která si v tomto území buduje zázemí pro své aktivity.

Území je tak rozděleno na dvě pomyslné zájmové skupiny. Skupinu zastánců ochrany přírody a krajiny, kteří by v území uvítali i využití tvrdších nástrojů ochrany území a skupinu zastánců volného využívání území pro zisk, zábavu nebo adrenalin, tj. skupinu pojmající území jako výhodnou investici nebo zábavní park.

PÚR ČR, ale i ZÚR tak balancují mezi těmito dvěma zájmy, přičemž důsledkem této nerozhodnosti jsou právě obecně a do určité míry povrchně stanovené úkoly územního plánování, které v rámci projednání PÚR nebo ZÚR nenarazí na výraznější odpor a v co největší možné míře vyhoví oběma skupinám.

14 Použitá literatura a zdroje

14.1 Legislativní zdroje

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 280/1949 Sb., o územním plánování a výstavbě obcí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 84/1958 Sb., o územním plánování, ve znění změny č. 146/1971 Sb.

Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny

Vyhláška č. 257/2020 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku

14.2 Odborné publikace

BARTOŠ, M., 2021: Historie Krkonošských bud. Green Mango, Vrchlábí, 262 s., ISBN 978-80-908041-0-4

BEČKA, M., MAIER, K., DODOKOVÁ, A., 2010: Hodnoty v koncepci územního plánu. In: Seminář – Výzkum pro řešení regionálních disparit v České republice. Sborník příspěvků, Ataco spol s. r. o., Ostrava, s. 39-45

BEČKA, M., MAIER, K., PELTAN, T., DODOKOVÁ, A., VOREL, J., 2010: Hodnoty v územně analytických podkladech obcí s rozšířenou působností. Urbanismus a územní rozvoj, ročník XIII, 2/2010: s. 53-58

BERÁNEK, J. a kol., 2016: *Ekonomika cestovního ruchu*. Grada Publishing spol. s r. o., Praha, 296 s., ISBN 978-80-271-9361-5

FIALOVÁ, D., VÁGNER, J., 2009: Sociogeografické aspekty druhého bydlení a jejich regionální diferenciaci (na příkladu Česka). *Geografický časopis* 61/2009, s. 89-110

FLOUSEK, J., 2016: Vliv lyžování na horskou přírodu: shrnutí současných poznatků a stav v Krkonoších. *Opera Corcontica* 53/2016, s. 15-60

FLOUSEK, J., HARTMANOVÁ, O., ŠTURSA, J., POTOCKI, J. a kol., 2007: *Krkonoše: Příroda – historie – život*. Nakl. Miloš Uhlíř – Baset, Praha, 863 s., ISBN 978-80-7340-104-7

FNNPE (Federation of Nature and National Parks od Europe), 1993: *Loving Them to Death? Sustainable Tourism in Europe's Nature and National Parks*. FNNPE, Diana Shipp, Grafenau, 96 pp.

FRONC, J., 2020: Výklad ve prospěch adresátů správního práva a jeho limity. *Správní právo* 7/2020, ročník LIII: 329-392 s., ISSN 0139-6005

HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L., 2017: *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. C. H. Beck, Praha, 252 s., ISBN 978-80-7400-276-2

HURNÍKOVÁ, J., 2012: *Analýza zjištění a zobrazení hodnot území v prvních úplných aktualizacích ÚAPo. Ústav územního rozvoje*, Brno, 33 s.

JEMELKA L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D., 2019: *Správní řád. Komentář*, 6. vyd. C. H. Beck, Praha, 1047 s., ISBN 978-80-7400-751-4

KOTECKÝ V., 2004: *Zachovalá příroda jako dobrý byznys*, *Sedmá generace* 3/2004, 18 s., SSN 1212-0499

MAIER, K., ČTYROKÝ, J., 2000: *Ekonomika územního rozvoje*. Grada Publishing, spol. s r. o., Praha, 144 s., ISBN 80-7169-644-7

MAIER, K., 2000: *Územní plánování*. ČVUT, Praha, 85 s., ISBN 80-01-02240-4.

MAREČEK, J. a kol., 2018: *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související*, 2. vyd. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň, 954 s., ISBN 978-80-7380-703-0

MAŠTÁLKA, M., 2009: *Územně promítnutelné indikátory udržitelného rozvoje. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, Ústav teorie fakulty architektury, Vědecké spisy VÚT v Brně, edice PhD Thesis, sv. 569*, Brno, 33 s., ISBN 978-80-214-4030-2

SCHEUFLER, P., 2021: *Krkonoše za císaře pána: staré fotografie vyprávějí*, Nakladatelství Slovart, Praha, 159 s. ISBN 978-80-276-0224-7

KAJZAROVÁ, E., 2012: *Lesy Krkonošského národního parku a péče o ně*, Správa KRNAP, Vrchlabí, 48 s., ISBN 978-80-86418-90-2

RIEZNER, J., 2017: Budní hospodářství ve vlastivědných publikacích vysídlených německých obyvatel Krkonoš. Opera Corcontica 54: s. 103-116

VEPŘEK, K., 1987: Výsledky analýzy vývoje území oblasti Krkonoš v období let 1976–85 v konfrontaci s návrhem vládou ČSR schváleného ÚP oblasti. In: Rekreační a sportovní využívání Krkonoš ve vztahu k ochraně přírody a krajiny národního parku. Sborník referátů z odborného pracovního semináře, Správa KRNAP, Vrchlabí, 188 s.

ZAHUMENSKÁ, V., BENÁK, J., 2016: Územní plány před Nejvyšším správním soudem se zaměřením na otázky aktivní legitimity. Wolters Kluwer ČR a. s., Praha, 152 s., ISBN 978-807552-404-1

WENJUN, L., 2006: Community Decisionmaking. Participation in Development. Annals of Tourism Research. vol. 33, no. 1, pp. 132-143.

14.3 Ostatní zdroje

Politika územního rozvoje ČR 2008, schválená vládou ČR dne 20. 7. 2009, MMR a Ústav územního rozvoje, Brno, 2009, ISBN: 978-80-87318-04-1

Politika územního rozvoje ČR, ve znění závazném od 1. 9. 2021, MMR a Ústav územního rozvoje, Praha, Brno, ISBN: 978-80-7538-359-4, 978-80-7663-018-5

Průzkumy a rozborů Krkonoše, TERPLAN – Státní ústav pro územní plánování v Praze, Ing. arch. Karel Vepřek a kol., 04/1987, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Specifické oblasti v Královéhradeckém kraji, ÚRS PRAHA, a. s., 02/2008, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán rajonu Krkonoš, grafická dokumentace 1:100 000, kopie návrhu 1: 25 000, Státní ústav pro rajónové plánování se sídlem v Praze, Ing. arch. Felix Votava, kopie 02/1964, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán oblasti Krkonoše, TERPLAN – Státní ústav pro územní plánování v Praze, Ing. arch. Svatopluk Cingroš, 11/1975, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Urbanistická studie územní prognózy Krkonoše, TERPLAN – Státní ústav pro územní plánování v Praze, Ing. arch. K. Vepřek a kol., 11/1987, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán velkého územního celku Krkonoše, TERPLAN a. s., Praha, RNDr. Libor Krajíček a kol., 06/1994, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

5. Úplná aktualizace Územně analytických podkladů Královéhradeckého kraje, Rozbor udržitelného rozvoje území Královéhradeckého kraje, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, 06/2021, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

5. Úplná aktualizace Územně analytických podkladů ORP Trutnov, Rozbor udržitelného rozvoje území, TENET, spol. s r. o., 11/2020, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

5. Úplná aktualizace Územně analytických podkladů ORP Vrchlabí, Část A – Rozbor udržitelného rozvoje území, část B – Karty obcí, Atelier T-plan s. r. o., 2020, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán obce Černý Důl, Ing. arch. Pavel Tomek, 07/2000, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu obce Černý Důl, Ing. arch. František Pospíšil, 04/2008, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 3 Územního plánu obce Černý Důl, Ing. arch. František Pospíšil, 10/2012, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 5 Územního plánu obce Černý Důl, Ing. arch. František Pospíšil, 12/2014, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 6 Územního plánu obce Černý Důl, Ing. arch. František Pospíšil, 10/2014, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Dolní Dvůr, Ing. arch. František Pospíšil, 10/2013, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Horní Maršov, doc. Ing. arch. Roman Koucký, 09/2010, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu Horní Maršov, doc. Ing. arch. Roman Koucký, 09/2020, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu Horní Maršov, doc. Ing. arch. Roman Koucký, 09/2020, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Janské Lázně, TENET, spol. s r.o. architektonický ateliér, Ing. arch. Vladimír Smilnický, bez data, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu Janské Lázně, TENET, spol. s r.o. architektonický ateliér, Ing. arch. Vladimír Smilnický, bez data, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán sídelního útvaru Lánov, Atelier Ing. arch. Hana Vašatová, 03/1998, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu sídelního útvaru Lánov, Atelier Ing. arch. Hana Vašatová, 09/2003, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 2 Územního plánu sídelního útvaru Lánov, Ing. arch. František Pospíšil, 09/2008, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 3 Územního plánu sídelního útvaru Lánov, Ing. arch. František Pospíšil, 10/2016, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán obce Malá Úpa, kolektiv autorů zastoupený doc. Ing. arch. Karlem Fořtlem, CSc, 09/2006, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu obce Malá Úpa, Ing. arch. Elen Malchárková, 05/2013, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán obce Mladé Buky, Archteam, projektová kancelář, Ing. arch. Milan Rak, Ph.D., 04/2001, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu obce Mladé Buky, Archteam, projektová kancelář, Ing. arch. Milan Rak, Ph.D, 05/2005, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 2 Územního plánu obce Mladé Buky, Archteam, projektová kancelář, Ing. arch. Milan Rak, Ph.D, 08/2005, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 3 Územního plánu obce Mladé Buky, Ing. arch. Pavel Tomek, Ing. arch. Roman Žatecký, 12/2011, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 4 Územního plánu obce Mladé Buky, Ing. arch. Pavel Tomek, Ing. arch. Roman Žatecký, 04/2013, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Pec pod Sněžkou, doc. Ing. arch. Roman Koucký, 12/2011, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Rudník, SURPMO, a. s., Projektové středisko Hradec Králové, Ing. arch. Alena Koutová, 03/2015, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Strážného, AURS, spol. s r. o., Ing. arch. Milan Salaba, 11/2011, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu Strážného, AURS, spol. s r. o., Ing. arch. Milan Salaba, 07/2014, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 3 Územního plánu Strážného, AURS, spol. s r. o., Ing. arch. Milan Salaba, 03/2020, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Svoboda nad Úpou, návrh pro veřejné projednání, SURPMO, a. s., Projektové středisko Hradec Králové, Ing. arch. Alena Koutová, 11/2021, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán Špindlerův Mlýn, Architektonické studio Hysek spol. s r. o., Ing. arch. Oldřich Hysek, 11/2011, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu Špindlerův Mlýn, Architektonické studio Hysek spol. s r. o., Ing. arch. Oldřich Hysek, 04/2016, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 2 Územního plánu Špindlerův Mlýn, Architektonické studio Hysek spol. s r. o., Ing. arch. Oldřich Hysek, 10/2016, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 3 Územního plánu Špindlerův Mlýn, Architektonické studio Hysek spol. s r. o., Ing. arch. Oldřich Hysek, 04/2016, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Územní plán obce Žacléř, Ing. arch. Pavel Tomek, Ing. arch. Roman Žatecký, 04/2003, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 1 Územního plánu obce Žacléř, Ing. arch. Pavel Tomek, Ing. arch. Roman Žatecký, 07/2006, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Změna č. 2 Územního plánu Žacléř, Ing. arch. Pavel Tomek, Ing. arch. Roman Žatecký, 12/2012, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, ve znění Aktualizací č. 1, 2, 3 a 4, HaskoningDHV, Czech republic, s. r. o., duben 2021, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Zásady územního rozvoje Libereckého kraje ve znění Aktualizace č. 1, SAUL s. r. o., únor 2021, nepublikováno, uloženo v archivu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

14.4 Internetové zdroje

Arbol Rokytnice s. r. o., [cit.2022.02.17], dostupné z:

<<https://www.rokytnaresort.cz/#horsky-resort-1>>.

Areál Mladé Buky, ©2022 Areál Mladé Buky, [cit.2022.02.15], dostupné z:

<<https://www.areal-mladebuky.cz/cs>>.

BUND Naturschutz in Bayern e.V., [cit.2022.03.24], dostupné z: <<https://www.bund-naturschutz.de/alpen/alpenplan>>.

Crescon, a. s., [cit.2022.02.17], dostupné z:

<<https://www.crescon.cz/cs/projekty/aldrov>>.

Delicode s. r. o., [cit.2022.02.17], dostupné z:

<<https://www.bratrouchov.cz/cs/apartmany/>>.

FAMILY SKIAREÁL Dolní Dvůr s. r. o., ©2022 Ski Family Dolní Dvůr – Krkonoše, [cit.2022.03.13], dostupné z: <<https://www.skifamily.cz/>>.

Informační portál o vodě Naše voda, ©2011-2022 NAŠE VODA, 2021: Návštěvnost Krkonoš byla loni druhá nejvyšší za posledních devět let (online) [cit.2021.03.02], dostupné z: <<https://www.nase-voda.cz/navstevnost-krkonos-byla-loni-druha-nejvyssi-za-poslednich-devet-let/>>.

KADLECOVÁ, V., 2009: Geografické aspekty problematiky apartmánových rekreačních domů a bytů v Česku. Univerzita Karlova v Praze, PŘF, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha. 124 s. (diplomová práce) (online) [cit.2022.02.19], dostupné z:

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/31684/RPTX_2010_1_11310_0_334430_0_100371.pdf?sequence=1>.

MILANO, C. a kol., 2018: Overtourism a growing global problem (online) [cit.2021.12.27], dostupné z:

<https://www.researchgate.net/publication/326573468_Overtourism_a_growing_global_problem>.

MŽP, ©2008–2020: Zpravodaj MŽP 2/2020 (online) [cit.2021.09.05], dostupné z:

<[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravodaj_mzp/\\$FILE/OT-Zpravodaj_2_2020_na_web-20200819.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravodaj_mzp/$FILE/OT-Zpravodaj_2_2020_na_web-20200819.pdf)>.

PLINTOVÁ, E. a kol, 2019: Dopady umělého zasněžování na krajinu v Krkonoších (online) [cit.2022.01.17], dostupné z:

<https://www.enviwiki.cz/wiki/Dopady_um%C4%9B%C3%A9ho_zasn%C4%9B%

[C5%BEov%C3%A1n%C3%AD na krajinu v Krkono%C5%A1%C3%ADch#cite_note-6](#) >.

Realspo, s. r. o., ©REALSPO s.r.o. 2020-2022, [cit.2022.02.17], dostupné z: <<https://www.resortcernydul.cz/>>.

Regionální rozvoj Krkonoše, ©2012, Regionální rozvoj Krkonoše: Integrovaná strategie rozvoje regionu Krkonoše 2014–2020 (s výhledem do roku 2030), Mgr. Josef Miškovský, Ph.D. a kol., SPF Group, s. r. o., 06/2019–02/2020 (online) [cit.2021.09.05], dostupné z: <<http://rozvoj.krkonoše.eu/>>.

RUCKRIEGEL, J., 2013: Raumplanung in den Alpen, LWF aktuell 97/2013 (online) [cit.2021.12.27], dostupné z: <https://www.lwf.bayern.de/mam/cms04/waldbau-bergwald/dateien/a97_alpen-raum-planung_bf.pdf>.

Skiareál Luisino údolí, [cit.2022.03.13], dostupné z: <<https://skiareal-krkonoše.cz/>>

Skiareál Špindlerův Mlýn, ©2005–2022 TATRY MOUNTAIN RESORTS, a.s. [cit.2022.02.17], dostupné z: <<https://www.skiareal.cz/>>.

SkiResort Černá hora – Pec, ©2022 SkiResort – ČERNÁ HORA – PEC [cit.2022.02.17], dostupné z: <<https://www.skiresort.cz/>>.

Správa KRNAP, ©2010: Historie vlivu člověka na území Krkonoš (online) [cit.2021.09.05], dostupné z: <<https://www.krnep.cz/>>.

Správa KRNAP, ©2010: Plán péče o Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo (2010-2020), 06/2010 (online) [cit.2022.02.24], dostupné z: <<https://www.krnep.cz/plan-pece/>>.

Správa KRNAP, ©2010: Popis zonace KRNAP (návrh), Správa KRNAP 16. 1. 2019 (online) [cit.2022.02.24], dostupné z <<https://www.krnep.cz/zonace-v-otazkach-a-odpovedich/>>.

Správa KRNAP, ©2010: Ročenka 2020 (online) [cit.2021.09.05], dostupné z <<https://www.krnep.cz/data/File/rocenky/rocenka-2020.pdf>>.

Správa KRNAP, ©2010: Vyhodnocení krajinného rázu území KRNAP a jeho ochranného pásma, Ing. arch. Jitka Brychtová, Ing. Josef Kraus (2003–2005) (online) [cit.2022.02.01], dostupné z: < <https://www.krnep.cz/krajinny-raz-studie/>>.

Správa KRNAP, ©2010: Tisková zpráva. Jaká byla návštěvnost KRNAP v roce 2021? (online) [cit.2022.02.15], dostupné z: <<https://www.krnep.cz/aktuality/tz-jaka-byla-navstevnost-krnep-v-roce-2021-/>>

Státní fond životního prostředí, Národní program životního prostředí, dokumenty k výzvě 6/2021, dostupné z: <<https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=96>>.

Strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu Krkonoše 2015 – 2025, aktualizace 08/2016, Mgr. Josef Miškovský, Ph.D., Krkonoše – svazek měst a obcí (online) [cit.2022.01.10], dostupné z: <<http://rozvoj.krkonose.eu/>>.

Studie krajinného rázu národního parku a jeho ochranného pásma, aktualizace 2020, Mgr. Lukáš Klouda, 04/2020 (online) [cit.2022.02.01], dostupné z:

<<https://www.krnapp.cz/pece-o-relief-a-krajiny-raz/>>.

SUNLU, U., 2003: Environmental impacts of tourism. Ciheam (online) [cit.2022.02.20], dostupné z: <<https://om.ciheam.org/om/pdf/a57/04001977.pdf>>.

THORNE, V., 2005: Ideologies and realities of masses in communist Czechoslovakia. Faculty of Arts and Science, University of Pittsburgh, Pittsburgh. 194 pp. (Dissertation thesis) (online) [cit.2022.02.20], dostupné z:

<<http://d-scholarship.pitt.edu/7182/1/VandaThorneETD2005.pdf>>.

Ústav územního rozvoje, ©Ústav územního rozvoje, 2001–2022, Principy a pravidla územního plánování, Kapitola A Principy udržitelného rozvoje území, aktualizováno k 15. 11. 2010 (online) [cit.2022.03.19], dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaA/A1-20101115.pdf>>.

Ústav územního rozvoje, ©Ústav územního rozvoje, 2001–2022, Principy a pravidla územního plánování, Kapitola D.2 Nástroje územního plánování, aktualizováno k 20. 5. 2019 (online) [cit.2022.03.19], dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaD/D2-2019-05-20.pdf>>.

World Tourism Organization (UNWTO), 2018: ‘Overtourism’?: Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions (online) [cit.2021.12.27], dostupné z: <<https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284420070>>.

Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje, ve znění Aktualizací č. 1, 2 a 4, HaskoningDHV, Czech republic, s. r. o., leden 2019 (online) [cit.2022.03.23], dostupné z: <<https://www.plzensky-kraj.cz/clanek/aktualizace-c-2-zasad-uzemniho-rozvoje-pk>>.

Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje, ve znění Aktualizací č. 1, 2, 3, 5, 6, 7 a 8 a rozsudku 1 As 15/2016-85 Nejvyššího správního soudu, Ing. arch. Ludmila Šnejdová (online) [cit.2022.03.23], dostupné z: <<https://geoportal.kraj->

jihocesky.gov.cz/portal/uzemni-planovani/jihocesky-kraj/zasady-uzemniho-rozvoje-jihoceskeho-kraje/8aktualizace-zur>.

14.5 Přehled použitých dat

Geoportál ČÚZK – WMS služby, ZABAGED®

ČSÚ

Data ÚAP Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Data Správy KRNAP - ©2022, Správa KRNAP, poskytnutá na základě smlouvy o poskytnutí a užití digitálních dat č. 1/2022 (SMLJ-71-34/2022)

15 Seznam obrázků, tabulek a příloh

15.1 Seznam obrázků

- Obrázek 1: Členění území bavorských Alp do jednotlivých zón
- Obrázek 2: Trojúhelník střetů v územním plánování
- Obrázek 3: Územní plán rajonu Krkonoš, návrh územní organizace, 1:100 000
- Obrázek 4: Územní plán rajonu Krkonoš, schéma organizace investiční výstavby, 1:100 000
- Obrázek 5: Územní plán rajonu Krkonoš, návrh rozložení rekreace, 1:100 000
- Obrázek 6: Územní plán oblasti Krkonoš, územní členění, funkce prostorů a sídel, 1:100 000
- Obrázek 7: Územní plán oblasti Krkonoš, sportovně technická vybavenost, 1:100 000
- Obrázek 8: ÚPVÚC Krkonoše – výkres Rekreační krajinné celky 1:50 000
- Obrázek 9: Schéma specifických oblastí vymezených v PÚR ČR s vyznačením Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – jizerské hory
- Obrázek 10: Výkres Uspořádání území kraje Úplného znění ZÚR Královéhradeckého kraje po Aktualizacích č. 1, 2, 3 a 4 s vyznačením Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory
- Obrázek 11: Neznámý autor, Dvorská bouda, kolem 1900
- Obrázek 12: Emile Joffé, osada Obří důl, 30. 7. 1897, následky dvou zemních lavin ze svahů Růžové hory
- Obrázek 13: Světelné znečištění lyžařských areálů
- Obrázek 14: Plán Skiareálu Špindlerův Mlýn
- Obrázek 15: Plán SkiResortu Černá hora – Pec
- Obrázek 16: Vývoj turistické intenzity z hlediska pěších turistů v období 2012–2020 (květen–říjen)
- Obrázek 17: Vývoj turistické intenzity z hlediska cyklistů a uživatelů koloběžek v období 2012–2020 (květen–říjen)
- Obrázek 18: Jakub Kašpar, turisté na česko-polské hranici na úpatí Sněžky
- Obrázek 19: Zástavba apartmánovými domy pod hotelem Horizont v Peci p. Sněžkou

- Obrázek 20: Hotel PECR Deep a Grand Hotel Hradec v Peci p. Sněžkou
- Obrázek 21: Aparthotel Svatý Vavřinec Pec p. Sněžkou, zástavba ve Špindlerově Mlýně
- Obrázek 22: Stávající apartmánový dům v lokalitě Slunečná louka a další ve výstavbě, Černý Důl
- Obrázek 23: Vlčice Rezidence, Pec p. Sněžkou
- Obrázek 24: Charakteristika záměru Aldrov
- Obrázek 25: Vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory na území Královéhradeckého kraje v porovnání s územím KRNAP a jeho OP
- Obrázek 26: Vymezení řešeného území pro další analýzu
- Obrázek 27: Vývoj nezaměstnanosti v obcích v letech 2009 až 2020
- Obrázek 28: Celkové saldo v obcích v letech 2009 až 2020

15.2 Seznam tabulek

- Tabulka 1: Rozvojové plochy v ÚPD obcí
- Tabulka 2: Zprávy o uplatňování ÚPD obcí
- Tabulka 3: Hustota zalidnění obcí
- Tabulka 4: Bodové hodnocení obcí dle nezaměstnanosti
- Tabulka 5: Podíl zastavěného území k trvale žijícím obyvatelům
- Tabulka 6: Bodové hodnocení celkového salda v obcích
- Tabulka 7: Bodové hodnocení obcí dle zón a OP
- Tabulka 8: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru
- Tabulka 9: Bodové hodnocení dle pásem ochrany krajinného rázu
- Tabulka 10: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru
- Tabulka 11: Bodové hodnocení dle kategorie sídel
- Tabulka 12: Výsledné pořadí obcí dle vybraného indikátoru
- Tabulka 13: Ekonomický přínos cestovního ruchu pro obce
- Tabulka 14: Kumulativní hodnocení obcí

15.3 Seznam příloh

Příloha č. 1: Předměty ochrany přírody

Příloha č. 2: Hodnoty krajinného rázu

Příloha č. 3: Souhrnná hodnotící tabulka obcí dle stanovených indikátorů

Příloha č. 4: Návrh územního vymezení Specifické oblasti SOB7 Krkonoše – Jizerské hory v ZÚR Královéhradeckého kraje